

1195

me
na
sta
ali

LONDON

Y
B
Y

8957

11
C
11
2

HISTORIA
ECCLESIAE ET CONVENTUS
MONTIS SANCTI
CIVITATIS GRATIAE
CONSTITUTIONE

Reprint of the original of S. Aug. Benedictine

725

HISTORIA
ECCLESIAE, ET CONVENTUS
MONTIS SANCTI
DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM
COMITATUS GORITIENSIS.

Pertinet ad Conuentum S. Annæ, Ausrinopolis

A. R. PATRIS CASPA. I. PASCONI

VENE TIIS, MDCCCLVI

APUD DOMINICANOS ORDO

HISTORIA
ECCLESIAE, ET CONVENTUS
MONTIS SANCTI
DIVAE VIRGINIS GRATIARUM
COMITATUS GORTIENSIS.

Printed at the University of Cambridge by J. Stanger.

**HISTORIA
ECCLESIAE, ET CONVENTUS
MONTIS SANCTI
DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM**

IN QUINDECIM CAPITA DISTRIBUTA

Variis Sacri Eloquii, Sanctorumque Patrum oraculis, Elogiis,
Marianis prodigiis, piis reflexionibus: atque argumentosis
Symbolis compendiosa methodo exornata, ac consecrata

GLORIAE, ET HONORI

EJUSDEM

SANCTISSIMÆ DEI GENITRICIS

cujus Sacratissima Effigies accedente consensu

URBIS, ET ORBIS

Vaticano ritu, Pontificali apparatu, indicibilique
fidelium concurrentium

JUBILO, ET NUMERO

AUREIS REDIMITA CORONIS

a duobus jam sæculis, & amplius miraculis claret,

PRÆLO DONATA

Gloriosissimis sub Auspiciis

INCLYTORUM STATUUM

Illustrissimi, ac Principalis Comitatus Goritienfis

O P E R A

A. R. PATRIS CASPARI PASCONI

SS. Theologiæ Lectoris Emeriti, & Provinciæ S. Crucis, Croatiae, &
Carnioliae Ordinis Minorum Strictioris Observantiae Ex-Ministri
Provincialis, & actualis ejusdem Custodis.

V E N E T I I S , M D C C X L V I .

Apud Dominicum Occhi.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

HISTORIA
ECCLÆSIÆ, ET CONVENTUS
MONTIS SANCTI
DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM

IN QUINDECIM CAPITULA DISTRIBUTA
Variis Sacri Elogiis, Sanctorumque Patrum oraculis, Elogiis,
Martinis prodigiis, piis reflexionibus; atque argumentis
Symbolis compendiosis methodo exornata, ac connecta

GLORIÆ, ET HONORI

AVUDEM

SANCTISSIMÆ DEI GENITRICIS

cujus sacratissima Effigies accedente consensu

URBIS, ET ORBIS

Vaticano tunc, Pontificali apparatu, indicibilique
fidelium concurrentium

JUBILO, ET NUMERO

AUREIS REDIMITTA CORONIS

a duobus jam seculis, & amplius miraculis claret,

PREELO DONATA

Gloriosissimis sub Auspiciis

INCULTORUM STATUM

Illustrissimæ ac Principali Comitatus Gortiniensis

OPERA

A. R. PATRIS CASPARI PASSONI

SS. Theologie Lectoris Emeriti, & Provincialis Curie, Croatiae, &
Carniolie Ordinis Minorum Sordis Observantis Rectoris-Ministri
Provincialis, & scholæ ejusdem Custodis.

VENETIIS, MDCCLXVI

Apud Dominicum Occhi.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIMICEGIO

INCLYTIS STATIBUS COMITATUS GORITIENSIS

FAUSTITATEM.

Obis INCLYTI STATUS.
Historicum hoc Epitome Ecclesiae, & Conventus Montis Sancti Divae Virginis Gratiarum modis omnibus debebatur, cujus dum jam dudum innumera propemodum magnalia, quæ ipsa interveniente hoc in Vertice operari dignatus est Dominus, mente volerem, & in quem tandem, ut ter fausto omine in publicum prodiret, devolverem, unici Vos Patriæ Patres occurristis: Nec alibi magnificentius, in quo placide, ac perpetim conquiesceret domicilium, vel in quo delitesceret, & obloquentium a morsibus, cavillationibusque præservaretur, asylum tutius reperi, nisi in Vestra Aurea, eaque Nobilissima Basi, ubivis Terrarum Bellonæ, & Palladis Insigni togata; enimvero

vero tot Gentilitiorum Stematum munitur prædiis, tot Avitarum Familiarum vallatur umbonibus, ac tot invictissimorum Heroum ægide illustratur, ut jure merito hæ Marianæ ephemerides faventissimis Clarissimorum Vestrorum Nominum auspiciis fuerint condecorandæ. Et quemnam alium illis honorem præfigere potueram? aut quas venerabiliore dignitate insignire? non alia sane, quam Nativam, quam Patriam; & non jam a peregrinis excellentia longe inferioribus; sed a Domesticis Inclyti hujus Comitatus ornamentis petita; quandoquidem neminem latet, minus quispiam inficiari potest, superfluum extraneos nundinari splendores fore, si maximi, si mirifici affatim in Patria suppetunt, qui præ alienis, & ascititiis Decus afferunt, augent, fovent, tuentur.

Cum itaque immortale Goritien-
sis Nobilitatis jubar offusam quamlibet
Aristarchorum caliginem in purum valeat
diluere lumen, hoc solummodo studio
operi meo adjungendum necesse
dixi, ut Vestræ præferret gloriæ cla-
rita-

ritatem, optime gnarus, conspicuum inde usquequaque futurum : Nec mens dubio mea pendet animo consequendique conceperam ; enim vero si nulla fere est e sublimi Vestro Patriciorum Ordine Prosapia, quæ omni virtutum genere, & Heroicorum gestorum cyclade non resplendeat ; nam quælibet plures, quam Trojana Moles Duces & Bellatores effudit, Mavortiiis curis pro Deo Cæsare, & Patria in lucem edidit Clarissimos, quælibet plures, quam stagaræi Athenæum Sago & Toga spectabiles aluit, in litterarum, omniumque liberalium artium cognitione produxit versatissimos ; sive laurigeram Martis dexteram, sive palmiferam stringam Minervæ sinistram, ero utraque securus. Utraque securus utique ; quia & Vos utraque adeo excellitis, ut sive ad Musarum Choros VOS amor addicat, sive bellicę cupido laudis ad Martis prælia provocet, nulla mediocritate contenti, ad maxima quæque invicto ausu dignitatum fastigia palmis, & trophæis undique ambitu contenditis. Ad hæc VOS præclara indoles, animorumque Fortitudo

(XVI)

do evexit, ut & in arduis a primis Europæ Monarchis adsciti Arbitri Legationibus, & in militaribus instruendis aciebus Generalem Regiminis Clavum consecuti, Universo evaseritis Orbi Scipione ipso celebriores.

Hæc sunt, quæ antiquissimis quoque Familiis Vestris ornatum conferunt; & pullulatos a Vobis virtutum radios in eos, a quibus ortum duxere, reflectunt. Testantur insignis illa in superos pietas, ardens in Deiparam zelus, in proximum Christiano Nomine virtutes dignissime, quibus collustrati ingens incrementum, & complementum adidistis, ac vera, germanaque decorastis Nobilitate, ut cum iis, quæ ex gentilitio sanguine Vestro refulgent, vix comparari posse videantur. Illa enim omnia aliena potius, quam Vestra respective dicuntur. Verissime siquidem sagax ille pronuntiavit Ulysses apud Ovidium (1)

(1)
Metam. lib.
13.

*Nam genus, et Proavos, et quæ non
Fecimus ipsi,
Vix ea nostra voco.*

Hinc apte cecinit Poeta Seneca
Aliena laudat, qui genus laudat suum.
Hæc

(XVII)

Hæc, si Momus aliquis somnia esse dicere non erubesceret, aut Lethe suo absorbere gurgite attentaret; sat superque, quæ hoc sæculum Nostrum audit, & vidit, demonstrant. Demonstrant inflammata illa, promptissimaque Voluntas Vestra, & tenerrimæ in Clementissimam Virginem devotionis spiritus, quo totis viribus, dum Coronationis ejus Solemnia sexto jam ad occasum properante lustro, Vaticano ritu celebrata agerentur, operam impendistis, ut in Patriæ Meditullio Goritiæ Civitate aureis Majestoso in folio cum Divino Pusione coronis, innumerus diversarum Nationum undequaque confluentium populis spectantibus, redimitam videre merueritis, & adorare: quo facto VOS gloriæ Dei, ejusque Matris amplificandi honoris studiosissimos esse Urbi, & Orbi prodidistis, indubie aliquando hujus meritis a bonorum omnium Largitore coronandi in Cœlis; dignum quippe videtur, ut qui devotis obsequiorum affectibus, & obsequentissimis laudum Canticis, ceu ver-

nantibus rofarum fertis Virginem coronant, ab hac quoque & in præfenti gratiarum donis ditati, & in altera immarcescibili æviternæ felicitatis Diadematè insigniti in perpetuas fulgeant æternitates.

Lib. 2. de
Laud. Virg.

Qui enim fieri potest, ut Gloriosissima Virgo, cujus manus sunt tornatiles, aureæ, & hiacynthis refertæ se a suis (2) Venerabili Richardo a Sancto Laurentio attestante, Clientibus, benevolentia, beneficentiaque triumphari sinat, si ut Sanctus Damascenus effatur, a nullo vinci potest illustrium? Habet habet illa manus non auro solum, & hiacynthis, innumerisque gratiarum gemmis, & opibus plenas; verum & tornatiles, celeres, expeditas, atque Cœlestia ad munera iis maxime communicanda promptissimas, qui sui honoris, gloriæque dilatandæ zelo exardescunt. Quos inter VOS tales esse novo magnanimitatis argumento comprobatis, dum Opus Hoc Marianis conflatum laudibus generoso Vestro ære, publicam ut lucem videat, prælo addi-

dixistis non alio fane titulo , quam ut Magnæ Gratiarum Matris portenta , quæ in eo elucubrata clarescunt , cunctis ardentissimum ejusdem propagandi cultus desiderium , Vobis vero sempiternæ felicitatis bravium queant afferre .

Pergite igitur gressu celeri Patriæ Patres ornatissimi , fortique , quo cœpistis animo in his vestris tam ardentibus colendæ Virginis , ejusdemque propagandæ gloriæ desideriis ; sic enim fiet , ut Hęc veluti Mater pulchrę dilectionis a Vobis debito cultu & veneratione honorificata , suarum vicissim pulchritudine gratiarum VOS pro ingenita sibi liberalitate soletur ; Nam si ut aiebat Sophocles *In solis Jovis Hortis reperitur beata Felicitas* , non alibi beatior , quam in Inclyto Goritiæ Comitatu reperitur felicitas , qui Virginem Beatissimam , quę Sponsi Divini Hortus est , specialiter apud Deum potentissimam sibi Advocatam elegit .

Hoc sicut hætenus propria vos didicisse experientia crediderim , ita animus auguror , ominorque , ut posthac

preprimis superis, Augustissime dein
 Cefaree, Regieque Majestati, ac de-
 mum Patrie Vestre prout Nobilissimum
 Vestrum fert symbolum fidelitatis, lon-
 gas numerando Olympiades sospites vi-
 vatis, Vestraque vita tot virtutibus
 cumulata majus in dies capiat incremen-
 tum: Quam Vobis Divina Bonitas, ut
 vegetam, prosperamve concedat, votis
 intimis iterum, iterumque advoveo;
 simulque Divine Bonitatis Parentem
 optimam, maximamque obsecro, ut
 eandem vitam Vobis fortunatam vera
 illa, prosperaque fortuna, que ipsa Vir-
 go est, communicet.

Quod si olim Imperatores Romani fa-
 bulosam Fortunam aureis expressam simu-
 lacris in Cubiculis habebant, VOS non
 vanas secuti fabulas, sed sanam affecuti
 doctrinam MARIAM intimis cordis
 Vestri penetralibus Lysippeo coelatam
 scalpere habere, atque pre oculis mentis
 tanquam lucidissimum Divinitatis, &
 perfectionum omnium speculum, ver-
 santem conservare contendite.

Tandem quia animorum Vestrorum

Do-

Dotes egregię sunt, & excelsa Indoles
 ad præclara quęque audenda expedita,
 ut pari generositatis alacritate huncqua-
 lemcumque ingenii mei partum, & mu-
 nicipale Devotionis tributum suscipere
 velitis, illiusque imbecillitatem prote-
 ctionis Vestre alis, ac adamantino A-
 jacis clypeo fovere, & tueri non inter-
 mittatis, ennixe obtestor.

Inclutorum Statuum

Humilimus, & Obsequiosiss. Servus.

Fr. Casparus Pasconi qui supra.

P R Æ F A T I O

A D L E C T O R E M.

PArva quidem in se molis, at si materiam quam tractat, vimque objectivæ Majestatis in quam fertur spectes Amice **LECTOR**, non leve sane hic habes magnalium divinatorum commentariolum. Partes equidem Sanctissimæ Virginis Gratiarum Ecclesiæ, & Conventus Montis Sancti in eo aguntur, a cujus immenso virtutum gloriæ, & honoris pelago admirabilem plane quam continet, sibi vindicat celsitudinis, & portentorum excellentiam, ob quam etsi eadem **DEI Sacra Parens** attestante Damasceno

(a)
Orat. 2. de
Assumptio.

(a) omnium encomiorum legem excedit; adeo ut terrore pulsus Doctor ipse mellifluus dixerit (b) Non est equidem,

(b)

quod me magis delectet, sed nec est, quod terreat magis, quam de gloria Virginis **MARIÆ** habere sermonem, neque tamen propterea conticescendum putavi,

(c)
Orat. 1. de
Assumpt.

fiduciali ejusdem Damasceni animatus eloquio (c) Quid ergo? (inquentis) an quia eam pro dignitate laudare minime possum, idcirco metu reprehensi contice-

sce-

scemus? minime, & optime certe ad intentum præsertim, ac solatium imperitiæ meæ, quam palam profiteor, quin potius temperata metus cupiditate (suadet ille) cum sacra reverentia, & tremente manu, ut viles has ingenii mei primitias REGINÆ MATRI de universa natura benemeritæ velut debitum quoddam votivum persolverem. Tu igitur conatum hunc meum boni consule, hasque ephemerides Thaumaturgæ Virginis, quas ab ejus liberalitate unice accepi, æquo suscipito animo, totoque cordis affectu ita revolvito, ut inde ad ampliorem ejus accendaris amorem, atque hunc præcise in finem publicæ luci donatas esse, ut persuasum habeas, enixe peto. Calentibus interim exopto votis, ut per intercessionem hujus CORONATÆ totius universi REGINÆ æternæ vitæ felicitati, & gloriøsæ beatitudini quam ipsa possidet, omnes cultores ejus, devotique Historici hujus Operis Lectores coaptari mereantur, & percipere valeant (d) immarcescibilem gloriæ Coronam.

(d)
1. Petri c. 5.

FAVE, & VALE

Approbatio Theologorum Ordinis.

Opus, cui titulus, *Historia Ecclesiae, & Conventus Montis Sancti &c.* compositum ab Admodum Reverendo Patre Caspero Pasconi Lectore Emerito, quondam Provinciæ Ministro, ac Custode actuali. Ex commissione Admodum Reverendi Patris Sigismundi Skerpin Lectoris Emeriti, Diffinitoris Generalis, ac iterato Ministri Provincialis attente legi; & quia illud non solum Orthodoxæ fidei, ac bonis moribus per omnia conforme reperi, sed etiam ad concipiendam ad Magnam Dei Matrem in cordibus fidelium devotionem, multum idoneum inveni, hinc, ut typis mandari possit, dignum censeo. Dabam in Conventu Neostadiensi Divi Leonardi 5. Decembris 1745.

*Fr. Godefridus Pfeiffer S.S. Theologiae
Lector Generalis, ac Conventus
Neostadiensis Guardianus.*

REvidi ex mandato Admodum Reverendi Patris Sigismundi Skerpin Lectoris Emeriti , Diffinitoris Generalis , & iterato Ministri Provincialis Opus, Historia Ecclesiæ, & Conventus Montis Sancti &c. intitulatum , quod, cum totum Orthodoxum , ac magnalia Beatissimæ Virginis Mariæ in hoc sacro Monte referata pie elucidans compererim, publica luce dignum censeo. Dabam in Conventu Neostadiensi ad Sanctum Leonardum Die 5. Decembris 1745.

*Frater Benno Walreich Lector Generalis,
& Provinciae Pater. Manu propria.*

*Licentia Admodum Reverendi Patris Mini-
stri Provincialis.*

FR. Sigismundus Skerpin , Ordinis
Minorum Sancti Patris Francisci
Strictioris Observantiæ Concionator , Le-
ctor Emeritus , Diffinitor Generalis , ac
Provinciæ Sanctę Crucis Croatiae Car-
nioliæ iterato Minister Provincialis , &
Servus . Admodum Reverendo in Chri-
sto Patri Casparo Pasconi ejusdem Ordini
Concionatori , Lectori Emerito Pro-
vinciæ Patri , & Custodi actuali salu-
tem . Cum Vestra Paternitas Admodum
Reverenda desideret Opus (cui titulus
Historia Ecclesiæ , & Conventus Mon-
tis Sancti) pro augendo cultu Beatif-
simæ Matris Gratiarum Mariæ publicis
typis mandare ; hinc eidem præsentium
virtute litterarum facultatem concedo ,
præfatum Opus a duobus Theologis ri-
te revisum , & approbatum juris pu-
blici faciendi . Actum Labaci die 28.
Decembris 1745

*Frater Sigismundus SKerpin
Minister Provincialis .*

Fa-

Facultas Reverendiss. Patris Ministri General.

FR. Raphael a Lugagnano Lector E-
meritus, Catholicæ Majestatis in Re-
gali Congressu Matritensi pro Immacu-
lata Conceptione Theologus, ac totius
Ordinis Fratrum Minorum S. Patris
Nostri Francisci Minister Generalis,
Commissarius, Visitator Apostolicus, &
in Domino Servus.

Dilecto Nobis in Christo Reverendo
Patri Casparo Pasconi, Lectori E merito,
Ex-Provinciali, ac actuali Custodi nostræ
Reformatæ Provinciæ Carniolæ, salu-
tem, & Seraphicam benedictionem.

Cum juxta Apostolicas Nostrique Or-
dinis Constitutiones revisum, & appro-
batum fuerit opus a Te compositum cu-
jus titulus est *Historia Ecclesiæ, & Con-
ventus Montis Sancti &c.* tenore præsen-
tium ad salutaris Obedientiæ meritum fa-
cultatem Tibi impertimur, quatenus ser-
vatis servandis, illud Typis mandare pos-
sis, & valeas. Vale Romæ ex Araceli
die 8. Januarii 1746.

Fr. Raphael a Lugagnano Minister Generalis.

De mandato Reverendissimi in Christo Patris

Fr. Sylvius ab Arce Priore Secretarius
Generalis Ordinis.

SCRI-

SCRIPTORIS HISTORICI PROTESTATIO.

OMnia , & singula , quæ in præ-
senti historico opusculo continen-
tur , & fide , humanaque dumtaxat
auctoritate in eo referuntur , intelli-
go , nec aliter intelligi volo ; nisi con-
formiter ad Decretum Urbani VIII.
MDCXXXI. emanatum , atque iterum
confirmatum V. Julii MDCXXXIV.
Hac igitur publica cum protestatione ,
& plena cum resignatione Scriptor ejus-
dem correctioni , & judicio Sanctæ Ro-
manæ Catholicæ Ecclesiæ , totum stu-
dium suum , & operam subiicit .

NOI REFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed approvazione del P. *Fra Paolo Tommaso Manuelli Inquisitore del Santo officio di Venezia* nel Libro intolato *Historia Ecclesiae, & Conventus Montis Sancti Divę Virginis Grtiarum Comitatus Goritienfis* non v'esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Secretario Nostro; niente contro Prencipi; e buoni costumi, concedemo Licenza a *Domenico Occhi Stampator di Venezia*, che possi esser stampato, osservando gl'ordini in Materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 20. Giugno 1746.

(Alvise Mocenico 2. K. Ref.

(Zuane Querini Proc. Ref.

Registrato in libro a Carte 29. al N. 220.

Michiel Angelo Marino Segr.

Registrato al Magistrato Eccellentiss. contro la Bestemia.

Francesco Godoldini Segretario.

I N.

I N D E X

Capitum , & Rerum , quæ in hoc
Historico-Mariano Opere
comprehenduntur .

CAPUT PRIMUM.

*De miraculosa loci , & appellationis origi-
ne , atque edificio Ecclesię Montis San-
cti .* Pagina 1

CAPUT SECUNDUM.

*De ejusdem Ecclesię Divę Virginis Gratiarum
singulari excellentia primevo cultu , &
consecratione .* 7

CAPUT TERTIUM.

*De primordio Conventus Montis Sancti , pri-
vilegiis ejusdem , & indultis localibus gra-
tiose concessis ab Augustissima Domo Au-
striaca .* 13

CAPUT QUARTUM.

De regulari Hospitio Salcanensi. 21

CAPUT QUINTUM.

Plura alia recensentur, quę Sanctitatem loci, & Almam Basilicam Montis Sancti exornant, & maximopere commendant. 23

CAPUT SEXTUM.

Altaria ejusdem Sacrosanctę Basilicę referuntur. 29

CAPUT SEPTIMUM.

De gratiis, et portentis, quę operari dignatus est Deus intercedente Thaumaturga Virgine Montis Sancti. 33

CAPUT OCTAVUM.

Alia rursus ejusdem dispensatricis cęlestium Thesaurorum, et Marianę glorię miracula proponuntur. 56

CAPUT NONUM.

Explicantur quędam pręliminaria, quę ad Coronationis Solemnia Beatę Virginis Montis Sancti juxta formam Vaticani Ritus pręmissa fuere. 92

CAPUT DECIMUM.

*Exhibet circulares invitatorias ad stabilitum
Diem MARIANÆ Coronationis.* 99

CAPUT UNDECIMUM.

*Transfertur processionaliter Simulacrum Cœ-
leste miraculose Virginis ab Æde Montis
Sancti ad Urbem Goritiensem, ubi in fo-
ro Traunich nuncupato, spectante populi
universitate solemniter coronata fuit.* 104

CAPUT DUODECIMUM.

*Recenset legalia concessionis, delegationis, &
Coronationis Instrumenta.* 112

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

*Describitur series totius apparatus Ecclesie
Montis Sancti premissi ad solemnem San-
ctę Dei Genitricis Coronationem.* 121

CAPUT DECIMUMQUARTUM.

*Exponuntur Elogia, quę affixa cernebantur
occasione hujusmodi solemnitatis.* 127

CAPUT DECIMUMQUINTUM.

*Symbolicus etiam apparatus Sanctuarii, &
Ecclesie proponitur.* 143

EPILOGUS

*Totius Operis ad Divam Virginem Gratiarum
Matrem Montis Sancti.* 158

HISTORIA ECCLESIAE, ET CONVENTUS MONTIS SANCTI, DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM CAPUT PRIMUM.

De miraculosa loci , & appellationis origine , atque edificio Ecclesiæ Montis Sancti.

- I. Rinceps ille Regum Terræ (1) teste Regio Propheta : *Qui facit mirabilia magna solus* : (2) dum mundi hujus fabricam admirabili ordine , & dispositione , prout ex elegantissima structura ejus aperte colligitur , condere designasset , sicut , ut testimonium perhibet sacer textus , (3) *Omnia in mensura , numero , & pondere disposuit* , ita locum quoque hunc , & Montem infinito virtutis , ac sapientiæ suæ pondere facere , & fundare decrevit , eundemque a duobus jam Sæculis , & amplius velut Montem Ephraim , qui MARIA interpretatur , & *Gratiarum abyssus* (sic enim eam vocat Sanctus Joannes Damascenus) singulari quadam providentiâ ab æterno præpara-
- (1) Apocal. cap. i. ver. 6.
(2) Psal. 135.
(3) Sapien. II.
- A para-

(4)
Isa'æ cap. 2.
ver. 2.

paravit , de cujus præcellentissima dignitate vaticinium illud Isaïæ prophetæ intelligi potest (4) *Erit in novissimis diebus præparatus Mons Domus Domini in Vertice Montium , & elevabitur super Colles , & fluent ad eum omnes gentes.*

(5)
Lib. 4. de Orthodoxa fide
cap. 15.

II. Etenim quod nonnisi arcano solius DEI miserentis consilio factum omnino sit , ut eadem Virgo , & Mater Sanctissima , Regina Mundi , & Domina omnium Creaturarum Divo Joanne Damasceno attestante (5) *Nam revera Domina facta est omnium Creaturarum , cum Conditoris omnium effecta est Mater* in vertice pariter ejusdem Montis sibi Domum , & sedem Gratiarum eligere voluerit vivæ vocis Oraculo ipsius Ursulæ Ferligoinizæ Marianæ Oratricis (cui apparere dignata fuit) abunde hoc comprobatur.

III. Ut autem hujusmodi ter faustæ apparitionis notitia habeatur , cunctisque innotescat , hanc familiari stylo præsentis operis Compiler hic prout in Archivio Conventus registratam reperit ad futuram rei memoriam subjungit.

Concordant
A. R. Pater Franciscus Glayinich Lib. de Origine Provinciae Bosnæ Croatiae parag. de Conventu Montis Sancti in narratione sua historica impressa Utini Anno 1648.

Joannes item Jacobus ex Ischia Archiepiscopus Ducalis Ecclesiæ Palmenfis Lib. 3. Historiæ principalis Comitatus Gori-

Dum igitur Anno reparatæ salutis 1539. Sedente in Petri Cathedra Paulo Tertio , Imperatore , & Rege Romanorum Carolo Quinto , Regimen vero Capitaneatus Goritienfis Comitatus tenente Gabriele Comite ab Ortemburg ex Ducatu Carinthiæ assumpto Die quodam Sabbatino eadem Ursula Ferligoiniza ex vicino Oppido Gargarensi transiens originem in coronide Montis Aquarii olim nuncupati (vulgo Skauniza) supra Salcanum gregem pasceret , & orationibus ferventius solito intenta esset , apparuit ei Beata Virgo MARIA , sibi que locum inibi dispensandum pro Materna erga Clientes suos pietate gratiarum elegisse testata esset , mandatum mox ab ea obtinuit nuntiansi Populo , ut Sacrum in eodem loco Domicilium Sanctissimo Nomini suo dicandum erigeret , & gratias peteret , sequentibus plenariæ profectio munificentiae verbis : **DIC POPULO , UT ÆDIFICET MIHI HIC DOMUM , & PETAT GRATIAS.**

IV. Relatione autem ab ea hujusmodi Marianæ representationis , & oraculi , simplici , & recto quo prædita erat corde , & pietate Goritienfis , ceterisque adjacentibus locis facta , reque tam gravi , & insolita ab iisdem maturatione

tura deliberatione perpensa, quousque plenius ab alto-
verentur ad id præstandum, Ursulam interim carceribus
mancipari curarunt: Deipara vero salvis, & immotis er-
gastuli repagulis sibi eam, & gregi eodem in Monte ve-
lut futuro Cœlestium donorum emporio mirabiliter resti-
tuit. Inventa ibidem nixa genibus, & Orationi jugiter
intenta repetitur ad pœnam examini subjienda, quæ li-
cet omni penitus humano esset destituta suffragio iterum,
atque iterum libera evasit divina virtute, novoque hoc mi-
raculo apparitionis veritatem confirmavit.

tienfis typis
pariter ibi-
dem vulgatæ
1684.

V. Quamobrem subito patefacto Cœlestis hujus myste-
rii honore, Clerus, ac Senatus ad locum visionis prope-
rant, subeuntque incultum Montem Matrem Domini ve-
neraturi, atque verbis innocentis Oratricis commoti fidem
ex integro dedere, adeo quidem, ut primo Capellam quam-
dam, & dein populi ære sedulo collecto, sponteque col-
lato Ædem ipsam sacram, cujus Syndicus ab inclytis
Statibus Comitatus specialiter electus fuit Ulvinus Comes
ab Attems Filius Friderici Vice-Capitanei Goritienſis, in
longitudine passuum circiter triginta quinque, in lati-
tudine sexdecim, & in altitudine duodecim quadrato
ex lapide indefessa sollicitudine, & labore confestim in
honorem ejusdem Virginis Sanctissimæ construxerint.

VI. O Felix quam certe Puella, quæ in Montis hujus
apicem minavit gregem, ubi Virgo in sinu Virginis in-
venit Regem. Felix inquam, quæ digna interpret inter-
meratæ Dei Genitricis fieri meruit velut casta custos inno-
cui gregis. Hanc ergo exilem pecorariam Mater Agni im-
maculati habere voluit promulgatricem præreſentatæ legis
sue annuntiandi Populo, ut ædificaret sibi Domum; liqui-
dem Nuntia contestatarum Virginis Gratiarum altiori su-
pernatæ providentiæ ordine electa fuit, ut videlicet magnum
hoc pietatis opus a minimo cœptum maxima sensim sum-
meret incrementa. Neque Cœlestis usque adeo sibi facta
fefellit promissio, quinimmo semper indies superabundant
gratiæ vivo Deiparæ Oraculo manifestatæ.

VII. Alio quoque, eoque stupendo prodigio ipsissimo
tempore, & occasione Clementissimus Deus illustrare, &
magnificare voluit locum Sanctum hunc, ut notam face-
ret gentibus magnitudinem brachii sui, & Sanctissimæ
Matris sue exaltaret potentiam; dum enim Operarii pro

extruenda eadem Sacra Æde solo æquando operam impenderent, asperrimisque cautibus, & apricissimis rupibus præscindendis Efflores sudarent, impacto ligone in quadrum, & politum offenderunt lapidem flavi quodammodo coloris, in quo *salutatio ipsa Angelica* hieroglyphicis characteribus affabre insculpta, & divinitus a sæculis coelata inventa est, quæ eodem in lapide magis circumornato ad hæc usque tempora admirabundo Peregrinorum cernitur oculo, & in Altari Divæ Annæ Matris felicissimæ Genitricis Dei ad publicam venerationem, & fidelium devotionem in medutlio templi reservatur.

VIII. Ex quo manifeste deducitur, quod supremus rerum omnium Conditor ad manifestandas glorias immortales ter-amabilis Matris suæ præordinaverit; (ut dictum in virtute sua inclytum hunc Montem) siquidem ipsamet in eo recondita salutaverint saxa MARIAM, sicque refervata jampridem fuerit in iisdem Sanctissimi hujus *Nominis* dignitas, ut postremo magnitudo claresceret dignitatis; idcirco in suum etiam eligere statuit. Cujus porro sanctitatem sequentibus Mariophilus Vates perstrinxit versibus, quibus Marianos Clientes ad venerationem ipsius suavi modulamine invitat, & provocat occinens.

Quam Mons hic Sanctus? suffossam consule petram,

Angelicum releges, quod tibi monstrat AVE.

Mons est iste meus, in quo me saxa salutant,

Littera sculpta manet, Advena facta canet.

IX. Eja ergo Mariane Viator dum Sacrum hunc Montem conscenderis, idque oculis mentis, & corporis in insensato isthoc videbis, & legeris lapide: obstupesce arcantum! admirare prodigium! cordeque & animo salutato MARIAM, & si votorum tuorum summam cupis attingere dic *Ave MARIA gratia plena*, quia ut ait Sanctus Ambrosius (6) *Et bene sola gratia plena dicitur, quæ sola gratiam, quam nulla alia meruerat, consecuta est, ut gratiæ repletur Auctore*, subditque Divus Hieronymus (7) *Et bene plena quia ceteris per partes præstatur, MARIE vero simul se tota infudit plenitudo gratiæ.* (8) *Quid amplius dicere possum Domina? immensitatem quippe gratiæ, & gloriæ, & felicitatis Tuae considerare incipienti, sensus deficit, lingua fatiscit, & ita*

Sancti

(6)
In Lucam
Lib.2. Cap.1.

(7)
Tom.9. Epi-
st.10.ad Pau-
lum.

(8)
Sanctus An-
selmus Orat.
2. de Dor-
mit. Virg.

Sancti Patres ad propositum nostrum passim loquuntur de hac Sanctissima Virgine, post nempe prolatum oraculum hoc Angelicum *Ave gratia plena.*

X. Idipsum demum fortiori adhuc concludit argumento ad amplificandum Mariophilorum solatium intimus Magnæ Dei Matris Cliens Primus Claræ Vallis Abbas, & Ecclesiæ Doctor eximius (9) super ly *Dominus tecum* solito suo mellifluo scribens calamo. *Nec tantum Dominus Filius tecum, quem carne tua induis: sed & Dominus Spiritus Sanctus, de quo concipis, & Dominus Pater, qui genuit, quem concipis. Pater inquam, tecum, qui Filium suum facit & tuum. Filius tecum, qui ad condendum in Te mirabile Sacramentum, miro modo, & sibi reſerat genitale secretum, & Tibi ſervat Virginale ſignaculum. Spiritus Sanctus tecum, qui cum Patre, & Filio, Tuum ſanctificat uterum; ergo Dominus tecum.*

(9)
De Laudibus
Virginis
Homil. 3. ſu-
per Miſſus
eſt.

XI. Extructa proinde vicinarum Communitatum impendiis præmemorata Sacra Æde, hanc Parochus Salcanenſis ſuæ jurisdictioni ſubjiciens Filialem effecerat, annisque, ut ex traditione habetur, circiter viginti ſub Cleri ſæcularis moderamine permanſit. Sereniſſimus tandem, ac Pientiſſimus ſœlicis recordationis CAROLUS ARCHIDUX Auſtriæ ſpeciali ab alto lumine illuſtratus, eam primò vivæ vocis oraculo jugiter excolendam in vinea Domini, & officiendam tradidit Fratribus Minoribus Sancti Patris Franciſci olim Provinciæ Boſniæ de Obſervantia, nunc Reformatiſ Sanctæ Crucis Croatiae, & Carniolia tempore Pii V. Pontificis Maximi, & Reverendiſſimi Patris Aloyſii a Puteo Superioris Generalis.

Joannes Jacobus ex Iſchia ſupra citatus lib. 3. ejuſdem hiſtoriae.

XII. Porro ut opus tam pium, tamque ſalutare imperturbatum ſervaret ordinem, & exoptatum nanciſceretur finem, idem Supremus Terræ Princeps Capitaneo Gradiſcano, & Locumtenenti Comitatus Goritienſis ſpeciali indiſta commiſſione ſerio præcepit, quatenus iſdem Fratribus Minoribus poſſeſſionem, & adminiſtrationem ejusdem Eccleſiæ, & Loci indilate conferat, hancque eſſe gratioſam voluntatem ſuam Archiducali Reſcripto declaravit ſub data Græcii 5. Aprilis 1566., ac tandem Diplomate in perpetuum valituro cum omnibus juribus, privilegiis, & attinentiis quoquoſmodo ad eundem locum ſpectantibus accedente Sanctæ Sedis Apoſtolicae conſenſu donavit, & inviolabilis fir-

mitatis robur adjecit, cujus munificentissimum tenorem suo loco, & ordine infra adducemus.

XIII. Interea temporis Beatissima Virgo MARIA Fidelibus suis gratiarum affluentia adeo in eodem sacro colle cœpit clarescere, crebrisque miraculorum coruscare fulgoribus, ut populi ex Foro-Julio, Japidia, Poycha, Liburnia. Dalmatia, Croatia, Styria, Carinthia, Carniolia &c. &c. devotionis gratia indies concurrentes una voce, unoque ore non jam amplius *Aquarium* ut antea, sed *Montem SANCTUM* appellandum esse omnino censuerint, quod supernum proculdubio sanctitatis prædicatum in cordibus hominum primordialiter inditum usque adeo communi circumjacentium Regionum voto sacro huic loco suffixum dignoscitur, ut quodvis aliud plane vel in desuetudinem abi-
verit, aut sempiternæ sit omnino oblivioni datum.

XIV. Cujus tandem rei plane admirandæ fama, & sanctitate loci voce Populi undique indicibili jubilo vulgata permotus Eminentissimus S. R. E. Cardinalis, & Reverendissimus Dominus Dominus Marcus Grimani eo tempore celeberrimæ, & antiquissimæ Diœcesis Aquilejensis Patriarcha gratiosissimam Divæ Virginis suum in ulnis gestantis Unigenitum eleganti penicillo, vivisque coloribus in tabula adumbratam, a dextero latere Sancto Joachimo Beatissimo ejusdem Patre, a sinistris vero Divo Joanne Baptista magno Domini Præcurfore adstantibus veluti veracissimis tanti Mysterii, & solii gratiarum Assessoribus Effigiem trans-misit, quæ in Majori Ara Anno 1544. honorifice reposita summa omnium Christi fidelium devotione, & pietate colitur, & jugiter salutatur cum Sancto Joanne Chrysostomo
(10) *Ave igitur Mater, Cælum, Puella, Virgo, Thro-*
nus assidue pro nobis precare Jesum Filium tuum, &
Dominum nostrum: ut per Te misericordiam invenire in die
judicii, & quæ reposita sunt in iis, qui diligunt Deum bo-
na consequi possimus, gratia, & benignitate Domini Nostri
Jesu Christi: cum quo Patri simul, & Sancto Spiritui glo-
ria, & honor, & imperium nunc & semper in sæcula sæ-
culorum. Amen.

(10)
Serm. apud
Metaphra-
stem.

C A P U T II.

De ejusdem Ecclesiæ Divæ Virginis Gratiarum singulari excellentia, primævo cultu, & consecratione.

Magnus Dominus noster, & magna virtus ejus (1) (1) Psalm. 146.
 ædificavit sibi Domum idest Virginem MARIAM, (2)
 ut bene advertit S. Bernardus: (2) Sapientia, quæ Dei Serm. 9. de B. V.
 erat, & Deus erat de sinu Patris ad nos veniens ædifi- (3)
 cavit sibi Domum ipsam scilicet Matrem suam Virginem (3) De contem- pl. Deipar. Cap. 4.
 MARIAM, in qua septem columnas excidit: nempe: septem Spiritus Sancti dona, (3) inquit Sapientissi- (4) Psalm. 103.
 mus Idiota: per quæ firmiter semper stetit, & perseveran- Quam magnificata sunt opera tua, Domine.
 ter in omni virtute. Quamobrem Sanctus Propheta David Deum benedictum alloquens dicere solebat (4) omnia in (5) Serm. de Laud. Virg.
 sapientia fecisti: Et si mysticam prophetici hujus sermonis intelligentiam exquirere velimus, MARIAM proculdubio esse allegorice inveniemus, in qua cetera omnia tam visibilia, quam invisibilia mundi hujus, quæ Deus per sapientiam creavit, existere probat inter alios Arnoldus Carnotensis (5)
 MARIA Creaturis constat omnibus, quidquid enim Creator singulis distributor justus contulit, Matri adornandæ concessit, ut, quemadmodum cunctas complectitur, ita omnium, specialiter vero totius generis humani curam gereret.
 II. Porro hæc eadem Augustissima Cœli, Terræque Domina, & Arca animata Dei viventis, variis, ut meminit Sanctus Joannes Damascenus (6) Prophetarum imaginibus, ac sermonibus per Spiritum Sanctum adumbrata certo ac præfinito tempore *HIC* Sedem gratiarum statuere voluit, & velut Stella matutina in vertice hujus Montis oriri, ut Populo universo sicut promiserat *HIC* petenti gratias succurreret suis interpellationibus, & intercessionibus, daretque ei salutem, & ab æterno liberaret supplicio, quod Sanctus Germanus (7) communi quidem sed valde adaptato declarat argumento: *Quis (ait) post tuum Filium ita curam gerit generis humani sicut TU? quis ita nos defendit in nostris afflictionibus? quis in supplicationibus adeo pugnat* (6) Lib. 4. de fide Ortho. cap. 5.
(7) Serm. de Zona Virginis.

pro peccatoribus? TU enim cum habeas Maternam apud Tuum Filium fiduciam, & potentiam nos Tuis interpellationibus, & intercessionibus ipsi efficis familiares.

III. HIC inquam (quæ particula demonstrativa utique excellentiam, & singularitatem loci appellat) æterna Sapientia ædificavit sibi Domum, & Ecclesiam Genitricis suæ Immaculatæ, ut accedentes ad eam peccatores veniam obtineant, iusti gratiam adaugeant, & ut ipsi quoque famulantes in ea Angeli nova semper accidentalis gaudii incrementa suscipiant: Obinde Sanctus Anselmus (8) sic eam asatur. *Per te elementa renovantur, homines salvantur, & Angeli redintegrantur* videlicet per MARIAM, de cuius Sacra Æde David juxta accommodatum sensum, & intellectum Interpretum dixit (9) *sicut letantium omnium habitatio est in Te*, quia de ejus plenitudine gratiarum omnes Creaturæ participant, omnes quoque lætantur, omnes gaudent, omnes exultare dicuntur.

IV. Sicut autem hæc auspiciacissimum suum sumpsit exordium ab Oraculo Virginis, & arcano apparitionis, ita pariter ter-faustum suum progressum a fundamento spiritualis consecrationis nacta est. Quare sacram hujusmodi functionem honorificentissime exercuit, & solemni ritu absolvit Anno 1544. 12. Octobris, quæ inciderat in Diem Dominicum sub invocatione Sanctissimi Nominis Mariæ Illustrissimus, ac Reverendissimus juris utriusque Doctor Dei, & Sedis Apostolicæ Gratia Episcopus Caprulanus Ægidius Falcetta in spiritualibus, ac temporalibus suffraganeus, & Vicarius Generalis ejusdem Eminentissimi, ac Reverendissimi Marci Grimani S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Portuensis tempore Pauli III. Divina providentia Pontificis Maximi Pontificatus sui Anno Decimo.

V. Similiter eodem Die, & Anno Aras quatuor tunc coædificatas, nempe Primum. Altare Majus in honorem beatæ Virginis ex ligno in Capella constructum. Secundum in medio Chori Sanctissimæ, & individuae Trinitatis. Tertium in latere dextero Divæ Luciae, Ursulæ, & Sociarum ejus. Quartum denique a latere lævo sub titulo Sancti Leonardi consecravit, prout in veteribus monumentis Conven- tus notatum reperitur, & ex instrumento authentico consecrationis ad calcem præsentis Capituli inferendo uberius innotescunt hæc omnia: Quodque de Aris in ipso limine ejusdem

(8)
Lib. de Orat.

(9)
Psal. 86.

eiusdem *Ædis* extractis intelligendum venit duntaxat .

Harum siquidem loco , loquendo præsertim de duobus Altaribus temporum etiam injuria , & vetustate ferme collapsis Divæ Lucæ , &c. & Sancti Leonardi iustis de causis , & legitima auctoritate ut supponitur alia sensim substituta fuere . De quibus amplius infra cap. 6.

VI. Et quia idem Altare Majus ob sui vetustatem proximam pariter minabatur ruinam , Loci , & Locatæ Majestatis dignitas expostulabat , ut ad structuram novi , & quidem ad perennem stabilitatem marmorei deveniretur ; idcirco conquesta hunc in finem , & benevolo animo subministrata a Benefactoribus eleemosyna duorum millium Patriæ Ducatorum , mox sub moderamine R. P. Bonifacii Pullini tunc Localis Superioris erectum , & postmodum aliis juxta positis statuariæ disciplinæ simulacris , & columnellis amplificatum , & artificiose exornatum fuit , prout nunc demum cernitur in ipsa nova Capella Virginea collocatum .

VII. Ceterum gratiosissimæ hujus Iconis de priori ad præsentem Aram devota translatio contigit Anno Domini 1686. secunda Augusti , quæ occurrebat feria sexta , & Porciunculæ Die cœlestibus aliunde indulgentiarum thesauris , & singulari prærogativa , a Christo Domino decorato , atque præcipuo in honore & veneratione habito jam a sæculis a confluentibus undique Christi-fidelibus .

VIII. Neque ad augenda hujusmodi translationis solemnia superna defuerunt Dei magnalia , quandoquidem non obstante numerosissimo hominum omnis conditionis , ætatis , & sexus concursu non tantum communi applausu , rectoque ordine , & spiritali solamine celebrata fuere , sed & dum Librator ferreæ cuidam bombardæ ignem applicuisset , hæc oneris superfluitate in varias continuo resolvitur partes , quarum una retorta pleno impulsu in Libratorem ipsum reciderat , & quidem non absque proximo interitus sui periculo , nisi ope , & Materno Virginis suffragio magna omnium , qui aderant , admiratione fuisset præservatus , in cujus miraculosi eventus memoriam anathematis loco memoratæ Bombardæ partes parietibus *Ædis* Virgineæ votive appensæ etiamnum conspiciuntur . Quare ad propositum merito exclamat Sanctus Germanus loco supra citato : *Omnia tua admirabilia sunt O DEIPARA , omnia supra naturam , omnia ingentia , & aliorum vires superan-*
tia

ria, propterea & Patrocinium tuum majus est, quam intelligentia comprehendendi possit.

IX. Absoluta tandem hujus solemnis translationis periodo conclusum, determinatumque fuit, quatenus præmissis omnibus requisitis hoc ipsum etiam Altare consecraretur, quibus ab Innocentio IX. Supremo Christi in terris Vicario gratiose obtentis, & ab Eminentissimo S. R. E. Cardinali Bonvisio pro tempore Sac. Cæsareæ Majestatis Augustissimi Leopoldi Primi Nuntio Apostolico approbatis, deque assensu scriptotenus exhibito Eminentissimi pariter S. R. E. Cardinalis Delphini Patriarchæ Aquilejensis ab Illustriissimo, & Reverendissimo Domino Jacobo Ferdinando Gurizzutti Episcopo Tergestino sub titulo Nativitatis Beatissimæ Virginis MARIÆ 8. Augusti 1688. Sacris fuit perlinitum liquoribus.

X. Ad hæc denique usque tempora hac in Mariana Basilica Sanctissimum Virginis Nomen jugiter celebratur, & colitur a Christi-fidelibus; hi enim sive in necessitatibus, sive in periculis, atque angustiis, & rebus dubiis constituti MARIAM cogitantibus, & invocantibus in Monte isto, in quo (ut utar verbis Regis Psaltis (10) *beneplacitum est Deo habitare in eo*, & loco hoc de quo dici potest illud Sancti Spiritus (11) *oculi mei erunt aperti, & aures meæ erectæ ad Orationem ejus*, qui in loco isto oraverit ejus meritis, & intercessione ex ore Altissimi id contestantis confestim exaudiuntur. Et ego exaudiam de Cælo, & propitius ero peccatis eorum... elegi enim, & sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in sempiternum, & permaneant oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus, adeo ut repentino compunctionis, & dulcedinis spiritualis imbre perfusi, prout per decursum operis amplius demonstrabitur, consolati recedant..... Quas enim Clientibus suis MARIA HIC dare promisit gratias, in verbo veritatis fervavit. Probatum est. Venite ergo, videte, & fidite, si pie accesseritis ad hanc privilegiatam gratiarum Matrem, de qua Sanctus Anselmus testatum reliquit (12) *Nullum gratiæ privilegium negatum est Matri*: per quam veluti Cæli scalam ad clarissimum Divinæ visionis lumen pervenitur juxta illud (13) *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa*.

(10)
Psal. 67.

(11)
Lib. 2. Paralip. Cap. 7.
vers. 15.

(12)
Lib. de Excel. Virgin.

(13)
Sapient. cap. 6. vers. 11.

Nunc sequitur Instrumentum Consecra-
tionis Ecclesiæ Beatæ Virginis
Mariæ Montis Sancti.

Ægidius FALCETTA de Cingulo juris utriusque
Doctor Episcopus Caprulanus, & in Patriarcha-
tu, & Diœcesi Aquilejensi pro Reverendissimo, atque Illu-
strissimo Domino Domini Marco Episcopo Portuensi Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ Cardinale Grimano, & Patriarcha Aquile-
jensi dignissimo in spiritualibus, & temporalibus suffraganeus,
ac Vicarius Generalis. Universis, & singulis præsentis in-
specturis salutem in Domino sempiternam.

Universitati vestræ fidem facimus, & publice attestamur,
quod Nos hodie Die Dominica, quæ est duodecima mensis
Octobris, Spiritus Sancti gratia Nobis assistente secundum
Ritum, modum, & formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in
huiusmodi hætenus observatione Ecclesiam Beatæ MA-
RIÆ supra Montem Salcanum, & Gargarium prope
Goritiam Aquilejensis Diœcesis consecravimus in honorem
Dei, ac titulum Beatæ MARIÆ cum quatuor Altari-
bus. Primum in Capella Altare Majus in honorem Sanctæ
MARIÆ Virginis. Altare in medio Chori in honorem
Beatæ, atque Individuæ Trinitatis. Tertium a latere dex-
tro ad honorem Sanctæ Lucie, Ursulæ, & ejus Sociarum.
Quartum a latere lævo in honorem, ac titulum Sancti
Leonardi. In quibus recondidimus Reliquias Sanctorum
Martyrum Donati, Romuli, Venusti, Sylvani, Hermoginis,
et Sanctæ Affræ, & Sodalium, ac Sancti Stephani Proto-
martyris; Cupientes igitur, ut ipsa Ecclesia in suis ædi-
ficiis, & structuris debite reparetur, conservetur, & ma-
nuteneatur, ac Libris, Calicibus, Luminaribus, & aliis or-
namentis Ecclesiasticis pro Divino cultu magis decenter mu-
niatur: & a Christi fidelibus jugiter veneretur, congruis
quoque frequentetur honoribus, & ut Christi-fideles eo liben-
tius causa devotionis confluant ad eandem, & ad repara-
tionem, conservationem, manutentionem huiusmodi prom-
ptius manus porrigant adiutrices. Quo ex hoc dono Cælestis
gratiæ uberius conspexerint se refectos: omnibus, & singulis
utri-

utriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesiam præfatam in singulis Beatæ MARIE Festivitatibus, ac sanctissimæ Trinitatis, atque supranominatorum sanctorum, sanctarumque omnium, atque Apostolorum, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis, Ascensionis, & ipsius Ecclesiæ Dedicationis, annuatimque a primis Vesperis, usque ad secundas Vesperas inclusive devote visitaverint, & ad præmissa manus porrexerint adjutrices pro singulis diebus festivitatum earumdem quibus id fecerint de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi quadraginta dies de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituri; In quorum fidem, & testimonium, has præsentis litteras nostras fieri, & per Cancellarium Nostrum subscribi, sigilloque prælibati Reverendissimi atque Illustris. Domini Dom. Colendissimi, & Patriarchæ Aquilejensis jussimus appensione communiri. Datum supra dictum Montem Salcanum dictæ Aquilejensis Diœcesis sub Anno Nativitatis Dominicæ 1544. Indictione secunda, die vero ut supra Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Pauli Divina Providentia Papæ III. Anno X. Pontificatus.

Hieronymus Chaynarus Curia Patriarchalis
Aquilejensis Cancellarius
de mandato.

Supra dictam Bullam ex Originali de verbo ad verbum fideliter Antonius Lampretitshz Salcanensis publica Imperiali auctoritate Notarius eduxit, seque in fidem subscripsit. Manu propria.

CAPUT TERTIUM.

*De primordio Conventus Montis Sancti,
Privilegiis ejusdem, et indultis localibus
gratiose concessis ab Augustissima
Domo Austriaca.*

I. **R**ECTUS Ordo historicæ hujus narrationis expositura videtur, ut succincta saltem methodo de primæva quoque Conventus Montis Sancti origine, & fundi concessione sermo in præsentī capite habeatur, atque ut de loci ipsius successiva, ac irrevocabili donatione, Privilegiis, aliisve prærogativis ab Augustissima præsertim Domo Austriaca perbenigne concessis, aliqualis ad posteros devolvatur notitia, ne ejusdem præclara admodum pietatis monumenta, quæ occasione operis tam salubriter instituti, & ab eadem ter-sanctæ ordinati ad Divini honoris propagationem, Mariani cultus incrementum, & pusilli gregis *Minoritici* decorem ingrata eroderet oblivio.

II. Postquam igitur Ecclesia Montis Sancti indefessæ sollicitudini, & custodiæ Fratrum Minorum concredita fuisset a Serenissimo Carolo Archiduce, ut supra Capite primo meminimus, nulli quantumvis parcentes prædicti Ordinis Religiosi labori, sedulam, vigilantemque operam adeo fructuose impenderunt, ut brevi Annorum spatio dissectis undequaque rupibus Conventum commodum in quo illo tunc Fratres circiter viginti sex commorabantur, construxerint, qui solo eleemosynarum collectarum subsidio in paupertate, & humilitate juxta formam Sancti Evangelii, & Regulam, quam professi sunt visitantes, Die, noctuque Altissimo famulabantur, quique Divinis laudibus, & Orationi jugiter intenti Deum, & Sanctissimam Matrem ejus venerabantur, & ad hæc usque tempora pariformiter benedicere, & colaudare non cessant.

III. Ut vero dictæ Sanctæ Regulæ professores a procellosis mundi fluctibus, & molestiis hujus sæculi elongati quietius, & securius, ut loquitur Clemens Quintus Pontifex Maximus

(1.)
In Bulla E-
xivi de Pa-
radiso .

ximus (1) Divinis imperturbate vacarent obsequiis , & proximorum saluti . R. P. Marianus de Bosnia pro tempore Guardianus humillimas preces altedicto Terrę Principi , & Domino porrexerat , & callentibus votis imploravit , quatenus suprema qua pollebat auctoritate donationem suam vivę vocis oraculo gratiose factam , Archiducali diplomate confirmare , & contra quoscumque extraneorum insultus tueri dignaretur ; quod & clementissime annuit , prout videre est ex sequenti ejus munificentissimo Rescripto fida manu ad propositum historici hujus Opusculi scopum ex Originali germanico in latinum , & Italicum ad intelligentiam cunctorum translato .

N O S C A R O L U S

Dei gratia Archidux Austrię , Burgundię , Styrię , Carinthię , Carniolię , & Wirtembergę &c. Comes Tyrolis , & Goritię &c.

Notum facimus bisce Nostris Litteris omnibus in communi , & cuilibet in particulari , quod nos gratiosissime perpendentes honestam , Religiosam , probam , Catholicam vitam , pietatem , & utilitatem , quam Franciscanus Ordo in Ecclesia Dei promovet , injurias quoque , & persecutiones quas obinde Religiosę ejusdem instituti a pluribus perpeti debent , Fratrem Marianum a Bosnia Guardianum Conventus Beatę Virginis supra Salcanum cum omnibus sui Ordinis Alumnis ubivis locorum , aut gentium in Nostram , ac Nostrę Augustissimę Domus Austriacę gratiam , protectionem , & Patrocinium susceperimus , & admiserimus . Notum pariter facimus velut imperans Dominus , & Terrę Princeps , quod predicti Ordinis Religiosi ex nunc Nostra singulari gratia , Patrocinio , protectione , & tutamine licite frui , & gaudere absque ulla perturbatione possint , & valeant . Mandamus insuper omnibus , & singulis Nostris substitutis , Jurisdicentibus , subditis , & fidelibus cujuscumque dignitatis , status aut conditionis sint , & serio volumus , quatenus prænominatum

Guar.

Guardianum una cum sui Ordinis Religiosis sub nostra singulari securitate, custodia, & protectione ut supra dictum imperturbate, & quiete vivere sinant, gratiosam præterea hanc resolutionem Nostram fortiter manteneant, ipsos strenue defendant, & nullo modo ipsi in contrarium faciant, neque quavis ratione alios operari permittant, quam charum cuilibet est indignationem Nostram, & poenam evitare, in hoc quippe sita est nostra gratiosa voluntas, et intentio.

Datum in nostra Civitate Græcensi

Die 25. Februarii 1574.

CAROLUS

(L. S.)

NOI CARLO

Per la DIO Grazia Arciduca d' Austria,
Duca di Borgogna, Stiria, Carintia
Wirtemberga ec. Conte di Tirolo,
e Gorizia ec.

Dichiariamo con questa Nostra a pubblica intelligenza di tutti in Comune, e ciascuno in particolare, che Noi in risguardo, e considerazione dell' onesta, Religiosa, e semplice, Cattolica vita, pietà, e singolare emolumento che l' ordine de Francescani apporta, e fa nella Chiesa di Dio, e per gl' oltraggi, e persecuzioni che perciò da molti riceve, e soporta, abbiamo accettato il Padre Mariano di Bosna Guardiano del Monte Santo della Madonna sopra Salcano con tutti quegli del suo Ordine, siano in che luogo esser si voglia sotto la Nostra, e della Nostra Casa d' Austria singolar grazia, manto, e protezione, e ciò facciamo saputamente, ed in virtù di questa Nostra come Prencipe, e Signore del Paese.

Così, ed in questa guisa, che il predetto Ordine da què impoi con la nostra singolar grazia, e sotto il Nostro manto, e protezione debba, possa, e vaglia piacevolmente vivere, e godere le solite immunitadi senza che veruno, sia di che stato si voglia, ardisca impedirlo, e contraddirgli. E sopra ciò comandiamo a tutti, e ciascuno de Nostri sostituti Giurisdicenti, Sudditi, e Fedeli, siano di che stato, condizione, qualità e qualunque luogo, e seriamente li ricerchiamo, e, vogliamo, che il predetto Guardiano, e Padri del di lui ordine appresso tal Nostra singolare sicura custodia, e protezione, come di sopra abbiamo dichiarato devino pacificamente lasciarli, e con ogni rigore mantenerli: loro stessi niente fare in contrario, neppure permettere, sia fatto d' altri in qualsivoglia modo e maniera per quanto è a ciascheduno grata la Nostra grazia, e teme incorrere la Nostra pena. E questa è la graziosa volontà, e seriosa intenzione Nostra.

Data nella Città di Graz li 25. Febbrajo 1574.

CARLO (L.S.)

IV. Alio quoque successu temporis, eoque pientissimo beneficio invictissimus Terræ Princeps, & gloriosissimus ejusdem successor FERDINANDUS TERTIUS Archidux pariter Austriæ ditare placuit Fratres Minores ejusdem Cœnobii Montis Sancti, eos nempe ab omni exactione, pedagio, aliove quocumque demum onere exemptos declarando cum libera, & inimpedibili conformiter ad Statum Franciscanum facultate ostiatim quæstuandi, atque adeo ad supplicem instantiam A. R. P. Dominici Andreasi Commissarii Provinciæ Bosniæ ejusdem Sacri Instituti Professoris omnibus, & singulis Exactoribus, Telonariis, Officialibus, ceterisque subditis cujuscumque conditionis seriose præcepit, ut in posterum ab inferenda etiam hac in parte iisdem omni injuriosa molestia (sicut præferebatur a nonnullis irrogata) & gravamine prorsus abstineant, & hanc similiter esse gratiosam, & seriatim voluntatem suam publicis Litteris Archiducali signo munitis declaravit sub data in Urbe Græcensi ultima Januarii 1609.

FERDINANDUS (L.S.)

V. Quoniam autem ut fatetur Nicolaus Tertius Magnus totius Orbis Antistes, (2) *Ipse Deus Ordinem prædictum, & ejus Observatores inspiciens, sic eos ab insurgentibus in ipsos rancoribus salutari præsidio præservavit, quod nec ipsos fluctus tempestuosus allisit, nec animos in Ordine ipso degentium consternavit; quin potius in vigore regulæ concreverunt, & ampliuntur in suorum observantia mandatorum: Etenim ut inquit idem Pontifex in citata Bulla: Hi sunt illius Sanctæ Regulæ Professores, quæ Evangelico fundatur eloquio, vitæ Christi roboratur exemplo, fundatorum militantis Ecclesiæ Apostolorum ejus sermonibus, actibusque firmatur.*

(2)
In Bulla Exiit, qui seminat &c. Data Suriani 18. Calendas Septembris Pontificatus sui secundo Paragr. sed nec sic contra ipsos Fratres Minores, & Regulam &c.

VI. Quibus non obstantibus, ut præclare admodum præmemoratus Supremus Ecclesiæ Moderator in sermone habito ad Cardinalem Matthæum Nepotem suum, quem constituerat Ordinis Seraphici Protectorem advertit dicens: *Sunt enim imbecilles, et pauperes, et multos habent, qui eos indebite inquietant, quibus per se repugnare non possunt, et ideo indigent brachio, et fortitudine Protectoris. Quapropter cupientes amplius humilis status sui imperturbabilem stabilire quietem, ad Augustissimam protectionem ejus-*

dem Ferdinandi Tertii jam Romanorum Imperatoris electi confugerunt, iterato enixe obtestantes, ut piissimam Archiducis Caroli prædecessoris sui Donationem, fundationalia, item loci privilegia, aliasve prerogativas, & immunitates novo, eoque inviolabili Imperialis Majestatis suæ stabiliret edicto. Quare capta prius juxta consuetam formam veridica informatione in ipsomet videlicet Consilio Cæsareæ Commissionis ab eo Græcii deputatæ sub 31. Augusti 1652. visisque clavis documentis in supplici adductis superiorum Annorum præcipue 1566. 1574., & 1583. non tantum eamdem benignissimo placidavit assensu, verum etiam omnia, & singula in ea contenta, & annexa eodem Anno singulari sua Constitutione confirmavit, & auxit.

VII. Eadem spectabili in superos, & locum ipsum Virgini Deiparæ consecratum pietate permotus Leopoldus Primus Dei gratia electus Romanorum Imperator ratione *Conventus Sancti Francisci* (verba sunt ejus) *Montis Sancti supra Salcanum*, inhibuit, ne contra localia Antecessorum suorum privilegia ullam quispiam inferre præsumeret irreverentiam, neve præterea alii cujuscumque gradus, & conditionis quavis ratione, aut quæsito colore, mercaturas, & cauponarias turpis lucri gratia exercere audeat, (& merito; quamdoquidem ut optime notat Joannes da Sylveira Olyssipponensis (3) *nil iram Divinam magis provocat, quam DEI Ecclesiam contemnere, debitamque ei venerationem violare*) sed ut ibidem morantibus, atque ad prudens arbitrium Superiorum Regularium deputatis hospitibus cura, & sollicitudo subministrandi duntaxat necessaria ad sustentationem adventantium devotorum privative ad alios quoscumque de mente ejusdem Supremi Principis commissa omnino censeatur, idque ut executioni mandetur, cautum esse constat ex mandato Imperiali signato Græcii 12. Decembris 1672.

LEOPOLDUS. (L.S.)

VIII. CAROLUS item VI. DEI gratia Romanorum Imperator electus, ejusdemque successor Sacrosanctæ Domus Dei propugnator acerrimus, & Custos observantissimus, ut ab omni tandem ulteriori Laicali concitatione, & irreligio-

sa hominum circumvicinorum hostilitate, & scandalo populi Sanctuarium hoc, & adjacentia habitacula præservaret, & quidem juxta Sacrorum etiam Statuta Canonum (4) præcipientium ut sequitur: *Decet, ut cujus in pace factus est locus, ejus cultus sit debita cum veneratione pacificus.* Obinde iterato hoc ipsum urgentioribus sancivit terminis, peculiari suo Decreto serio demandando, ut tenor gratiosissimæ resolutionis de Anno 1672. emanatæ ad unguem observetur, & manuteneatur.

(4) In sexta Synodo Can. 79 & 1. q. 3. Cap. ex multis, & Cap. Decet de Immunitate Ecclesiæ.

Datum Græcii 20 Novembris 1732.

CAROLUS (L. S.)

IX. Tandem idemmet CAROLUS VI. ex abundantia piissimi cordis sui, & tenerrimæ venerationis erga Domum Dei, & Thaumaturgam hanc Gratiarum Matrem optime memor divini Oraculi per os Joannis Evangelistæ pronuntiati: (5) *Recordati sunt vero Discipuli ejus, quia scriptum est, zelus Domus tue comedit me,* mox dum jam tertio supplices Fratrum Minorum accepisset instantias (6) de manutenendis nimirum tam propriis, quam prædecessorum suorum Imperialibus sanctionibus (7) concernentibus exoptatam effulus omnium votis ejusdem Mariani loci pacem, mox inquam aliud denique decretum edidit (8) cum expresso mandato ad Locumtenentem Goritiensem, ut supplicantes firmiter ad normam tot Cæsarearum resolutionum foveat, & tueatur contra quoscumque sacræ quietis perturbatores.

(5) Cap. 2. num. 17.
(6) Sub 30. Novemb. 1735.
(7) 1672. & 1673
(8) Græcii 2. Maii 1736.

Datum ut supra sub num. 8. in margine.

CAROLUS (L. S.)

X. Hæc sunt Augustissimæ Domus Austriacæ Summorum Terræ Principum, & Imperatorum, quorum memoria in benedictione est, & Nomen eorum vivit in generationem, & generationem, hæc inquam sunt Lector benevole præclara admodum pietatis, & clementiæ argumenta, munificentissimæque Privilegia, & indulta, quibus condecorare, & illustrare decreverunt Locum hunc Sacramque Dei Ge-

nitricis, & Thaumaturgæ Virginis Nostræ. Eadem quam de-
cet sanctitudo in longitudinem dierum. Quanto ergo ab ir-
refragabili potestatis, & supremæ Majestatis plenitudine, &
arbitrio hujusmodi gratiosissima, æternaque memoria digna
Archiducalia, & imperialia monumenta emanata dignoscun-
tur, tanto proculdubio majori veneratione, & cultu ob-
servari, maximoque in honore ac pretio ab omnibus ad quos
spectat haberi debent, & illibate custodiri.

XI. Cum autem Conventus supra num. 2. specificatus
edacitate temporis ferme victus, & absoletus proximam mi-
naretur ruinam, A. R. Patris Romualdi Sitter Lectoris Eme-
riti, & Ex-Ministri Provincialis solertissima industria, miro
studio, & labore, nec non piorum Benefactorum eleemo-
synis alius a fundamentis longe amplior fuit noviter ere-
ctus, exornatus, & æternitati restitutus juxta celebrem for-
mam, quam in præsentiarum commendabili omnium cal-
culo præferret, in quo ordinarie triginta quatuor circiter Re-
ligiosi commorantur, & indefessam animarum curam exer-
cent. Huic adjunctum est Hospitium non longe ab Eccle-
sia distitum pro peregrinorum commoditate satis extensum,
& successive ampliatum, ac necessaria suppellectili debite in-
structum.

CAPUT QUARTUM.

De Regulari Hospitio Salcanensi.

AD pedem Montis Sancti in districtu principalis Comitatus Goritiensis ex parte Germanici Imperii, & sub ditionibus Augustissimę Domus Austriacę jacet a meridie Oppidum antiquissimum Salcanense, ubi Hospitium Regulare pertinens ad Ecclesiam, & Conventum prætitulati Montis Sancti defacto reperitur, in cujus olim vicinia prospiciebatur juxta situm Castellum penes limpidissimum aque fontem jam a Veteribus Romanis ad reprimendos illius ætatis barbarorum incursum ædificatum, postmodum ab Attila filio Bedebuz flagello Dei nuncupato, & Rege Hunnorum, Danorum, Medorum, ac Gothorum destructum, tunc nimirum, quando ab eodem Aquilejensis Civitas inter vetustiores famolissima quatuor Germanicis milliariis a recensito Oppido sejuncta devastata legitur. Hęcque pauca ad communem notitiam dicti Oppidi, & sat jucundę situationis ejus præmittere volui. Nunc . . .

Pater Glavinich Lib. supr. cit. Paragr. de Hospitio Salcanensi.

Domum igitur a qua idem Hospitium primordiale traxit originem abalienavit Dominus Hieronymus Zuayer Salcanensis, & quidem prævia cum venia Jurisdicentis tunc Illustrissimi nempe Domini Comitatus Raymundi Phœbi a Turri tempore A. R. P. Bernardini Loparinich Provincię Patris, & actualis Custodis Anno 1590. 1. Aprilis, ibidemque postea constructum fuit præfatum Hospitium, & valetudinarium pro Religiosis vel maxime ægrotantibus de gratiosissimo Augustissimi Imperatoris Ferdinandi Secundi consensu.

Adjacet huic hospitio hortus peramēnus, & pomarium satis amplum undequaque muro præcinctum. Cujus porro fundum, & locum idem Illustrissimus Dominus Comes, & Liber Baro S. R. Imperii a Turri Dominus Valsasinæ &c. & Vipulzani Magne Dei Matris, & Virginis Montis Sancti devotissimus Cliens, ac Seraphicę Religionis cultor, & fautor munificentissimus sponte, libere, & ex certa animi sui scientia motus ex Dei amore, zelo, & devotione qua intime ferebatur in Venerandam Ecclesiam Beatissimę Virginis Marię Montis Sancti supra Salcanum, & Fratres Minores

jure perpetuæ, & irrevocabilis donationis inter vivos gratiose donavit, cessit, transtulit, & renuntiavit omni quo potuit meliori modo, & ampla juris forma &c. &c. in eorundem charitativum subsidium, simplicem usum, & honestam habitationem; interveniente etiam benignissimo Sanctæ Sedis consensu, ac presentibus Admodum Reverendis Patribus Georgio Ugolino Guardiano Conventus, & Bonaventura Sbona Provinciæ Diffinitore, acceptante vero Syndico Apostolico nomine ejusdem Sanctæ Sedis Dominico Francisco Muskono in vim instrumenti conditi Anno a Nativitate Christi 1630. indictione decima tertia, Die vero Lunę 8. Mensis Julii. Hocque piissimę donationis instrumentum rogatus fideliter in notam sumpsit, & publicavit, requisitus eduxit, subscripsit, & signavit.

Leonardus Franzonus Publicus Cæsarea auctoritate Notarius, & Cormoni Cancellarius.

Tandem in eodem Regularis Hospitii loco summa in veneratione habetur, & colitur Ecclesia honori Divi Antonii Patavini consecrata. Hęc ob spatii angustiam Anno Domini 1734. a fundamentis ferme extitit reædificata, & ad formam ampliorem redacta, in qua nunc viget Tertius Ordo Sancti Patris Francisci. Duo insuper Altaria præter titolare Antonianum extructa, & collocata in ea fuere, unum in honorem Sanctissimi Crucifixi, & alterum ejusdem Sancti Patris, quibus omnibus adjecta conspicitur noviter erecta Sacristia ex una parte decenti cum suppellectili provisa, ex altera vero Chorus cum Organo ad Divinas laudes celebrandas.

CAPUT QUINTUM.

*Plura alia recensentur, quæ sanctitatem loci,
et Almam Basilicam Montis Sancti
exornant, et maximopere
commendant.*

I. **U**T Mons hic Sanctus, & Inclyta Virginis Gratia-
rum Basilica ere, & suffragio populi prout supra
(1) dictum edificata majus indies caperet incrementum, &
corda fidelium novo amoris igne amplius inflammarentur er-
ga gloriosissimam Dei Matrem, Sanctissimus in Christo Pa-
ter PAULUS PAPA V. attenta etiam gratiarum Mariana-
rum redundantia ad demississimas Fratrum Minorum preces,
ac totius Populi acclamationes Bullam condidit, cui titulus:
*Cum sicut accepimus in Ecclesia Beatæ MARIÆ Virgi-
nis Domus Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci
de Observantia prope, & locum Salcani &c. &c.* ejus
tenore idem Summus Pontifex Almam Confraternitatem sub
patrocinio præcellæ ejusdem Virginis Canonice erectam,
& institutam de Omnipotentis Dei misericordia variis, iis-
demque plurimis indulgentiarum ditavit thesauris, quorum
beneficio omnes amplissimæ hujus sodalitatis utriusque sexus
alumnos Apostolica largitione participes omnino esse voluit:
Datum Romæ apud Sanctum Marcum Die 2. Junii MDCXII.
Pontificatus sui Anno Octavo.

(1)
Cap. I. num.
12.

II. Porro spiritualibus hisce Christi Fideles animati stir-
pendiis, non absque sane admirabili dispositione Divinæ
providentiæ per quam (2) ex Divo Damasceno: *omnia
quæ sunt, convenientem gubernationem suscipiunt* factum
dignoscitur, quod quotidie magis *erga hanc Cælorum
Reginam, & Dominam Mundi*, sic namque eam appellat
Sanctus Bernardus (3), concresecat illorum amor, sodalium
& advenarum a longe confluentium numerus mirum in mo-
dum augeatur, adeo ut nemo sit, qui se abscondat a calo-
re ejus idest charitate, & dilectione ipsius, siquidem radiis
suæ misericordiæ eadem Serenissima Dominatrix cunctos il-

(2)
Lib. 2. de fi-
de cap. 29.

(3)
Serm. in il-
lud: *signum
magnum;*
Apoc. 12.

(4)

luminat, & stillicidia gratiæ ardentibus cordibus clientum suorum infundit, ut bene advertit Sapientissimus Idiora. (4) *MARIA*, inquit, longe positos illuminat radiis misericordiæ suæ: sibi propinquos per specialem devotionem consolationis suavitate, præsentos sibi in patria excellentia gloriæ, & sic non est, qui se abscondat a calore ejus &c.

III. Verum enim vero præter hæc, & alia spiritualium gratiarum commoda, quibus a sæculis hæc ipsa Sacra Ædes condecorata remanet, aliis tamen nostris hisce temporibus ex speciali clementia CLEMENTIS XII. Supremi Orbis Catholici Antistitis extitit communita privilegiis, & quidem primo per Bullam: *Universis Christifidelibus* &c. de cujus sacro munere venit, quod qui illam quacumque tandem cujusvis Anni die devote visitaverit, piasque ad Deum preces fuderit semel tantum plenariam peccatorum suorum indulgentiam consequatur. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Die 30. Junii MDCCXXXIX. Pontificatus sui Anno Nono.

Cardinalis Passioneus.

(5)
Anno 1726.

IV. Præterea sicut Pontifex BENEDICTUS XIII. ad humillimas preces Ministri Generalis totius Ordinis Sancti Francisci Laurentii Cozza a Sancto Laurentio dein in Cardinalein S. R. E. renuntiati relictis alias in suo robore perpetuis nonnullorum Altarium Privilegiis auctoritate Apostolica pro omnibus, & singulis Ecclesiis ejusdem sacri Instituti distinctum unum Altare privilegiatum perpetuum benigne indulgit, prout liquet ex tenore Decreti ex Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicæ (5) emanati, ita insignis admodum hæc perpetuitatis prærogativa in suffragium omnium fidelium Defunctorum Aræ Majori in sempiternum honorem ejusdem Sanctissimæ Virginis consecratæ auctoritate Diocessani sibi hac in parte delegata assignata fuit. Sub Die 10. Augusti MDCCXXVII. Urini in Palatio Patriarchali.

Dionysius Patriarcha Aquilejensis.

Joannes Dominicus Coronella Cancellarius.

V. Similiter idem BENEDICTUS XIII. paternæ bonitatis suæ amplius pandere volens aureos militantis Ecclesiæ sinus

sinus erga præmemoratam Basilicam Apostolica largitione cunctis Christi fidelibus utriusque sexus, qui septem ejus Aras sequenti Capite recensendas duodecim vicibus pro quo. libet Anno per Ordinarium deputandas devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quâ vice id fecerint, gratiose concessit, ut eas omnes, & singulas indulgentias, ac peccatorum remissiones, pœnitentiarumque relaxationes consequantur, non secus ac si septem Altaria in Basilica Principis Apostolorum de Urbe sita, & ad id designata personæ. liter visitarent. Datum Romæ Die 28. Junii MDCCXXVII. Pontificatus sui Anno sexto; hocque privilegium ad hæc usque tempora perseverat confirmatum a CLEMENTE XII. Pontifice Maximo ejus successore.

Cardinalis Passioneus.

VI. Insuper Augustum hoc Deiparæ Sanctuarium coruscant duobus jam ferme sæculis Sancti Michaelis Archangeli plurimis gratiarum irradiatum splendoribus; quemadmodum enim Dux isthic Cœlestis exercitus, & Advocatus olim populi Israelis a Deo selectus dicitur, & missus, ut suppetias eidem populo sub persecutionum pondere fatiscenti ferret, atque Judaicam Ecclesiam duris flagellis oppressam relevaret, prout meminit historicus Sacer, (6) ita hoc ipsum privilegium sibi a Deo concessum patrocínio ejusdem Archangeli nunc habere gloriatur universalis Ecclesia Catholica, quæ eum velut constitutum Principem præsertim super omnes animas suscipiendas, ut perducatur eas in Paradisum exultationis devote colit, & firmiter veneratur; juxta Sancti Spiritus Oraculum ab eodem Daniele Propheta (7) pronuntiatum: *In tempore autem illo consarget Michael Princeps magnus, qui stat pro filiis populi tui, & veniet tempus, quale non fuit ab eo, ex quo gentes esse cœperunt usque ad tempus illud. Et in tempore illo salvabitur populus tuus, qui inventus fuerit scriptus in Libro.*

(6)
Daniel cap.
10.

(7)
Cap. 12.

VII. Quamobrem, ut assidua erga hunc invictissimum potestatis tenebrarum expugnatorem per Orbem terrarum celebraretur memoria, Serenissimus Imperii Princeps Josephus Clemens Archiepiscopus Colonienfis Josephspurgi in

Aulica Capella sua sub die 8. Maii 1693. Electoralem Archiconfraternitatem sub invocatione ejusdem Canonice primo instituit, & ampla fundatione dotavit. Clemens autem Augustus Elector pariter Colonienſis ipſius Succellor Supremus Magiſter, & Cultor zeloliſſimus inclyti Ordinis Equitum Angelici hujus ſodalitii exhortatoriis etiam Epistolis Monachium in Bavaria præcipue ablegatis 22. Februarii 1724. adeo eam ampliavit, & auxit, ut mirum in modum per plura Regna, & Provincias propagaverit, atque ad has uſque partes, nominatim ad hanc ipſam Marianam Aedem aucto-ritate alſediſti Archiepiſcopi, & facultate ſcriptotenus exhibita ritu Canonico ſit devoluta iſdem cum privilegiis, indulgentiis, & gratiis ſpiritualibus alias conceſſis ab INNOCENTIO PAPA XII. Nona Maii 1698., & a BENEDICTO XIII. Anno 1729., & in Sacello Tutelariſ hujus agonizantium Patroni accedente etiam conſenſu Clementis XII. Pontificis Maximi feſtivo apparatu inſtituta fuit Pontificatus ſui Anno Sexto: Datum apud Sanctam Mariam Majorem Romæ die 24. Martii MDCCXXXVI.

VIII. Feſtum tandem principale filialis hujus Confraternitatis ex approbatione Illuſtriſſimi, ac Reverendiſſimi Domini Patriarchæ Diœceſis Aquilejenſis determinatum celebratur hic Dominica tertia poſt Pentecoſten. Singulis quoque quatuor potiſſimum Anni temporibus ſolemnia ejusdem devota mente recoluntur a Confratribus, & Sororibus, in quorum præterea poſt obitum ſpirituale ſubſidium pro feria quinta cujuſlibet hebdomadæ Apoſtolica liberalitate, & Diœceſana declaratione extat privilegiata Ara ejusdem Tutelariſ apud Deum mediatoris, & Nuntii pro animabus juſtis.

IX. Et quia inter alia privilegia quibus a Sede Apoſtolica decoratus eſt Ordo Seraphicus amplam poteſtatem etiam obtinuit erigendi, & inſtituendi ſæcularium Confraternitates ſub Nomine Cordigerorum in Eccleſiis ejusdem Ordinis in quibuſcumque mundi partibus, & locis conceſſam a SIXTO V. Ex Suprema &c. Tom. 2. Bullarii Romani declarando Archiconfraternitatem Sancti Franciſci Aſſiſienſis velut caput omnium Confraternitatum Cordigerorum hujusmodi ubilibet inſtitutarum ſervata forma præſcripta in Conſtitutione præcitati Pontificis ſub Dat. XII. Kalendas Decembris Pontificatus ſui Anno primo, & CLEMEN-

TIS VIII. super hoc edita prout PAULUS pariter V. illorum Successor requirit per Breve: *Nuper Archiconfraternitati Cordigerorum &c.*

X. Prædictorum igitur privilegiorum virtute, ut homines populatim ad devotionem, & pietatem plene excitarentur erga gloriosissimum quoque Patriarcham Minorum Franciscum Assisiensem insignem sectatorem Crucifixi JESU, & intimum Sanctæ Dei Genitricis cultorem hæc ipsa Confraternitas Canonice erecta jugiter emicat in hac Virginis Æde, & ad Aram ejusdem Beati Confessoris privilegiatam pro Confratribus Defunctis, adeo quidem grandi cum proventu stipendiorum Spiritualium, ut omnes Christi fideles, qui in memoriam ejusdem Sancti Francisci chordam benedictam suscipientes a Superioribus ipsius Ordinis prædictam Archiconfraternitatem ingressi sunt, aut deinceps ingredientur, plenarias illas indulgentias, privilegia, & singulares gratias sigillatim concessas, & in Brevis ejusdem Sanctissimi Domini PAULI PAPÆ V. nominatim, expresse, & præcise descriptas consequantur de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum auctoritate.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Die 15. Septembris 1607. Pontificatus sui Anno tertio.

XI. Surrigite nunc aciem Mariani Viatores, & qua potestis alta Montem hunc mente scandite, Sanctus est, hoc unum sufficiat, ut caute incedatis, & intretis Templum ejus, Deiparæ dedicatum, siquidem (8) *Hæc est Virgo in cujus utero omnis Ecclesia subarrbatur, quæque (9) prius mente effecta est Dei templum antequam Deo nascenti corporis sui præbuisset habitaculum.* Ea propter hortatur vos Origenes (10) inquit: *Accipite eam sicuti Unigeniti mansionem, sicut Domum Dei, sicut Creatoris omnium propriam, sicut Regis Cœlestisque Sponsi Domum Immaculatam.* Et, ut inquit Divus Augustinus (11) *Non enim mentitus est ille qui dixit: Templum Domini Sanctum est, quod estis vos,* igitur rursus idem Magnus Ecclesiæ Doctor optime ad propositum pro clausula præsentis capitis alloquitur

(8) Ildephonsus
ser. 2. de Assumpt.
(9) Eusebius
Emisenus
Hom. 2. de Nativit.
(10) Homil. 1. ex Variis seu in Mat.
(11) Serm. 252. de tempor.

tur omnes: *Evacuetur vitiis habitaculum cordis nostri, & virtutibus repleatur, claudatur Diabolo, & aperiatur Christo*, ut in templo gloriæ suæ meritis, & intercessione huius *Thaumaturgæ Virginis*, quæ ut ait Idiota vir Sanctus (12) *Thesaurus Domini est, & Thesauraria gratiarum ipsius*, Christo in templo gloriæ suæ associari, & velut lapides vivi in illius ædificationem coaptari valeamus.

(12)
De contemp.
Virg. in Pro-
log.

XI. Surgite nunc aciem Martiani Victoris, & pugna-
tiss alia Montem hunc nunc nunc scindite, sanctus est, hoc
unum iudicet, ut cave incedatis, & iniretis Templum
eius, Despectus dedicatum, iudicet (8) Hec est Regio in
eius vultu omni Ecclesia iudicet, iudicet (9) iudicet
no minus effectus est Dei templum antiquum pro castitate
eiusque hoc prescriptum habet. Ea propter nunciat
Nativit. (10) iudicet: iudicet vultu sancti Laurentii
Horti. i. ex. (11) iudicet: iudicet vultu sancti Laurentii
Vultu in
Man.
Serm. 272. de
tempore.

CAPUT SEXTUM.

Altaria ejusdem Sacrosanctæ Basilicæ referuntur.

I. **C**atalogum Altarium decem, quæ in hac *Æde* *Dei* paræ hinc, & illinc concinne distributa conspiciuntur, quæque ex lapide marmoreo sensim artificioso latomorum studio elaborata fuere sinoptice explicandum agredimur, ut ex hoc etiam Capite illucescat uberius sacer ejusdem ornatus, & Sanctorum cultus, quorum meritis, & splendoribus refulget: suntque sequentia.

I.

II. Est Altare majus **DIVÆ VIRGINIS GRATIARUM**, de cujus gratiosa structura, consecratione, & privilegiis videri possunt, quæ de eo recensuimus supra cap. 2. num. 4. sequent., & alibi. Sacratissima porro ejusdem effigies jam a sæculis miraculis claret, & hanc quoque ob causam Urbis, & Orbis consensu secunda extra Italiam Pontificali, & Vaticano ritu aureis est redimita coronis Die sexta Junii 1717. de cujus octiduana coronatæ Matris Dei solemnitate specialem infra tractatum dabimus. **XI.**

II.

III. Principis Gloriosissimi Sancti Michaelis Archangeli in particulari Sacello a cornu Evangelii Aræ majoris constructo collocatum, & consecratum nona Augusti 1688. ab Illustrissimo, & Reverendissimo Jacobo Ferdinando Gurizuti Antistite Tergestino.

III.

IV. Sanctissimæ, & Individuæ Trinitatis eodem pariter Anno, Mense, Die, & Antistite consecratum.

IV.

V. Venerandæ Confraternitatis sub invocatione Beatissimæ **MARIÆ VIRGINIS** institutæ, de qua Capite præcedenti num. 1. egimus.

V.

VI. Sanctæ Annæ Immaculatæ Dei Genitricis Matris in Templi ipsius meditullio locatum, Hæc Ara nona Junii 1717.

fuit

fuit Sacris delibuta liquoribus ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Georgio Xaverio de Marotti Episcopo Petinensi, & Præposito Rudolphsberthenſi inferioris Carniolæ, in cujus Sacræ functionis exercitio incluſæ fuerunt reliquæ S. S. Pacifici, & Fructuoſæ, & a cujus tergo in petra enucleate inſtructa ſumma cum veneratione aſſervatur Angelica ſalutatio admirando naturæ ſculpta prodigio, ut ſupra meminimus Cap. I. num. 8. Anno vero 1735. generoſo æris ſuffragio Excellentiffimi, & Illuſtriſſimi Domini Domini S. R. L. Comitſ VVenceslai a Purgſtall' Locumtenentis, & Capitanei Comitatus Goritiſſis nuperrime reſtaurata, & amplificata, demum Anno 1740. alio adhuc ampliori ornatu luculenter exulta ad gloriam, & honorem tam fortunatiſſimæ, & potentiſſimæ apud Sanctiſſimum Nepotem ſuum Chriſti fidelium Advocatæ.

VI.

VII. Sancti Joſeph Sponſi teramabilis Beate Mariæ Virginis, & Patris Salvatoris Domini Noſtri Jeſu Chriſti eodem Anno, Menſe, Die, & Episcopo Petinenſi conſecratum.

VII.

VIII. Sancti Patris Franciſci Aſſiſiatis Magni Trium Ordinum Fundatoris, & Patriarchæ ab eodem item Episcopo Petinenſi conſecratum Anno, Menſe, & Die ut ſupra.

IX. Et hæc ſunt Altaria ſeptem ſuprema auctoritate Apoſtolica aggregata, videlicet Aris ſeptem in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe ſitis tam quoad formam viſitationis, quam conſecutionem ipſam earundem omnino indulgentiarum, ut antecedenti capite num. 5. declarare ſpou-
dimus, & quidem pro ſecunda Dominica cujuſlibet Menſis ex determinatione Sedis Patriarchalis Diœceſis Aquilejenſis.

VIII.

X. Divi Antonii Patavini Urbis, & Orbis Thaumaturgi, quod idem Antifites Petinenſis conſecravit, & in eo Sacra Sanctorum Martyrum Modeſti, & Candidæ pignora reverenter recondidit, ac de more ſolitis indulgentiis decoravit.

IX.

XI. Sancti Petri de Alcantara Confectoris admirabilis poenitentię Portenti ab eodem denique Episcopo Petinenſi Sacris Liquoribus perlinium.

XII. San.

X.

XII. Sancti Joannis Nepomuceni, in cuius invicti Martiris, & primi Sacramentalis sigilli assertoris, & famæ periclitantium Advocati honorem novissime ædificatum fuit Anno nimirum 1737., Consecratum vero Die 26. Julii 1742. ab Illustriss. & Reverendiss. Domino Bonifacio Cecotti Petinensi Episcopo assumpto ex Ordine Minorum Sancti Francisci Reformatæ Provinciæ Sanctæ Crucis Croatiæ, & Carniolæ ex facultate sibi delegata a Patriarcha Aquilejensi tenoris, ut sequitur.

Daniel Delphinus Dei, & Apostolicæ
Sedis Gratia Patriarcha
Aquilejensis.

XIII. Dilecto Nobis in Christo Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Bonifacio Cecotti Petinensi Episcopo salutem in Domino sempiternam.

Petitionibus Nobis factis per A. R. Patrem Casparum Pasconi Ex-Provincealem, & Guardianum Minorum Reformatorum Conventus Montis Sancti Divæ Virginis Gratiarum supra Goritiam Nostræ Aquilejensis Diocesis a parte Imperii favorabiliter annuere volentes concedimus, ut unicuique Altare Ecclesiæ ejusdem nempe Sancti Joannis Nepomuceni, quod restat consecrandum Amplitudo Tua juxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ consecrare, eademque occasione Pontificalia exercere, & vices nostras hac in parte gerere possit, & valeat, harum proinde serie, & tenore facultatem eidem Amplitudini Tuæ elargimur. Datum Utrini in Palatio Patriarchali Die 21. Mensis Julii 1742.

Daniel Patriarcha Aquilejensis.

(L. S.)

Joannes Dominicus Coronella Cancellarius
Patriarchalis Aquilejensis.

(1)
S. August.
serm. 1. in
Domin. 15.

(2)

(3)
S. August.
serm. 18. de
Sanctis.

XIV. Quamobrem vos interea devoti Clientes hujus Marianæ sedis benedicite Dominum, & narrate omnia mirabilia ejus quæ fecit in ea, quamque suis singulariter, Sanctorumque suorum prædestinavit obsequiis (1) *Illi confitemini, & ipsum glorificate, quia vobiscum fecit bona; & dum præsentis Capitis claudo seriem, affari vos libet accommodata Sancti Joannis Chrysostomi omnium nomine ad MARIAM facta acclamatione. (2) Adhanc igitur sanctissimam Virginem, & Dei Matrem accurrentes ejus patrocinii utilitatem assequamur.... ad Matrem Domini confugite, quandoquidem per hanc, & peccatorum veniam consequimur.*

Et quoniam Ecclesiæ hujus Sanctæ Tuæ O MARIA decus es, gloria, & firmamentum, patere ut in ea (3) *Tibi laudes fragilitas humani generis persolvat, quæ solo Tuo commercio recuperandi aditum invenit.... & cum susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium (hoc) exauditionis, & re. porta nobis antidotum reconciliationis.*

CAPUT SEPTIMUM.

De Gratiis, & portentis, quæ operari dignatus est Deus, intercedente Thaumaturga Virgine Montis Sancti.

I. **A**pposite Sanctus Anselmus cujus verbis præsentis capitis tractandam materiam aggredior (1) nostram Virginem Thaumaturgam alloquitur, dicens: *Summa Dei sapientia nullam in massa creationis humanæ viam invenit, per quam, ut disposuerat in mundum veniens tam luctuosæ perditioni subveniret, donec ad istam, de qua loquimur, Virginem ventum esset. Sed hæc vox, ut in mundum per humani generis lineam venit, tanta omnis boni virtute resplenduit, ut per ipsam Deus non tantum reatum primorum Parentum, sed totius mundi peccata deleteret.*

(1)
Lib. de Excell. Virginis.

II. Quemadmodum ergo Dominus benedictissimam Matrem suam, teste S. Bonaventura (2) *Universalem omnium Dominam fecit, Dominam inquam Cæli, & Dominam mundi,* & hinc ibidem mox subdit: *Virgo revera Domina est cælestium, terrestrium, & infernorum, eandemque ad primum gratiæ gradum, supremumque gloriæ in terra viventium perpetuo possidendæ ordinem in ipsius electione ordinavit, ut propterea a Divo Bernardo (3) Gaudium omnium Beatorum diceretur: Ita, quia in terris vitæ fungitur munere, exercetque misericordiæ officium, ut peccato inortui ad vitæ resurgerent principium, supplex suum pro totius militantis Ecclesiæ salute nunquam intermittit exorare Filium, prout argumentoso declarat exemplo Gerson: (4) Tu aspiras, & respiras in Ecclesiæ Corpus universum: sicut autem nequit vivere sine respiratione: ita mysticum corpus fidelium sine Virginis auxilio vitam scilicet spiritualem conservare nequit; ideoque etiam ab Ildephonso (5) Introitus vitæ appellatur, obtinetque contra hostes humani generis iudicium; quia (6) Terribilis ut castrorum acies ordinata: ex quo tandem concludit Sanctus Germanus: (7) Adeo claruit MARIA in vita miraculis, ut innumeros,*

(2)
In specul. c. 3. Lect. 8.

(3)
Serm. de Assumpt.

(4)
Super Magnif. tract. 19.

(5)
Serm. 4. Assumpt.

(6)
Cant. cap. 6.

(7)
Apud Pelbart. Lib. 7.

debilesque curaret, & Dæmones effugaret ab Obsessis.

(8)
In Psalter.

(9)
Lib. 3. in Can.

III. Porro idipsum profecto ad propositam thematis seriem probant gratiæ quamplurimæ, & immensa beneficia, quibus sacrosanctam hanc Deiparæ Ædem, & locum crebris illustrare benignissimus Deus statuit prodigiis, dum per ejus intercessionem, & magna ipsius misericordiæ fluentia universus hominum ad eam confugentium *HIC* irrigatur cætus juxta Seraphici Doctoris (8) Oraculum: *Misericordia Tua Virgo rigat universum*, ita ut de plenitudine ejus accipiant universi: *emittatque* (e loco isto fortunatissimæ suæ apparitionis) *omnia bona, quibus mundus impletur*, ut recte advertit Rupertus Abbas: (9) quamobrem sicut magna populorum frequentia, & devotione ad hæc usque tempora colitur: ita novarum gratiarum, & miraculorum fama undequaque coruscat.

(10)
Lucæ cap. 19.

(10)
Lucæ cap. 19.

(11)
Lucæ cap. 19.

IV. Quare reverentia cum silentio præteritis aliis, iidemque propemodum innumeris Thaumaturgæ hujus Virginis magnalibus, & donis, quorum testes veridici fuere tot, ac tanta sacra devotorum clientum anathemata, quæ parietibus ab ipso Sanctuarii hujusmodi exordio affixa cernebantur vetustate licet collapsa, vel edacitate temporis absumpta, negari tamen non possunt, quin potius ex ipsis loci spectatæ sanctimonix indiciiis, perpetuæque hominum traditione rite probantur, quod: *si hi tacuerint, dico vobis, lapides clamabunt*, inquit Evangelista. (10) Obinde ea duntaxat hic recensēbimus omiſſis potissimum circumstantiis illis, quæ ad substantiam rei, & facti seriem probandam non pertinent, quæque hoc nostro præcipue ævo acciderunt.

(12)
Lucæ cap. 19.

(13)
Lucæ cap. 19.

(14)
Lucæ cap. 19.

V. Incipiendo igitur ab Anno reparatæ salutis MDCCXV. subjungimus hic aliqua, quæ ex quingentis & ultra actu pendentibus in Mariana Capella, & delubro votivis signis, & tabellis, aliisque Virginis Gratiarum publicis monimentis ex sincera fidelium confessione collegimus, quæque fida manu obiter interim in Protocollo Sanctuarii a Prædicatoribus potissimum Verbi Dei notata reperiēbantur, nunc vèro maturiori calamo, & studio in lucem damus.

(15)
Lucæ cap. 19.

(16)
Lucæ cap. 19.

VI. Anno itaque 1715. Die nona Maii, quæ inciderat in Dominicam Pentecostalium solemnitatum Anna Susterzou. cha ætatis suæ viginti quinque ex Parochia Sancti Ruper. ti inferioris Carniolæ adeo erat contractione membrorum debi-

debilitata, ut repere potius, quam humano incedere gressu cogeretur; visitare nihilominus hanc Sacram Montis Sancti Ædem votive spondit cum spe indubia impetrandæ a Gratiarum Matre sanitatis. Committit se igitur itineri, & dum medietatem Montis ejusdem attigisset, atque ad Capellam ibidem sitam orationi fuisset intenta, ossium, membrorumque inexpectato quamdam cœpit sentire commotionem. Progreditur inde in concepto itineris proposito; atque probaticam hanc Marianæ Basilicæ piscinam ingrediens benignissimum a Matre Dei imploravit auxilium, cujus miraculosa effigies dum inter Missarum solemnias adoranda detegitur, confestim coram ingenti obstupefcentis populi multitudine, expeditum artuum usum totiusque corporis obtinuit integritatem. Hanc porro facti naturæ ordinem proculdubio excedentis seriem non solum circumstantes Christi fideles palam contestati fuere, verum etiam superior ipse loci adhibitis regularibus Conventus testibus, præviaque instrumenti compilatione ad futuram reimmemoriā eandem in fastis retulit Marianis; Anna autem provolutis in terram genibus Thaumaturgæ liberatrici humillimas persolvit grates, suæque erectionis Hymnum laudis cum Sancto Thoma de Villa nova (11) decantavit, dicens: *O Virgo! Tu mundum illuminasti; Cœlos lætificasti; infernum exterruisti; lapsos sublevasti; infirmos, & tristes in salutem, & lætitiā crexisti.*

(11)
Concio 3. de
Nativ. B. V.

VII. Antonius Miniussi origine Justinopolitanus, conditione faber lignarius Anno quidem superiori gravissima corripitur infirmitate, ita ut medicorum etiam judicio nulla ferme spes affulgeret recuperandæ salutis. Ad hujus obinde Thaumaturgæ Virginis Montis Sancti oculos, & animum convertit, emissioque devotæ peregrinationis voto singulare confestim per sentit sublevamen, & demum integram sanitatem. Voto satisfacturus Anno mox sequenti ad magnificandam misericordiam ejus se contulit, hostiamque laudis sacrificavit. Apposite hic subintrat Sanctus Bonaventura, dicens: (12) *Solum divinæ misericordiæ est MARIA Mater misericordiæ, in quo omnes inveniunt solatia misericordiæ.*

(12)
In specul.
cap. 8.

VIII. Revertitur inde ad patrios lares Antonius, & dum ad transitum vicini Maris sese committit ob validam hujus insperato ortam tempestatem in proximum una cum sociis incidit naufragii periculum. Totis igitur præcordiis iterum,

iterumve una cum iisdem Sanctissimum illius NOMEN, quę stella Maris in hujus mundi procella dicitur, invocat Deiparam videlicet Virginem Montis Sancti, cujus nonnisi augustissimo patrocinio ad optatum dein portum Justinopolitanum omnes incolumes pervenerunt. Pio admodum ad

(13)
Serm. 22. de
Annunt. B.V. propositum Venerabilis Abbas Absolon (13) Mariam ex-
tollit elogio, hymnoque salutat: *At non immerito stellam
Maris appellabo eam propter miserorum refugium. Maris
Stella est, quoniam miseri omnes in amaritudine fluctu-
antes ab ipsa opem refugii exposcunt. Dicamus ergo, devote.
Ave Maris Stella. AVE MARIA.*

IX. Verum post geminos hos ejusdem meritis cum gau-
dio obtentos favores, rursus alia subsecuta est tribulatio, a-
liudve periculum, siquidem ipsa secunda sui reditus ad do-
mum Nativitatis die in extremum denuo relabitur morbum
occasionatum forte, aut ex gravi metu discriminis paulo an-
te recensiti, vel aliis naturalibus de causis, quo spatium trium
mensium omni humano destitutus auxilio affligebatur. Pari
ergo cum fiducia, & animi constantia commotus ab hoc
Cœlesti Thesauro Deitatis opem refugii quæsit, & pri-
stinam iterato invenire meruit, & percipere incolumitatem:
sicque brevitemporis intervallo tribus ditatus portentosis gra-
tiis ter admirabilem omnipotentis Virginis extulit Omni-
potentiam. Concludo ergo totam seriem trium horum mi-
rabiliū verbis Richardi a Sancto Laurentio (14) sic con-
cinentis: De illa enim vere dici potest illud Eccles. 42. *In
omni necessitate omnia obediunt ei. Cui adstipulatur illud
Sancti Georgii Nicodemi de Præsentat: Virginis: Nil Tuę,
o Domina, resistit potentie, nihil repugnat tuis viribus: om-
nia cedunt tuo jussui, omnia tuo obediunt imperio, omnia
tuę potestati serviunt, omnia potes consequi.*

X. Quoniam vero eadem Dei Genitrix in cujus manibus,
ut ingenue fatetur Sanctus Joannes Damascenus, *sunt the-
sauri miserationum Domini*, ut peccatores, miserosque ad-
juvet, occasionis causam non expectat, nec cunctatur, sed
eam ubique exoptans, inquirere satagit, ut iisdem succu-
rat. Absit (inquit idem 15.) *ut cesset manus tua, cum oc-
casionem quæras salvandi miseros, & misericordiam effun-
dendi.* In cujus porro veritatis contestationem ætate hac no-
stra Joannes Balthasar Vogl Ballistarius post adeptum a Co-
ronata hac Virgine Sanctissima (cujus opem jugiter in pro-

ximo

(14)
Lib. 4. de
laud. Virg.

(15)
Serm. 1. de
Nativit.

ximo mortis periculo fortuito casu paulo infra recensendo constitutus efflagitaverat) insignis munificentiae donum, eam pariter testatam esse voluit sequenti propriae confessionis testimonio, quod syllabatim in laudem, & gloriam ejus, ut in fastis Marianis adscriberetur, enixe postulavit, su-
biicio.

Anno Domini 1715. 26. Augusti. Dum ego Joannes Bal-
thasar Vogl Ballistarius hujus Goritienfis Fortalitii Græcii
me in scholastico exercitio tormentariae artis detinerem,
& una dierum in campo retro Sanctum Leonardum exer-
citio bellicorum tormentorum, ac mortariorum una cum aliis
incumberem, accidit, dum mortarium unum viginti cente-
nariorum ponderosum ad sua ligna cum aliis accomodarem,
ex improvise autem dictum mortarium levatum se verteret,
baculum exinde quo mortarium prædictum levabatur, adeo
fortiter ad pectus me percussit, ut illico semimortuus in
terram ceciderim, omnesque propterea circumstantes Colle-
gæ me omnino brevi tempore moriturum judicaverint. Re-
collectis autem in tali, ac tanto terrore deperditis sensibus
statim me Beatissimæ semperque Virgini MARIÆ Montis
Sancti supra Salcanum devovi, ejusque demum patrocínio
brevis pristinae sanitati restitutus fui, cui laus, honor, & glo-
ria sit sempiterna. In quorum fidem has propriae manus sub-
scriptione, ac sigillo roboravi.

Datum Goritiæ 4 Aprilis 1716.

(L.S.)

Joannes Balthasar Vogl
Ballistarius manu propria.

Adstat ergo (Mariani cultores) Beatissima, sic namque
hunc in finem vos alloquitur Amadeus (16) singulari me-
rito præcipua vultui Creatoris prece potentissima semper in-
terpellans pro nobis: illo enim edocta lumine nostra videt
discrimina, nostrique clemens, & dulcis Domina affectu Ma-
terno miseretur.

XI. Quantum præterea Deus bone! Divina pietas, quan-
tum misericordia, & sincera in mortales omnes charitas si-
ne bonorum, malorumque discrimine cor Deiparae nostræ

(16)
Homil. 8. de
laud. Virg.

dilataverit, abunde ostenditur ex miraculoso plane eventu
cujus seriem hic subjungimus.

Superiori etenim Anno nempe 1717. occasione qua Sa-
cratissima ejusdem Effigies processionaliter summo cum ap-
plausu deferabatur ad Urbem Goritiensem, ubi Coronatio-
nis suæ solemnia instituta, & concelebrata fuere, de quibus
infra cap. 9. & sequenti specialiter pertractaturi sumus; in-
ter ceteros infinitos propemodum Marianos veneratores, &
spectatores, aderat quoque fortuito casu Moyſes Montefior
professione Hebræus, cujus ex illo primo, ac simplici Vene-
rabilis contuitu Iconis, cor adeo erga Miserationum Matrem,
Divineque dispensatricem gratiæ exarsit amore, ut confestim
abnegata judaica perfidia ad agnitionem veræ fidei, & Evan-
gelicæ lucem veritatis, quæ Christus est, meruerit perveni-
re: Qui posteaquam in fidei Christianæ, & Catholicæ Re-
ligionis rudimentis plene edoctus fuisset, sacro tandem rege-
nerationis lavacro Anno mox sequenti 1718. Die 21. Octo-
bris ablutus fuit, ut Baptismalis fides Edibus ex Parochia-
libus Goritiæ data tenoris sequentis exhibet.

Die 21. Octobris 1718.

Ioannes Josephus Defellin natus Hebræus nomine Moy-
ſes Montefior Annorum 66., & 4. mensium deposita He-
braica perfidia, & suscepta Catholica Christiana fide ba-
ptizatus fuit hodierna die ab Illustrissimo, & admodum Re ve-
rend. Domino Josepho S. R. I. Comite Coronini de licentia
Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Abbatis, & Paro-
chi Marii Gibelli de Gibellis, Patrinis Levantibus Illustris-
simo Domino Nicolao S. R. I. Comite de Neyhaus in absen-
tia Electi Patrinii Illustrissimi, & Excellentissimi Domini
Joannis Josephi S. R. I. Comitis de Wildenstein Capitanei Go-
ritiensis, & Illustrissima ac Excellentissima Domina Cæcilia
Comitissa de Rabatta loco, & nomine suæ Celsitudinis Ma-
riæ Antonie Principissæ Viduæ de Montecuculi, qui baptis-
mus solemniter in hac Veneranda Ecclesia Parochiali
magno populi concursu fuit celebratus imposito cognomine
Defellin dato ab eadem sua Celsitudine. Præfati baptisma-
tis notam e Libro baptizatorum Venerandæ Parochialis
Sanctorum Martyrum Hilarii, & Tatiani Civitatis Goritiæ

ego infra scriptus fideliter extraxi, propria manu subscripsi,
ac solito meo sigillo firmatam dedi

Goritiæ ex Ædibus Parochialibus Die 16. Octobris 1745.

Laurentius Xaverius Fiorentini
Vicarius Curatus loci.

(L. S.)

In grati porro animi monumentum erga amplissimam
Coronatæ Virginis pietate, ac Clementia Divitis mu-
nificentiam, atque æternam Marianorum fastorum me-
moriæ, tam portentosæ conversionis metamorphosim idem
MARIAE Cliens ad Valvas parietis Ædium suarum Gori-
tiæ Thaumaturgæ sub Icone Virginis sequenti epiphone-
mate graphice delineavit.

De FeLLIn Vislone Mariæ ConVersVs

Talis ergo, ac tantæ immensæ universalitatis est charitas,
& misericordia Virginis Nostræ ut quemadmodum Regius
Propheta David (17) Domino decantavit dicens: *Miseri-* (17)
cordia Domini plena est terra, hoc est erga omnes ho. Psal. 32.
mines tam quoad gratiam prædestinationis ab æterno, quam
justificationis in tempore, & glorificationis in æternum:
ita de Virgine MARIA nobis philosophandum est; quæ
ut excellentiam suæ misericordiæ ostendat, Judæorum etiam
animas, etsi ob priorum atrocitatem scelerum de mani-
bus Christi Domini, quem crucifixerunt, jam collapsas, ut
vix ulla ob cordis duritiem pœnitendas iri spes adsit, non
despicit; sed multifariam Ecclesiæ Sanctæ Dei aggregare
nititur, sinumque eis misericordiæ suæ pandit, & ne pro-
merita æternæ damnationis pœna plectantur, ad Thro-
num Clementiæ veniam pro ipsis exoratura accedit.

Audi Mariane Theophile S. Augustinum (18) univer- (18)
salitatem hujusmodi admirandum in modum extollentem;
MARIA Mater Domini dum juxta Crucem staret, non Sermon. 11. ad
sua peccata flebat; quia nullum peccatum habebat, sed frat. in E-
flebat remo.

flebat, non tantum filii passionem, sed & Judæorum damnationem.

(19) *O vere magnum pietatis opus! Hinc Andreas Cretensis*
 Orat. de Af- (19) *exclamat dicens: Ex quo translata es a terra,*
 sumpt. *Te universus Mundus continet commune propitiatorium.*
 (20) *Est namque velut (20) Oliva speciosa in campis, ad cujus*
 Ecclesi. cap. benignitatis oleum accedentes universi, salutem excipere
 24. possunt, undique venientes miserationis dulcedinem sugere
 valent. Propterea Adamus de Persenia apud Tilmanum præ-

fata Sapientis verba perpendens perpulchre sic argumentatur:
Virgo sane Nostra est oliva speciosa in campis; quia gratia
ejus, & misericordia omnibus est communis. Cur non prope-
ratis ad Oleum? vestrum negotium est, quod hic agitur:
nulla ratione olivam fructiferam in campis poneret, nisi,
ut misericordiam Virginis omnibus communem exhiberet.

XII. Et quia: *Omnia in Virgine (Nostra) sunt admira-*
bilia, ut commemorat Patriarcha Germanus: & nature vi-
res excedentia, in qua Deus suam exercuit potentiam, pro-
inde hanc ipsam mirum in modum exaltatæ ab Altissimo
potestatis Matris ejus plenitudinem pluribus argumentis
testatam voluit incolis vicinæ Civitatis Goritiensis. Anno
liquidem 1718. Die decima Mensis Julii, dum in domo cu-
jusdam Pistoris ignis sub recto ubi ligna asservabantur re-
pentino eventu exortus fuisset, adeo valide rapida flammæ
 (17) *fenestris proruperat, ut nullum amplius superesse videretur*
humanæ præservationis a voracitate ipsius adminiculum. Ve-
rum enim vero pie tantum invocato a quodam domestico
MARIÆ Virginis Montis Sancti Nomine confestim e conspectu
omnium adstantium exitialis ejus evanuit impetus, sicque
a præsentissimo incendio illæsa remansit. In cujus porro pa-
rentis prodigii perennem memoriam limina Mariani de-
lubri, ut sponponderant habitantes in ea, devote visitarunt,
motivamque obtulerunt, & parietibus Sacri Sacelli appen-
derunt tabellam. Quamobrem inclytus Virginis cultor Di-
vus Bernardus (21) unumquemque Marianum sic hortatur
 (21) *clientem. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam*
cogita, Mariam invoca. Non recedat ab ore, non rece-
dat a corde, & ut impetres ejus orationis suffragium, non
deseras conversationis exemplum.

XIII. Eodem similiter Anno in Vigilia Sacratissimæ Na-
 tivitatis Domini Nostri JESU Christi, adorabilem Virginis
 Montis

Homil. 2.
 super Mil-
 sus est.

Montis Sancti expertus est clementiam Paulus Vidiz Civis Goritienſis professione Sartor. Dum enim hic ex pia conſuetudine una cum domeſticis ſuis Marianum recitaſſet Roſarium coram miraculoſa ejus Icone, & quidem pendente lampade oleo deſtituta, hæc nihilominus ex ſe ipſa bis ſucceſſive accenditur, ſimilique modo extinguitur: tertio tandem iterum pari ratione reaccenſa perfulgidum aliquantiſ, per lumen edidit, Virginis proculdubio imperio, quæ ab Ildephonſo (22)

(22)
Serm. 4. de
Aſſumpt.

Virgo illuminata, & illuminatrix dicitur. Quo inuſitato Adſtantes permoti myſterio ſingulari deinceps devotione, frequentiorique illuminatione hanc ipſam Venerandam effigiem ad normam pauperis facultatis decorarunt. Statim autem ut hujus admirandæ metamorphoſis eventum fama vulgavit, Excellentiſſimus Comes Hieronymus a Turri in cuius fundo proprietatis Domus illa ſita erat, petiit a cenſualiſta ſuo eam ſibi dari; verum eum conſtanter renuen-tem pie increpuit, aſt incuſſum; quapropter præcepit, ut vi per famulos e Domo ſurriperetur; mox ergo illi abeuntes, ut morem gererent mandanti Domino, derepente hic in terram corruit, nec poterat inde reſurgere, donec mandatum revocaſſet, quo facto redeuntes famuli eundem incolumem, ac illæſum erexerunt, atque ad majorem ejusdem Dei Genitricis honorem Comes idemmet, ſicut & famuli ejus velut teſtes de viſu, & auditu portentofum hunc caſum magno nonniſi cum ſpirituſuali audientium ſolamine, & votiva gratiarum actione divulgaverunt. Profecto *non ex-tinguetur in nocte lucerna ejus* inquit Sapiens Proverb. II. *& lampades ejus, lampades ignis atque flammæ*, canit ſponſus de Virgine ſua in Canticis (23) propterea a Sancto Methodio Orat. Dom. *fax fidelium* etiam nuncupatur. Quare Seraphicus Doctor Sanctus Bonaventura (24) aptiſſime, & ſerio unumquemque monet, & pro illibare ſervando Genitricis Dei in omni tempore, & loco honore perorat dicens: *Quacumque hora, quacumque die ali-quis fidelium cum totis præcordiis, & viſceribus honorat Virginem, increpandus non eſt pertinaciter, ne ipſius Virginis animadverſio incurrat, quæ auxiliatrix, & amatrix eſt omnium fidelium ſuorum laudatorum, ſicut illi, qui tales ſunt, experimento multiplici cognoverunt.*

(23)
Cant. cap. 8.
(24)
Lib. 3. ſen-
tent. diſt. 3.
Art. I. quæſt.
I. (25)

XIV. Alius Marianus Cliens ex Carinthia in Die Pen-
tecoteſtes

tecostes Anno 1724. peregrinationis votivæ gratia, hanc Sacram Virginis visitavit. Ædem, misericordiamque ejus Reus voti factus super omnia palam exaltavit; invocata siquidem toto cordis affectu Materna ejusdem pietate, manum quam infortunio sclopi explosi in partes divisi confractam ferme amiserat, pendulam adhuc solo cutis adminiculo, Physicorumque, atque periti Chirurghi consilio ex toto præscindendam potius, quam humana virtute amplius curabilem, auxiliari tamen a Gratiarum Matre porrecta manu, integram recepit, relicto duntaxat in loco consolidatæ partis, & referam subitanæ hic contestatæ curationis suæ aliquali confracturæ vestigio. Ex quo pulchre Sanctus Hieronymus subinfert: *Non potest non compati miseriis nostris Misericordia MARIE, nullum enim in hac vita adeo pœnæ torserunt propriæ, ut MARIAM alienæ.*

(25)
2. ad Corint.

1.
(26)
Serm. in ejus
Festo.

XV. Et si ut testatur Paulus Apostolus (25) de Genitore Æterno quod: *Est Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis*, de Genitrice MARIA pariter contestatur Joannes Lanspergius (26) *Anna Matrem misericordiæ, & fontem totius consolationis genuit...* Uberes certe hujus fructus inter ceteros Mariophilos degustasse fatetur Antonius Schmid Judex Magistratus Civitatis Villacensis Carinthiæ superioris, Goritiensi in Urbe (ad quam negotiorum causa accesserat) extrema plane obrutus infirmitate, verum licet illius angustiis undique premeretur, peregrinationis tamen voto emissio adeundi nempe Montem Sanctum, opem Coronatæ Deiparæ imploravit, quæ a Sancto Joanne Damasceno (27) *Thesaurus vitæ immortalis* depredicatur, sicque protinus vitæ integritatem meruit obtinere: Voto demum satisfactorius ad Montem Sanctum properavit, ubi publicam restitutæ sibi ab ea sanitatis confessionem fecit. Igitur: *Sicut nubes modico vento agitata velociter movetur, & imbrem fundit, sic virgo MARIA modicum pulsata egentibus subvenit*: Sanctus Bernardinus Senensis (28)

(28)
In cap. 14.
Apocal.

XVI. Eodem similiter Anno Faber serarius Tergestine Civitatis longo, gravique morbo correptus, ut in pristinum abiret salutis statum, omnes affectus, & animum in unicum MARIE Virginis Montis Sancti præsidium convertit, & ab ea iterum, atque iterum opportunum quesivit juvamen. Quamprimum vero se voto insuper obstrinxit, illico

illico Materno eidem adfuit patrocínio , atque exoptatam invenit sanitatis margaritam . Revera MARIA , ut ait Sanctus Bonaventura (29) *Regina est misericordiae , quia non est in hac vita sic desperatus , sic miser , & infirmus , cui non impetret misericordiam salutarem , si ad suum declinaverit regimen .* (29)
In stimulo a-
moris parag.
3. cap. 19.

XVII. Pari ratione Anno 1727. Mathias Bosizh ex Pago Sherou nuncupato in Carniolia originem trahens longotemporis intervallo oculorum lumine orbatus ambulabat in tenebris , & quia nulla poterant ab eo sedule conquisita superpetere humana suffragia , varia statuit Sacra invisere loca pro consequenda valetudinis curatione , ast Deo ita disponente incassum , donec ut supra meminimus , ad istam de qua loquimur Mariam Virginem Montis Sancti ventum esset , & ad illam omnes suos convertisset cogitatus , quæ de se ipsa testatur (30) *Qui me invenerit , inveniet vitam , & hauriet salutem a Domino .* Invenit ergo ille continuo gratiam coram oculis Domine Sue , quæ *expultrix tenebrarum est* , (31) oculorum ipsius cæcitatem absterxit . Unde 17. Julii ad Montem Sanctum contendit , ubi enarrata præsentibus testibus fide dignis miraculosa sensus nativi visus sibi reddita facultate , quam jugiter exinde retinuit , voto , quo Deo obstringebatur , effusus præ gaudio affectuosis genitibus satisfecit : Vere MARIA est *illuminatrix plurimorum per exempla lacidissima vitæ suæ* . Sanctus Bonaventura

XVIII. De hac intuper incomprehensibili Desparæ in genus humanum misericordia præclare differens Beatus Laurentius Justinianus Patriarcha Venetorum (32) inquit : *Est MARIA ad opitulandum paratissima , affectu pia , & humili devotione , & præ ceteris decora , quæ genuit mente , & Corpore Christum* , cujus opitulationis mirificæ gazophilacium expertus est Joannes Baptista Badini natione Venerus , & inquilinus Goritiensis , qui die 24. Junii Titulari Patrono suo Sacrato 1728. exonerare intendens pistolettam tribus onustam globis , & evulsis jam duobus , non sic tertium extrahere valebat , hinc incaute eam in terram allisit , & concepto exinde igne globum exhibilavit , palmamque dexteræ manus ejus transfixit irremediabili nervorum , & ossium attritione . Quare Medicorum consilio Ecclesiæ Sacramentis rite munitus totis præcordiis ad pientissimam hanc miserationum Domini Matrem fiducialiter confugit , edito .

que

que voto, atque oblato duorum cereorum donario, Missæ sacrificium ut ad Aram ejusdem Thaumaturgæ Altissimo li-
 tetur, ordinavit, statim itaque gravissimum cruciatum ma-
 nus mitigatum intellexit, & sensim absque doloris sensu sa-
 nam in integrum simplici emplastri applicatione recepit.
 In cujus prodigiosæ sanationis testimonium Montem Sanctum
 4. Augusti conscendit una cum Uxore sua, & tribus aliis
 fociis testibus facti juratis, atque duobus Sacerdotibus: ubi
 cicatrices utriusque lateris coram exhibuit, & Divine libe-
 ratrici laudes cum humillima actione gratiarum decantavit.
 Altissima profecto est Coronatæ hujus Regine misericordiæ
 sublimitas, de qua ad captum humanæ imbecillitatis dici po-
 test illud, quod Poeta de Urbium Principe Roma olim mo-
 dulatus est Ecloga 1.

Hec tantum alias inter caput extulit Urbes,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

XIX. Anno eodem. Comesa Staremburg Viennæ in Au-
 stria exitiali, ac longa hyberno tempore opprimebatur in-
 firmitate calamitosam hic suam frequenter plorabat condi-
 tionem, humanis eque, ac Physicorum remediis, & ope de-
 stitutus. Accesserat eum interim visitandi animi gratia pia,
 & nobilis persona quædam erga misericordem hanc Mon-
 tis Sancti cœlestium charysmatum Dispensatricem, utque
 firma cum fiducia divinum ejusdem interpellaret adjutorium,
 intime exhortabatur. Prompte paruit egrotus medio sibi
 certe divinitus inspirato, seseque proinde totum sincero
 animo validissimæ protectioni suæ consecravit, quo facto se-
 datis illico mœroribus, & oppressionum molestiis e strato
 surrexit, atque in tesseram tam prodigiosi percepti benefi-
 cii præter alia præclara pietatis opera tabellam quam vove-
 rat argenteam ad Advocatam, & consolatricem suam per-
 ferri jussit, & ad Sacrosanctam ejus Aram appendi. Cujus ines-
 fabilem porro clementiam contemplatus Sanctus Ephrem
 Syrus (33) inter varia, quibus eam salutando cumulavit
 elogia, illud non postremum existit, quod hic subnectitur
 optime ad intentum nostrum: *Ave Nostra Consolatrix, quæ
 mœrores sedasti, & oppressorum molestias lenivisti, cunctas
 quæ suppressiones sustulisti. Ave firma salus universorum Chri-
 stianorum ad te sincere recurrentium. Ave nostra omnium pro-
 tectio insignis, & gloria.*

XX. Anno 1729. Pastor quidam ex Carlio annorum cir-
 citer

citer octodecim æstivo tempore in pascendo quadam die grege ex incuria juveneam amisit, & licet ab eo, & domesticis suis assidue perquireretur, inveniri tamen non potuit. Valde propterea contristatus, & ne male tractaretur a Patrefamilias die proxime sequenti animo eandem offendendi pergit diluculo cum solito grege, & hunc ad pascua ducit, dumque casu retrospexisset oculis in hunc Sanctum Montem incidit, motusque interne ab alto illico genua flectit, Matremque Coronatam enixe precatur, ut deperditam juveneam invenire valeret, qua humili vix peracta supplicatione, quamprimum mugitum ejus audivit, velocique illa gressu ad pedes etiamnum procumbentis, & attoniti in Oratione pastoris occurrit. In vigilia itaque Sanctissimę Trinitatis proficiscitur associatus pluribus aliis insoliti hujusmodi occursum testibus ad hanc sedem gratiarum, factaque sincera, ac devota confessione publica obtenti muneris, perseveranter institit, quatenus toti populo aliunde die illa processionaliter ad eam accedenti e suggestu publicaretur ad majorem Virginis pientissimę gloriam, quę ad tollendum dolorem ejus benignissima sua indole adeo ad sublevandum propensa ultro se obtulit. Unde agebat Sapiens. (34) *Qui de luce* Sapiens. cap. 6. *vigilaverit ad illam, non laborabit: assidentem enim illam foribus suis inveniet. Præoccupat enim, qui se concupiscunt, ut illis se prior ostendat.*

XXI. De hac Virginis amicissima, spontaneaque ad subveniendum propensione amplius præclare discurrit idem Sapiens (35) *Obviavit illi (ait) quasi Mater honorificata, & quasi Mulier a Virginitate excipiet illum.* Hanc singularem ejus beneficentię prærogativam Colonus quidam ex Foro julio, & Oppido Attemiss vocitato manifesto didicit experimento Die 7. Februarii, in qua cum grandi curru fœno onerato fluvium Torre dictum aquam quidem modicam pro tunc continenter transmeare contendit, verum dum ad medietatem ejus appulisset, aqua ad instar torrentis rapidissimi exuberanter confluit, eodemque subverso una cum animalibus, & hominibus ad plures passus procul cum evidenti submersionis singulorum discrimine abripuit. Agnoscens ergo Colonus nullum adesse naturę viribus evadendi modum, ad effusissima Virginis Montis Sancti pietatis viscera filialiter confugit: Obviavit ei Mater honorificata, piasque preces servuli ad se clamantis exaudivit, eundemque cum sociis, & curru, ut antea onusto ad ripam torrentis incolumem deduxit. In contestationem

stationem itaque collati doni ad Montem Sanctum migravit, & oblato sponte juramento de rei hujus veritate. So-
spitatricem suam laudibus celebravit. De hac ultronea ejus
promptitudine in adjuvandis miseriis humani generis per-
quam bene concinit Mantuanus Poeta (36)

(36)
Lib. I. Par-
then.

Ante preces etiam necdum obsecrata, favorem

Donat, & ad miseros Maternas explicat ulnas.

XXII. Admirabili præterea hujusmodi Virginalis miseri-
cordiæ claritate juvenis quidam Territorii Villacenſis anno-
rum circiter 27. exitit corroboratus, quandoquidem meri-
tis, ac precibus ejusdem Deiparæ, cui votiva integritate se-
se dicaverat, a gravissimo, & humanitus incurabili quo-
diu languebat morbo, illico convaluit. In grati proin ani-
mi monumentum Die 1. Junii 1732. cum pluribus aliis pa-
triotis suis ad hanc almam ejus Domum propere se contulit,
affectuosissimasque coram populi multitudine Coronatæ Me-
diatrici Deum inter & homines grates persolvit; adeo nam-
que fortis, & sublimis est hæc Dei Parentis optimæ mise-
ricordia, ut de illa, utpote Divinæ simillima, merito dici
possit, quod quondam David cecinit: (37) *Quoniam secun-*
dum altitudinem Cæli a terra corroboravit misericordiam
super timentes se.

(37)
Psal. 102.

XXIII. Nec minus alteri puellæ consimile votum ad be-
nignissimam Virginis hujus, suasu devoti cujusdam Reli-
giosi, pietatem nuncupatum profuit, quæ licet utroque fer-
me cæcutiret oculo, post plura absque juvamine applicata
remedia, manuduci nihilominus ad hunc fontem Maria-
num æterni luminis voluit, ubi emissis ferventissimis ad il-
luminatricem Orbis universi suspiriis perfectam videndi facul-
tatem extemplo recuperavit. Apposite hic exclamat An-
selmus. (38) *MARIA est Oliva speciosa in Campis,*
quia gratia illius, & misericordia omnibus est communis.
O quam jucundum, quam suave est illi coherere, quam
salutiferum intra hujus Puerperæ diversorium commorari.
Si infirmus es, de diversorio illo abundanter profuit oleum
infirmorum. Si sanus es: Oleum lætitiæ suscipis ex MARIA.
Periculosum est ad punctum ab ipsa recedere.

(38)
De Persev.
in Mundo
Mariano Di-
scursu.

XXIV. Pari admiratione digno eventu alia quadrienna-
lis puella periculose admodum ægrota, edito per afflictos
parentes voto adeundi limina Marianæ Basilicæ Montis San-
cti, integre convaluit, ita ut paucis ex post diebus una cum

hisdem parentibus absque ullius sublevamine ad solvendum votum, atque ad venerandam Divinam Sospitatricem conscenderit. Sic namque pietatis suæ viscera ostendit Virgo nostra pietissima invocantibus auxilium Maternæ misericordiæ, cujus latitudo tanta est, uti inquit Divus Bernardus, ut de ea quoque libere concinere potuerit Regius Propheta: *Misericordia ejus plena est terra.*

XXV. Plorabat etiam pauperula Mulier Oppidi Salcanensis agonizantem parvulam filiam, & ubi nulla proderant remedia, eam e lectulo in palmas suscipiens tenerima cum devotione obtulit gloriosissimo Virginis Montis Sancti patrocinio. Exaudivit piissima Mater vocem supplicantis famule, prolemque periclitantem mox pristinae sanitati restituit. Quo pacto impletum amplius ampliusve dignoscitur, quod de ea Spiritus Sanctus (39) dixit. *Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperem;* hinc Bernardus extollit vocem inquires: *O Dives in omnes, & super omnes MARIA.*

(39)
Prov. 31.

XXVI. Puerulus ex Carsio in foveam imbre repletam, quam Mater eodem tempore ad aquam hauriendam accesserat, exitiali casu prolabitur: Gravi illa dolore, & terrore correpta in eam se committere, licet non absque discrimine vitæ, ad prolem lucrandam meditabatur, sed mutato Divino utique instinctu consilio ad consolatricem afflictorum MARIAM illico confugit, eam enixe deprecando, ut a calamitosa filioli jactura liberare dignaretur. Clamore ergo valido proprio eum convocat nomine, & ecce e profundo aquæ natitans manum ille portendit, quam Mater apprehendit, & Sanctæ Dei Genitricis auxilio incolumem extraxit. Quare Magnus ille Parisinæ Academiæ Theologus Martinus de Magistris Paragraph. in *Salve Regina* æmulam hanc Patris æterni misericordiæ Filiam perpulchre alloquitur, dicens: *Nulla est calamitas, quam non dissipes, nulla adversitas, quam non disperdas, nullum miseriæ genus, quod non divino freta robore prorsus avellas.*

XXVII. Maria Anna Shidikin Marpurgi in Styria nata Anno 1733. Die 11. Aprilis senio licet confecta, & ægræ plerumque valetudinis, voti tamen compos effecta ad hanc Sacram peditando se transtulit Virginis Ædem, ubi ad majorem ejus gloriam ingenuo retulit animo, quod nem.

(40)
In salut. Angelica.

(41)
Super Salve Regina.

nempe una dierum a veneno sive scienter, sive, ut præse-
rebatur, ignoranter cibo alicoqua permixto lethalem adeo
contraxerit luem, ut certo certius exinde una cum aliis de-
cem mensæ familiaribus occubisset, nisi valido ejusdem
Thaumaturgæ (quæ *Arca vitæ* ab Andrea Jerosolymitano
nuncupatur (40) cuique se, suosque apprime commenda-
verat) suffragio singuli fuissent præservati, & ipsa vitam
morti opposuisset. Quapropter Seraphicis plane affectibus
MARIAM vitæ Matrem interpellat Divus Bonaventura.
(41) *Nos ergo miseri o Sanctissima Virgo! tecum de ce-
tero consolemur quia Tu es VITA. Vita vere, quæ
mortem vicisti. . . . in omnibus enim Te vitam morti
opponis. O vita mirabilis! quæ mortuos vivificare conaris!
O vita mortem non timens, mortem expellens, mortales
immortales constituens.*

(42)
In Itimulo a-
moris part. 3.
cap. 19.
(43)
In Psalt. B.
Virginis.

XXVIII. Eodem Anno Mathias Vertouz Oppidanus Vi-
pacensis post contestatam jurejurando plurium annorum,
quam sustulit ægritudinem peregrinationis Montis-Sanctane
voto sese obstrinxerat. Itineri itaque sese committit, dum-
que a pede ejusdem ad Capellam Annunciatæ 31. Maii ap-
pulisset, præ nimia corporis debilitate amplius nec progre-
di, nec regredi se posse arbitrabatur, elevatis nihilominus
in Cælum oculis profusis lacrymis opportunum postulavit
a Virgine Matre auxilium; languens ergo tantisper, & o-
rans, firmamque tenens de MARIA fidem derepente sen-
sit viribus consolidari, summaque adstantium admiratione
e solo surrexit, & ad Montem Sanctum suppetias ferente
Reparatrice divina prospere pervenit. *Quis enim Te non
diligat? vociferatur Sanctus Bonaventura (42) Reparatri-
cem omnium, attamen ut idem bene advertit (43) Quicum-
que vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat de
MARIA firmam fidem: quam nisi quisque integram, in-
violatamque servaverit, sine dubio peribit.*

(44)
Lib. 7. cap.
25.

XXIX. Ex Parochia Sancti Joannis de Duino persona
Margaritha nomine annis octo integris alterutro nutabat pe-
de, neque sine fulcimentis incedere valebat, sacrum tamen
statuit in corde suo hoc scandere jugum ad impetrandam
(ut æterna memoria digno insinuat oraculo Cæsarius (44)
videlicet *a medicina Beatæ Virginis qua nihil est effica-
cius, nihil est salubrius claudicantium pedum firmitatem;
quam, & dum ad medietatem Montis pervenisset, clemen-*

ter adipiscitur; abjectis siquidem fulcimentis, expedit ambulare cœpit, & usque ad verticem ejus pari facilitate (quam deinceps constanter retinuit) proficiscitur, ubi eodem Anno, & Die 31. Maii votivis laudibus magnitudinem beneficii a perenni curationum fonte MARIA obtenti celebravit: sed, *quid mirum*, subjungit idem Cæsarius: *si apud ipsam sunt medicamenta sanitatum, quæ Hortus est aromatum?* ad cujus præsentiam concludit Sanctus Joannes Damascenus (45) *Morbi fugam capeſſebant* . . . *Surdus auditus, claudis pedum firmitas reſtituebatur.*

(45)
Orat. 2. de
Dormit. Dei-

XXX. Maritus cum uxore sua ex Pago Gottſha dicto, paræ uno, eodemque tempore, & Anno 1733. ambo gravissimo languore ferme consumpti extremam ad invicem collacrymabantur conditionem. In tanto ergo discrimine rerum totis præcordiis ad hanc Virginem matrem velut Civitatem refugii sese piis, mutuisque devoverunt affectibus, moxque opem ejus potentissimam experti fuere, atque ob recuperatam salutem indicibili animi lætitia perfusi, ternis successive vicibus ad venerandam hic Sacratam iconem Matris illius, quæ salutem mundo peperit, sese contulerunt, quæque de se ipsa per os præmemorati Damasceni attestatur dicens: *Ego evaſi medicina Officina ægrotantibus: Ego fons perennis curationum: Ego Civitas refugii omnibus ad me confugientibus.*

XXXI. Ex Parochia Thomajensi infausto nimis casu atque magno cum impetu Vir quispiam in terram lapsus talem pedis, ac sacri ossis passus est fracturam, ut non modo pedis ipsius; verum & vitæ omnium calculo jacturam subje- rit: Amicorum itaque consilio Sacramentis Ecclesiæ munitus preces supplicationesque ad hanc Virginem Matrem saluberrimam medicinam fudit, ut se a morbo, quo torquebatur, liberare dignaretur. Nec irritæ supplicantis Viricidere preces, quandoquidem continuo os fractum consolidari visum est, atque stupendo plane eventu sine ullo medicamine luxatum sensit reponi, sicque ut Gigas confortatus ad currendam viam (46) *ambulans, & exiliens, & laudans Deum* prima Augusti Anni 1733. festivo gressu al- labitur ad adorandam Genitricis Altissimi benignitatem, quæ ad instar terræ medicinalis germinavit Salvatorem, ut optime notat Cæsarius loco citato scribens in textum illum divini eloquii Lib. 1. Sacræ Geneseos insinuatam. *Germinet terra herbam virentem.* Ait enim *Terram esse Virginem, quæ ad instar terræ medicinalis germinavit Salvatorem.*

(46)
De Actib. A-
post. cap. 3.

(47)
Ecclesi. 38.

*Eandem Virginem Terram illam esse dixit Sapiens (47)
Altissimus de Terra creavit Medicum , nempe Christum
Medicum , & medicinam animis , corporibusque salutarem ,
subaudi MARIAM.*

XXXII. Mulier Raiffinbergensis e Domo urgenti de cau-
sa egressa , infantem suum tota cum sollicitudine dome-
sticis custodiendum commisit. Verum ad eam reversa præ-
ter omnem expectationem puerulum in igne sese volutan-
tem reperit , & confestim in eum irruens extraxit , eodem-
que tempore ad communem omnium Dominam , supremi-
que Medici Parentem magnis gemitibus pro recuperanda
prole supplicabunda accurrit , cujus clementissima demum
ope sicut exanimata , & pene mortua revixit , ita succres-
cente insensibiliter adusta carne plene convaluit. Exclama-
re hic libet ; o benignitatem Virginis singularem ! quam
quoad vixit , pia Mulier devote celebravit . Quamobrem Se-
raphicus Bonaventura paucis multa beneficia Virginis com-
plexus est , dum Psal. 13. cecinit : *Tuo tactu lenissimo sa-
nantur infirmi ; Tuo odore roseo mortui reviviscunt .*

(48)
Orat. 2. de
Dorm. Dei-
paræ.

(49)
Orat. 1. de
Nat. B. V.

XXXIII. Ob hujusmodi porro Virginalis clementiæ
tam mirificos curationum effectus Sanctus Joannes Dama-
scenus (48) *Abyssum gratiæ , curationum pelagum , & (49)
miraculorum abyssum , Fontemque universo Orbi medicinam
afferentem* appellavit , unde salutarium charismatum dona
jugiter in filios Adæ promanant , ita ut sicut nullum pecca-
torem deserit , ita etiam desperatos colligit , & ab ipso de-
sperationis baratro pia manu retrahit .

Didicit hoc experimentalis argumento Mulier cujusdam
Viri ex Sancto Daniele Vippacensis Territorii ; hæc nam-
que (jure jurando attestante eodem Viro suo) licet fre-
quenter internis , piisque motibus spatio annorum duodecim
indefinenter stimularetur , ut ad effusissima Virginis Mon-
tis Sancti pietatis viscera confugeret pro consequendo ægro-
tantis animæ suæ medicamento , ast obduratis auribus cor-
dis sui nunquam potuit ad id commoveri , donec tandem
gravi artuum dolore pressa , pedumque exinde contracta clau-
dicatione necessitate compulsa ad visitandam Almam hanc
ejusdem Domum sese resolverit , quam dum ingreditur , spi-
rituali horrore perculsa , assiduis gemitibus deplorat vecor-
diam , & duritiem animi sui , eandemque obtestatur , qua-
tenus tam animæ , quam corporis integritatem concedere
dignaretur

dignaretur . Præbuit humiliter exoranti peccatrici Alma Mater viscera miserationum suarum , cuius virtute attractata membra nativæ firmitati , & usui reddita fuere , & Die 30. Augusti Anni paulo supra recensiti Marianæ potentia magnalia summa cum gratiarum actione deprædicavit . Audi Sanctum Bonaventuram (50) *Nullum piissima Virgo desertum abhorret , nullum peccatorem despicit , sed quocumque pertransierit ille , suavissimum spei venia fumum respergit .*

XXXIV. Rem præterea sane memorabilem eodem Mense & Anno alius Virginæ hujus Sodalitatis Orator Vippacensis Parochiæ , & Pagi Samariensis de se ipso testatam , fastisque Marianis omnimode inscriptam esse voluit . Et si enim hic jam ab Annis quinque gravia turbata mentis sentiret incommoda , & majora indies hinc inde discurrens coram proderet infantiæ suæ discrimina , ita ut paternis ædibus inclusus , lectoque diu alligatus arctam cogeretur in summa miseria sustinere custodiam ; lucidis nihilominus aliquando faventibus intervallis solitus erat pia erga Matrem Sanctissimam Montis Sancti , ut ipse retulit , doloris simul ac amoris edere suspiria . Nacta tandem occasione extemplo e strato prosiliens insciis domesticis fugam arripuit , & celeri passu ad dulcissimum convolvit præsidium ejus , quæ *Templum misericordiæ Dei* a Sancto Augustino (51) vocatur , ubi ante Iconem Deiparæ miraculis claræ venerabundus prosternitur , clementissimamque ejus intenta supplicatione opem reposcens , ingentidemum aditantium stupore perfectam utriusque hominis festinanter fortitur tranquillitatem . Unde intelligens quidam Virginis devotus , quod ad sublevandas mortalium miseras facta potissimum sit Mater misericordiæ , simplici , sed veridico stylo recte ad propositum cecinit apud Richardum a Sancto Laurentio . (52)

Festina miseris misereri Virgo Beata ,

Nam te , si recolis , miseri fecere Beatam ,

Ergo bea miseros , quorum Te causa beavit .

XXXV. Pari devotionis affectu ad Virginalis ejusdem Matris fontem pietatis , quam etiam *periclitantium Opitulatricem* (53) Sanctus Ephræm , & *umbraculum infirmorum* Beatus Albertus (54) appellare consueverant , confugerat alius Mariæ Cliens , cuius intercessione filium suum copiosissimo sanguinis fluxu animam agentem salvum accipere promeruit . Quamobrem Mense Septembri anni ejusdem cum eo votivas

(50)

(51)
Serm. 2. de
Assumpt.

(52)
Lib. 4. de
Laud. Virg.

(53)
Serm. de
Beata Virg.
(54)
Tract. super
Missus est.

(55)
Serm. 2. post
Domin. E-
piph.

Sospitatrici Augustissimæ cecinit laudes. Ilinc Sanctus Bernardus (55) *Ipsa dico vobis charissimi, si pie a nobis pulsa-
ta fuerit, non deerit necessitati nostræ, quoniam misericors
est, & Mater misericordiæ.*

(56)
Lib. de Re-
th. Divina
cap. 18.

XXXVI. Celebre etiam fuit beneficium illud, quod me-
ritis ejusdem in acceptis retulerunt Parentes respectu agoni-
zantis filii sui; adeo namque acutissima vi morbi aggressus
decubuerat, ut eum plane ad portas mortis deduxerit; gra-
tia tamen interpellationis Magnæ cœlorum Reginæ haud
inaniter implorata, cujus benignissima humilitas nullum un-
quam deprecantem quantuncumque peccatorem despexit,
ita convaluit, ut reddituri in hac sacra ejus Domo ea, quæ
Domino votive promiserant, coram magna populi frequentia
intento digito ostenderint, firmissimum sanationis obtentæ do-
num de manu ipsius duntaxat misericorditer processisse. Qua-
re Guillelmus doctissimus simul ac piissimus Parisiensis Episco-
pus (56) pietatis ardore exestuans in Deiparam clamitabat:
*An poteris denegare peccatoribus interpellationis Tux gra-
tiam apud benedictum, ac semper, & ubique benedicendum
Deum, ac Dominum nostrum JESUM Filium tuum? An
falso, & inaniter vocat omnis Ecclesia Sanctorum Advo-
catam suam, & miserorum refugium? Absit hoc a Matre
Dei, quæ fontem pietatis toti mundo peperit, ut cuiquam
miserorum suæ misericordiæ subventionem unquam deneget.*

(57)
Lib. 4. de
Laud. Virg.

XXXVII. Quibus profecto argumentis luculenter de-
monstrat idem Guillelmus, quod si quis videlicet in aliqua
miseria, aut calamitate constitutus ardenti pietatis affectu
utatur, fieri non possit, quin Matris Dei præsentissimum mi-
sericordiæ auxilium sit habiturus, reque ipsa experturus in
illa vere cœli, terræque delicias purissimas reperiri, quas-
cun- que sibi imaginari possunt mortales, vel solam ipsius jucun-
dissimam recolentes memoriam. Adeo ut verissime idem Ri-
chardus a Sancto Laurentio (57) dixerit, illam alloquens:

Omnis dulcor amarescit,

Reprobatur, & sordescit,

Tuum prægustantibus.

(58)
In cap. 6.
Cantic.

XXXVIII. Et quia Hugo Cardinalis aperte contestatur
(58) quod ad solam MARIÆ memoriam Dæmones contre-
miscant, eamque omnino sustinere minime possint, atque
quidquid a Deo pro peccatoribus petit, impetret, ita ut prope-

(59)
Lib. 3. Reg.

rea celestis Salomon dixerit (59) *Pete Mater mea, neque enim
est*

est fas ut avertam faciem meam. Quare hisce similibus & aliis pluribus de hac Mariana Basilica Parens cujusdam puellæ malignis spiritibus vehementer exagitatae edoctus argumentis una cum Filia sua ad ejus refugium properavit. Verum licet benedictionibus, validisque exorcismis, ut ab illa tartareæ potestates recederent, fuissent adstricti, irritum tamen aliquandiu conamine ob modicitatem forte fidei, & fiduciæ, quæ utique in quærentibus a Deo sanitatem necessaria dignoscitur juxta illud (60) *creditis quia hoc possum facere vobis*: Illis vero consensum præbentibus & fidem elicientibus liberaliter sanitatem largitus est eis Dominus, dicens: *secundum fidem vestram fiat vobis*. Firmam proinde & filia fidem pari studio in Deum concipiens suafu cujusdam Religiosi, & Sacerdotis exorcistæ, pie MARIÆ nomen invocavit, cujus imperio protinus fuere in fugam conversæ, & puella pristinae quieti, ac libertati restituta. Quare jure merito Seraphicus Bernardinus de Bustis Nomen hoc Augustissimum tonitruo, & ferreæ clavæ (61) comparavit. Interpretans enim illud Balaam vaticinium (62) *Consurget virga de Israel, & percutiet Duces Moab, vastabitque omnes filios Seth*, sequentia attexit: *Hujus Virgæ nominatio, salutatio, & laudatio est Dæmonibus valde terribilis. Quando enim audiunt Beatam Mariam Virginem nominari, ita est, ac si sentirent clavam, qua percuterentur.*

(60)
Matth. c. 9.

(61)
Par. 11. Mar-
rial. ser. 1. de
Assumpt.
(62)
Numer. 24.

XXXIX. Ceterum inter alias quas Mons iste Sanctus Deo ipsum glorificante sibi vendicat prærogativas illa censetur, quam omnes una voce confitentur unanimes, hi potissimum, qui a Spiritibus immundis vexati ad eum confugiunt, & Coronata Dei protegente Parente liberantur, quæ verticem ipsius e millibus unum sub titulo gloriosissimæ apparitionis suæ gratiarum suarum fluentis fecundare dignata est, ut cap. 2. sub num. 2. succincte meminimus, & Dæmonibus ipsis præsertim terribilem reddidit.

XL. Clamant hoc ipsum tot votiva anathemata, atque frequentissimus quotannis concursus personarum obsessarum adeo studiose incumbentium Sanctitati loci ejusdem pro adipiscendo liberationis raris exemplis probato remedio ab eadem Dei Genitrice, quæ a Sanctis Angelis (63) *Terribilis ut Castrorum acies ordinata* tantopere prædicatur

(63)
Cant. 6.

(64)
Serm. de Af-
sumpt.

ex eo nimirum prout explicat Cardinalis Petrus Damianus (64) quia : *Terribilis est Dæmonibus , ordinata virtutibus , singularis timor malignorum spirituum , specialis amor Civium beatorum .*

XLII. Quis igitur quæso in dubium revocabit , quin mox tartaræ illæ phalanges inaudito duntaxat Augustissimo , & terribili ejus *Nomine* statim horribili terrore quatantur , & ita contremiscant , ut ab imis sedibus convulsæ confestim iterum retrocedant , & ad tartarea habitacula relegentur .

(65)
Art. 21. in
cap. 6. Cant.

XLII. Quamobrem amplius circa hoc audiendus est ju- re merito Dionysius Carthusianus (65) qui attentius expendens paulo ante recensitum illud Angelicum eloquium præclare admodum argumentatur dicens : *Terribilis es Beata Virgo instar acierum , ac exercituum Angelicorum Spirituum , qui castra Dei vocantur . Gen. cap. 39. Metuenda es o potentissima Universitatis Regina Angelis tenebrarum , & omni altitudini contra Deum se extollenti . Tu enim multo sublimius , imperialius , gloriosius reprimis , & coerces aereas potestates ab impugnatione , & infestatione militantis Ecclesiæ . Tandem concludit : Quantum formidant superbissimi illi tuam profundissimam humilitatem , sic & mansuetissima tua dulcedo , ac dulcissima mansuetudo amarissimos Spiritus illos , in quibus prædominatur amens furor , irrationabilis concupiscentia , & proterva phantasia , vehementer excruciat , & contorquet .* Hactenus ille perpulchre ad nostrum intentum .

XLIII. Efficacissimam denique hujus rationem assignat Guillelmus Episcopus Parisiensis citatus supra num. 35 . , cur infernalibus illis larvis , ac geniis Virgo Sanctissima evaserit tam horribilis ? Respondet : quia nimirum sciunt esse Genitricem Triumphatoris illius , qui illam ad eminentissimam divinæ Maternitatis dignitatem evexit , qua sane omnis eorum virtus fracta , atque elumbata remansit .

(66)
Lib. 7. miraculorum c. 1.

Claudivo igitur agmen prodigiorum , & Marianarum gratiarum , quas in præsentī capite enarravimus , plures (ne longior hic sim , & alienus a conceptæ brevitatis instituto) in sequenti allaturus cum Cæsario (66) qui de Matris Dei laudibus agens , brevissimo compendio plurima est complexus : *ipsa est* (ait ille) *Orbis conservatrix , & tribula .*

bulatorum consolatrix, fida sibi famulantium defensatrix, per ipsam peccatores illuminantur, desperati ad Confessionem reparantur, Apostatae a Deo per ipsam Deo mirabiliter conciliantur, iusti revelationibus consolantur. Nomen ejus, & memoriale ejus morbos sanat, Dæmones fugat, vincula solvit, timores pellit, tentationes compescit; per illam pusillanimes confortantur, torpentes excitantur, ejecti misericorditer revocantur, diligentes se diligit, imo diligendo praevenit, & honorat, & contemnentes se, quia iusta est, punit, & humiliat. Apud ipsam electuaria sunt confortativa, unguenta sanativa. Nomen ejus super mel dulce, & haereditas ejus super mel, & favum, morientibus assistit, & mortuorum animas ad vitam perducit eternam.

CAPUT OCTAVUM.

Alia rursus ejusdem Dispensatricis coelestium thesaurorum , et Marianę glorię miracula proponuntur .

(1)
Serm. 4. de
Assumpt.

(2)
Ad Ephes.
cap. 3. vers.
17.

(3)
In Speculo
cap. 5.

I. **I**mmensitatem misericordię , & pietatis per quam universaliter , Deipara nostra , & coronata cęli , terręque Regina largissima benignitate complectitur omnes æque justos , ac peccatores calamitatibus hujus mundi undique circumdatos attentius considerans S. Bernardus (1) eandem quatuor illis dimensionibus insignitam observavit , quas Apostolus Paulus in charitate divina cui Alma Mater fuit simillima reperit , dum (2) ait : *In charitate fundati ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis , quę sit latitudo , & longitudo , & sublimitas , & profundum .*

II. Ut vero amplius ostenderet Virginalē pietatem ejus cum divina participare , illam inscrutabilem , atque investigabilem esse asserit , prout idem Apostolus Dei judicia appellavit . *Quis (exclamat pientissimus hic Deiparę ipsius lacte nutritus Filius) Quis misericordię Tuę o Benedicta longitudinem , & latitudinem , sublimitatem , & profundum valeat investigare ? Ac si diceret , nullus .*

III. Propterea Doctor Seraphicus Bonaventura (3) eandem etiam reperiens dimensiones in Virginis nostrę illimitata erga humanum Genus misericordia concludit : **MARIE** Misericordiam esse prorsus divinam , cum sit immensa , nec ab ullo dimeriri , nisi ab ipso rerum omnium Creatore possit : ait namque loco citato , ubi de plenitudine gratię disserit : *Quis hujus cęli altitudinem , quis hujus terrę latitudinem , quis hujus abyssi profunditatem , quis inquam MARIE immensitatem dimensus est nisi ille solus , qui ipsam non solum in gratia , & in gloria , sed etiam in misericordia tam Altissimam , tam latissimam , tam profundam operatus est ?*

IV. Etenim altitudo ejus cęlos attingit , & effusissima pietate sua miseros mortales pondere peccatorum , & mundanarum ærumnarum in terram depressos in cęlum attollit ,

lit, iisdemque velut Clavis Regis Davidis portas Cœlestis Paradisi referat, ut proinde de illa dici possit, quod de ejus Filio pronuntiavit Joannes (4) *habet clavem David, aperit, & nemo claudit, claudit, & nemo aperit.* (8)
(4) Apocal. c. 3

V. Latitudo ipsius tanta est, ut totum Salomonis Templum imo Ecclesiam universam circumdederit, egregium illi ornamentum, venustatemque tribuendo; & velut vitis aurea manu Dei in ejus viridario plantata, tantopere dilatata, atque amplificata extat, ut florum suorum suavitate, fructuumque ubertate totam faciem terræ renovaverit, repleveritque: *Ego quasi vitis* (sic de se ipsa testatur) *fructificavi suavitatem odoris, & flores mei fructus honoris, & honestatis* (5) & quia percipit dulcedinem illorum singulis communicare, cunctos pariter ad se benevolentissime invitat. *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & a generationibus meis implemini.* Quale ergo Deus immortalis! Cor Virginis nostræ, quam latum, amplumque esse debuit, quæ pro totius mundi salute specialiter a Deo est condita. Præclare hoc argumentum paucis perstringit Sanctus Damascenus (6) ubi eam sic alloquitur: *Non tui ipsius causa o Virgo progenita es, sed ut Orbis universi saluti admistram te præberes.* (5) Eccl. cap. 24.
(6) Orat. 1. de Nat. B. Virg

VI. Longitudo quoque Virginalis Misericordiæ, ac pietatis ejusdem talis est: ut citatus Divus Bernardus eam extendat relate ad salutem generis humani invocantibus illam ad novissimum usque diem non solum judicii universalis, sed & particularis, quod fieri consuevit in cujusque hominis morte, ubi primum anima exhalatur, in quam fidam, pietatisque plenissimam fidelibus devotisque suis navare solita sit operam Sanctus Bonaventura (7) Psalm. 113. mo ad hoc declarandum peculiariter composito nos edocet, dum eam magno pietatis sensu sic alloquitur: *In exitu animæ meæ de hoc mundo occurre illi Domina, & suscipe eam. Consolare eam vultu Sancto tuo, aspectus Domini non conturbet illam. Esto illi scala ad Regnum Cœlorum, & iter rectum ad Paradisum Dei. Impetra illi a Patre indulgentiam pacis, & sedem lucis inter Servos Dei. Sustine devotos ante tribunal Christi, suscipe causam eorum in manibus tuis.* (7)

VII. Hanc porro protectionem in hora mortis Deiparæ clementissimæ agnoscens Ricardus a Sancto Laurentio, (8) enar.

(8)
Lib. 2. de la-
ud. Virginis.

(8) enarratis prius mirabilibus ejus memorabilem illam pronuntiavit sententiam, & conclusionem: *Quis enim* (inquit) *apud Filium accusare audeat illum, cui Matrem viderit patrocinantem? & si MARIA pro nobis, quis contra nos, & si ipsa est, quæ justificat, quis est, qui condemnet?* Subjungit denique Idiotæ Sapientissimus (9) de benignitate Virginis, ac pietate in placando irato Filio suo in Die judicii, *sæpe quos justitia Filii potest damnare, Matris misericordia liberat, quia Thesaurus Domini est, & Thesauraria gratiarum ipsius.*

(9)
In prolog.
Contempl.
de B. V.

VIII. Profunditatem tandem Advocatæ, & Coronatæ Reginæ nostræ si spectemus, inquit S. Bernardus, quod sedentibus in tenebris, & in umbra mortis Redemptionis illius adminiculo obtinuerit. Tantaque præterea sit, ut ad ipsam terræ centrum, ad Purgatorium, ad inferos usque pertingat, ac penetret, animasque illas teterrimis carceribus detentas, acerbissimisque pœnis cruciatas præsentia sua Angelorumque ministerio blandissime consoletur, ut verum sit illud, quod ipsa de se pronuntiavit (10) *Profundum abyssi penetravi.* In quæ verba scribens Sanctus Bernardus Senensis (11) ait: Beata Virgo dominatur in Regno inferni. *Non enim tantum dominatur Dæmonibus, qui in ipsius inferni superficie sunt, nec tantum mediocribus; qui quasi sunt in medio, sed iis maxime, qui sunt in profundo. Unde non ait: Penetravi superficiem, seu medium, sed profundum abyssi. Proinde competit ei Nomen Domine: Domina enim vel Dominus dicitur quasi domans manus, quia ipsa domat Dæmonum manus, ac potestates, ne nimium in animas ad libitum sævire possint.*

(10)
Eccl. 24.

(11)
Serm. 3. de
Nomi. Ma-
riæ art. 2.
cap. 2.

IX. Atque adeo ita Virgo nostra signa quædam ac miracula suæ misericordiæ edit, non modo in excelsum supra nobis portas referando Cœli, verum etiam in profundum inferni. In cœlo inquam, & in excelsum supra signum, ac miraculum est nostræ exaltationis, & gloriæ. In inferno vero deorsum prodigium nostræ liberationis, & veniæ esse gloriatur. Et hanc ob causam illam Sanctus Ignatius Martyr Cœleste prodigium Sacratissimumque spectaculum appellavit, quæ toti humano generi longitudinem profundissimæ suæ misericordiæ ad extremum usque Judicii diem perduraturæ se ostensuram benignissime adpromisit; ita ut de profunditate pietatis illius vere canere possimus, quod de Di-

vina Regius Pfalter (12) pronunciavit . *Secundum altitudinem Cœli a terra corroboravit misericordiam super timentes se : quantum distat ortus ab occidente , longe fecit a nobis iniquitates nostras.* (12) Pfal. 102.

X. Consideratis igitur præliminariter Cunctipotentis Dei paræ nostræ quatuor paulo ante recensitis dimensionibus , animum , & calamus nunc convertimus ad explicanda appropriatis exemplis , & gratiis in præsentī capite quantū fas erit imbecillitati humani intellectus uberiora Marianæ gloriæ prodigia , vereque aurea misericordiæ ac pietatis suæ opera tam spiritualia , quam corporalia , quæ ex iisdem velut ex quatuor fontibus capitalibus perenniter effluunt , quæque prout ex constanti traditione , & Christi fidelium jugi confessione luculenter constat , interventu Coronatæ Reginæ nostræ operari dignatus est Dominus sibi ad hunc effectum ab eo facta potestatis plenitudine , longe lateque majori præ omnibus Sanctis , & electis Cœlestis Jerusalem.

XI. Nec mirum ; si enim ut argumentoso sane discursu apposite declarat Sanctus Basilius : (13) si inquam Deus variis Sanctis virtutem hujusmodi etiam modo illis suis in tumbris delirescentibus contulit , majorem longe suæ pietissimæ Genitrici contulisse credendus est . Audiamus ergo tanti Præfulis verba : *Quis magnam Dei Genitricis virtutem non veneretur ? Quis quanto eos omnes intervallo post se relinquat , quos Diuorum loco habemus , non miretur ? Si enim Christus servis suis tantam gratiam contulit , ut solo contactu , imo vero sola corporis umbra ægris præsidium afferre possent . Qualem vim adversus omne morborum genus Virgini Matri collatam esse putandum est ? an non majorem multo , quam ceteris Christi imperio subiectis ? omnino res clara est . Et paucis interjectis . Quod si talibus tanta miracula patrandi virtutem Deus contulit , qualem educationis mercedem Parenti donasse , quantisque charismatis , ac donis illam exornasse existimandum est !* (13) Orat. de Annunt.

XII. Quamobrem si omnia illa , quæ hæc Virgo Deipara in hominum utilitatem , & emolumentum aliquando contulit , enarrare attentarem , dies me plane deficeret , pauca igitur ad servandam historici hujus opusculi seriem hic saltem attexere libeat succincta methodo ne alienus sim a con- cepto brevitatis instituto , quæ infructuoso præterire silen- tio

rio nefas præterea videretur . Unde sequentia subjungo :

XIII. Permoesta sat longo tempore Anno 1734. infestabatur ægitudine in Monasterio Michelstadiensis situato in Carniolæ districtu Ordinis Sancti Dominici Religiosa Domina Maria nata Comes a Lichtemberg Vicaria ejusdem Sacri Deo contempto mundo propter JESUM famulantium Virginum Cœnobii, ita ut sensim omnibus prorsus destituta sensibus, extrema jam unctione delibuta animam ageret. Videns igitur Reverendissima ipsius, & loci Superior nullum amplius contra vim lethalis hujus morbi in humanis reperiri antidotum, idcirco divina erga Sororem suam agonizantem inflammata charitate studiosissime ad sinum Beatissimæ Virginis Montis Sancti (quam noverat miraculorum fama percelebrem) deprecabunda recurrit, adpromittens votivam per substitutam personam Sanctæ Ædis suæ peregrinationem, si ab apertissimo mortis discrimine eriperetur. Et ecce paulo post infirma, quæ mortua ferme credebatur, continuo cœpit ad vitam respirare, claraque voce Superiorem ad se advocat velut testem subitanæ convalescentiæ: sicut ergo eventus isthic admirabilis cor ejusdem Superioris totiusque illius Monastici cœtus mira lætitia, ac consolatione repleverat, ita laudes Divinæ Parentis, & vitæ auctricis una cum exacta voti satisfactione festivis plausibus omnes una voce celebrarunt.

Quis ergo in omni sua necessitate, egestate, atque occurrentibus ærumnis ad ejus amplissimum misericordiæ sinum non recurrat? cum ipsi, ut loquitur Religiosissimus Thomas de Kempis (14) *Cura sit de egenis, & de contemptoribus mundi, & de contemptis in mundo propter JESUM, & Evangelium Regni Non est* (pergit ille) *tutior locus ad latendum, quam sinus MARIÆ ibi pauper habet domicilium, ibi infirmus invenit remedium, ibi tristis accipit solatium, ibi turbatus meretur consilium, ibi destitutus acquirit juvamen.*

XIV. Hunc ipsum Clementissimæ Virginis degustavit dulcedinis spiritum Andreas Urshizh Vippacensis. Hic etenim peracta jam Sacramentali in hac Alma ejusdem Basilica confessione testatum in verbo veritatis reliquit, se nempe eodem Anno continuis octo mensibus febrili æstu, & morore propemodum consumptum fuisse, sed neque quod ab eo probatis jam opportunis pharmacis liberari unquam potue-

rit,

(14)
Serm. 5. ad
Novit. part.
3.

rit, nisi post nuncupatum a se devoræ visitationis votum, quod & fideliter 6. Junii adimplevit. Ut vero hoc singularissimum sibi ab eadem collatum sanitatis beneficium cunctis Christi fidelibus innotesceret, ardentissimis votis postulavit, quatenus e suggestu promulgaretur. Unde Sanctus Joannes Damascenus studiosissimus Virginis Cultor (15) eam familiarissime alloquens medullitus dicere solebat : *Cum Gabriele Angelorum antesignano exclamemus : Ave gratia plena : gaude inexhaustum gaudii pelagus . Gaude unica mœroris obliteratio . Gaude pharmacum dolorem omni pectore propulsans . Gaude Virgo per quam mors submovetur , & vita importatur . Hæc est ,* subjungit Beatus Petrus Damianus (16) *quæ vestris affectibus suaviter indulcescit , quia magna multitudo dulcedinis ejus . Spiritus ejus super mel dulcis , in qua dulcis Dominus cum omni sua dulcedine supervenit .*

(15)
Serm. de
Annunt.

(16)
Serm. 1. de
Nativ. B. V.

XV. Ad ejusdem suavissimæ Virginis protectricem, & omnipotentem manum, de qua dici potest illud (17) *Victtricem manum tuam laudaverunt pariter*, eodem Anno confugerat Marcus Bestendiak ex Raiffenbergro, qui fiducialiter invocato, & nunquam deficiente in humanis periculis ejusdem Materno auxilio, filium, quem unicum adhuc superstitem habuit, fortuito in lacum prolapsum, quemque jam submersum deplorabat, confestim super aquas natantem in occursum Parentis videre, & salvum accipere meruit. Quis propterea fiducia plenus, ut ille in Virginem nostram Sanctissimam cum Regio Propheta (18) non oret ad Dominum : *Fiat manus tua, ut salvet me, & (19) Emitte manum tuam de alto, & libera me de aquis multis*. Hæc certe est Omnipotentis Dei manus, quæ unumquemque Virgini devotum protegit; unde hujusmodi gloriari merito potest : *Sub umbra manus tuæ protegit me.* (20)

(17)
Sapient. 104.

(18)
Psal. 118. 19.
(19)
Psal. 143.

(20)
Isaïæ 51.

XVI. Anno 1735. Marina Fiegl ex communitate Sancti Mauri prope Salcanum prægnantem gestabat uterum, paucisque ab editione partus diebus distabat. Mane surgens estrato inquietum pecudis sentit tumultum, cujus rei causa ad stabulum sese contulit, januam ejus aperit licet non absque deplorabili suo detrimento; quandoquidem subito ferox taurus adeo vehementi in eam impetu profiliit, ut clausum in utero infantem peremerit. Pluribus diebus Ma-

tris uterus vivum necatæ prolis extitit sepulcrum, nec ulli prorsus funesti hujus excidii causam patefacere voluit inani seducta timore, donec in gravem incidit morbum, qui omnem recuperandæ sanitatis spem e medio sustulit. Advocatur proinde loci Curatus Reverendus Dominus Petrus Pinter, præsto hic adfuit, verum ob defectum periti Chyrurgi aut alterius humani succursus Ecclesiæ Sacramentis jam resecta pia exhortatione induxit, ut spem firmam erga Magnam Gratiarum Matrem Montis Sancti morborum incurabilium saluberrimam medicinam erigeret. Paret misella, tenerrimoque affectu Augustissimum Nomen ejus invocat, votoque peregrinationis sese obstrinxit. Schedam præterea Virginis sine macula conceptę nuncupatam sumendam ei sollicitus Curatus præbet, qua accepta, in extremum incidit deliquium, ita ut nullum amplius vitę lignum ederet, & consequenter e vivis sublata omnino crederetur. Quare brevi de more peracta Oratione pro animæ refrigerio Spiritualis Minister domum revertitur, sed vix dum ad limina ejusdem appropinquasset: audit claman- tem Obstetricem, & dicentem: Domine puerpera infantem mortuum ea facilitate qua vivum concepit, enixa est nonnisi per intercessionem magnæ divinæ gratiæ Matris Montis Sancti. Accurrit Curatus, & Matrem ad vitam revocatam intuetur, quæ promissionis suæ haud immemor concomitantibus præ lætitia lacrymarum rivuliseam adimplevit, seriemque hujusmodi portentosi eventus juramento firmavit. Recensitus vero Reverendus Dominus, ad perennem ejusdem Thaumaturgæ gloriam testatam esse voluit propriæ manus subscriptione, & attestatione tenoris sequentis.

Affirmo fide Sacerdotali quod supra.

Presbyter Petrus Pinter Curatus

manu propria.

Optime ergo de Virgine nostra Sanctus Germanus Patriarcha Constantinopolitanus adintentum *Quemadmodum continua respiratio non solum est signum vitæ, sed etiam causa: sic Sanctissimum MARIE NOMEN quod in ore servorum Dei assidue versatur, simul argumentum est, quod vera vita vivant, simul etiam banc ipsam effi-*

cit

cit, & conservat, omnemque letitiam, & opem ad omnia impertitur.

XVII. Alia simili modo ex Oppido Territorii Vip-
pensis Duple dicto, dum in Vineis die quadam rusticanis
laboribus occuparetur, gravibus eodem in loco derepente
partus doloribus aggressa solitaria ab omni humano elon-
gata auxilio humi volutabatur. Hisce ergo angustiis tota
desolata a Thaumaturga Montis Sancti Domina quæsit
confugium, prolemque mox quidem in lucem edidit, sed
respirio destitutam, & subnigro colore in facie præsertim
tabidam, quam porro mortuam credidit. Quamobrem ple-
na iterato cum spe manu eam arripit, vertensque se ad
dexteram partem versus nempe hunc Sanctum Montem
prolem materno ejusdem obtulit patrocínio, & ut vitam
restitueret suppliciter exoravit. Miranda sane res! & singu-
lare divinæ providentiæ argumentum! accidit namque,
quod eodem tempore Romipeta quidam professione Chy-
rurgus viam vicinam vineæ, in qua puerpera jacebat, per-
transiverit, qui audiens ejulatus ejus accurrit, infantemque
necdum mortuum, sed absque respirio hærentem reperit,
& per sufflationem, prout hujusmodi partus humanos
juvari posse intellexerat, depulso flagitioso colore, vividum
Matri restituit, & hæc demum Almæ Virgini Gratiarum
dispensatrici summas quas potuit, laudes cecinit. *Optima*
sane (21) inquit Divus Petrus Damianus *spes est apud* (21)
MARIAM habere confugium, quæ scilicet inter omnes Cœ- Lib. 6. Epist.
lestis Curie Senatores impetrandi apud Deum primum locum 29.
obtinet.

XVIII. Eodem Anno. Primus Lash ex Parochia Co-
men filium suum ætatis annorum quindecim Jacobum for-
tuita ægritudine, quæ indies augebatur, ita ut ob ejus ve-
hementiam morti proximus judicaretur, ingemiscebat. O-
ptimum proin fore censuit ad commune omnium Virgi-
nis nimirum Sanctissimæ nostræ præstare recurrere subsidium,
quod, & præstitit, & dum devotam Mariani delubri ip-
sius advovisset visitationem, ea ipsa Die ægrotus filius ma-
nifesta signa suæ imminenti reconvalescentiæ perſentit,
brevissimoque tandem tempore sanitati plene restitutus fuit.
Parens quod voverat, reddidit, prostratusque ante Thro-
num misericordiæ munificentissimæ Opitulatricis suæ altis
gemitibus in conspectu plurium Parochianorum acceptæ
vale.

(22)
In Ep. Tom.
4.

valetudinis donum magnificavit . Perbene igitur ad intentum Joannes a JESU Sacri Ordinis Carmelitarum (22) Gloriosissimam Dei Parentem filiali teneritudine alloquens fermocinatur : *Peneste o MARIA sunt claves thesaurorum dilectissimi Filii tui, potesque, ut libet aperire, ditareque inopes Adæ filios, qui prostrati ante te altis valde gemitibus implorant misericordiam tuam, quæ non habet finem, o munificentissima dispensatrix.*

(23)
In Deprecat.
ad B. V.

XIX. Pari cum felicitatis omine ad Mariani Templi hujus gratiarum cœlestium salubrem aquæ ductum corde, & animo accessit Jacobus Turkh ex Vicaria Vippacensi Divi Jacobi . Hic etenim tumefacti jam pridem sinistri pedis sui miserandam conditionem deslebat, ob quam pluribus mensibus ad lecti custodiam fuit adstrictus. Tumor ejus demum in tabidi sanguinis profluvium nervorum inter compages resolutus jacturam amittendi pedis indubie minabatur; ad quam evitandam ad fontem pietatis, & Majestatis Deipare hujus pro gratia reintegrationis properavit, hocque pacto ab eo instanti saniei fluxus cœpit cessare, & tumor evanuit : Qui clauso ex se vulnere, nullo adminiculo ad gradiendum suffultus divinæ Benefactrici suæ grates debitas persoluturus eodem Anno Die Divo Bartholomæo Sacrata Montem conscendit . Unde Sanctus Bernardinus (23) exclamat dicens : *Quanta mundo contulisti, quæ tam salubris aquæ ductus esse meruisti; quia sicut fons per subterraneos meatus semper recipit aquam, & semper refundit, sic Beata Virgo aquas gratiarum, quæ a Christo ad ipsam, & ab ipsa ad nos fluunt impetu de Libano, idest de candore benignitatis utriusque.*

XX. Sed nec minus contulit Magdalenæ Goriub ex Car. sio profluvio sanguinis biennio debilitatæ, & extreme decumbenti votiva ministerio Mariti sui Valentini cum reverentia, & devotione possibili facta supplicatio. Proficiscitur igitur ille proprio, & uxoris nomine ad Montem Sanctum, assiduisque precibus provolutus ad Aram Beatissimæ Virginis conjugem suam commendat, atque Sacrificium impetratorium Altissimo offerri curat . Nec spe sua frustratus; nam domum rediens, eandem incolumem, hilarem, & primævæ sanitati donatam reperit . Propterea ambo simul ad rependendas pro viribus gratias huc convolarunt, & jurate seriem percepti beneficii in præsentia plurium testium depo-

deponentes Sospitatricem suam salutarunt : *Exultate justi in Virgine MARIA , & in rectitudine cordis collaudate eam , accedite ad eam cum reverentia , & devotione , & delectetur cor vestrum in salutatione ejus* Sanctus Bonaventura . (24)

(24)
In Psal. 32.

XXI. Postquam Maria Postrikouka ex Parochia Privazina titulata filiam suam Ursulam ætatis Annorum quatuordecim ad visitanda Sacra limina ter admirabilis hujus Virginis conduxisset, domum feliciter cum ea revertitur. Verum paulo post Ursula in gravissimum morbum cum intensissimis caloribus conjunctum incidit, adeo quod octava die Sanctissimis munita Sacramentis animam jamjam agere videretur. Valde obinde contristati Parentes salutare e Cœlo (siquidem subsidium aliud non suppetebat) quærunt remedium, filiamque tota cordis teneritudine cunctipotenti Virginis devovent patrocinio . Nec sprevit vota supplicantium piissima Mater , quandoquidem ægrota Filia, quæ neutrum ex genitoribus ob morbi violentiam amplius noverat , statim clara voce Matrem ad se advocat , accurrit & Pater : & uterque sanam intueri meruit , hocque grande beneficium, quod in acceptis Matri misericordiæ retulerunt coram testibus Joanne Gregoritsch, & Teresia Zornin jurejurando hic contestati fuere . *Speciosa est MARIÆ misericordia* (ita solamine pleno argumentatur eloquio Richardus a Sancto Laurentio (25)) *sicut pluvia tempore siccitatis* (25)
MARIA naturaliter clemens , & misericors est , unde ei Lib. 4. de
specialissime convenit illud Job : ab infantia crevit mecum Laud. Virg.
miseratio , & de utero Matris meæ egressa est mecum . Ipsa etiam quantum in se est , miseretur omnium , quia omnia potest .

XXII. Joannes Reichardt natione Francus , professione Sartor ad septennium Urbis Tergestinae inquilinus consueverat quovis Anno hoc gratiarum Domicilium devote invisere ad conciliandam suis in indigentis Coronatæ hujus Reginae protectionem , quam & experiri meruit . Contigit namque , quod refocillandi animi gratia die quadam sub noctis crepusculum diutius solito cum amicis sese extra mœnia Civitatis detinuerit , quam dum intrare contendit a militibus custodibus semel , atque iterum repulsam patitur ; conatur nihilominus ingredi per portam minorem , quod ægre ferentes Custodes contumeliosis eum verbis acervatim affecerunt.

runt. Domum ille properat, vindictam obinde sumere paratus, arma arripit, & ad congregiendum sese disponit. Videns Uxor animum mariti furore repletum precibus, & lacrymis placare studuit. Verum denuo nacto egrediendi e Domo motivo, vixque passus aliquot extra limen ejus figit, a Cohorte militum circumdatus in terram prostrernitur, & gladiis, atque fustibus plurimisque ictibus male tractatus ad arrestum seu militarem custodiam deducitur. Aliud nihil in tanto discrimine constitutus egit ille, quam nativo suo idiomate verba sequentia ingeminando: *Coronata Gratiarum Mater Montis Sancti, veni in adjutorium mihi*, & gratiam hanc, quam gemitibus obtestabatur, impetravit. Nam pallium, pileum, & vestes, quæ omnia secum ad Montem Sanctum Anno eodem ad comprobendam rei hujus veritatem attulerat, dissecta, & pluribus foraminibus lacerata palam hic exhibuit. Ille vero non solum ab omni vulnere expers remansit, verum etiam ope utique nonnisi Gratiarum Matris mirabiliter arreptus se arrestum evasisse sincera confessione ad majorem illius gloriam coram pluribus regularibus hujus Cœnobii, ac sæcularibus specialiter convocatis testatus est. Exclamat itaque jure optimo accommodatis ad extensam sat ab eo funesti hujus casus seriem Sanctus Germanus aureis verbis illis: *O Domina mea sola mihi es ex Deo solatium, sola æstus in me existentis Divinus ros, cordis mei exarescentis guttæ divinitus fluentes, tenebrosæ animæ meæ splendidissima lampas, itineris mei directio, debilitatis meæ potentia, nuditatis meæ vestimentum, mendicitatis meæ divitiæ, insanabilium vulnorum meorum medicina*. Hactenus ille.

XXIII. Eodem Anno Die secunda Novembris Gregorius Duffha ex Parochia Ulzanensi pari fidei ardore conduxit filium suum ad probaticam Virginis hujus piscinam, ut pientissimis oculis ærumpnas illius respicere, & a languoribus sanare dignaretur. Erat enim mente adeo turbatus, & usu rationis carens, ut nec proprium parentem nosceret amplius, atque e Domo profugus, & vagus per sylvas, & agros diebus pluribus absque cibo, & potu commiseratione dignam vitam transigeret. Et licet nonnisi magno cum labore illum ad pedem Montis hujus versus Orientem perducere valuerit, in ipso tamen ascensus ejusdem exordio

ordio extemplo Filius Parentem sic affatur : Pater nullam amplius sentio mentis perturbationem, nec e Domo in posterum fugam capiam, pergamus ergo gratias Beatissimæ Virgini pro accepto beneficio acturi, sicque maxima cum hilaritate ac promptitudine peregrinationem absolvit. Et quod hæc omnia vera sint præter juratum parentis testimonium, pari ratione, & alii hoc ipsum velut testes de visu, & auditu deposuerunt.

XXIV. Verè enim Virgineis illius oculis ad instar fontium, piscinarumque purissimis, ac clarissimis velut quibusdam speculis miseræ mortalium omnium repræsentantur, ita ut id de iisdem dicere possimus, quod Evangelista Joannes (26) de Probatica piscina : *In his jacebat multitudo magna languentiam, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aque motum, qui tandem sani omnes fiebant a quacunque detinebantur infirmitate.* Unde Richardus de S. Laurentio (27) Oculi, inquit, *MARIÆ sicut Piscinæ, idest respectus ejus misericordiæ est multiplex lavatorium*, clauditque S. Damascenus (28) Virginem eandem ob causam ita salutando : *Fausta tibi sint omnia o Veneranda Probatica ! incrementum sumat tua gratia. Saluto te MARIA dulcissimum Annæ pignus ; nam me rursus ad te amor pertrahit.*

XXV. Anno 1737. Matthæus Codela ex Pago Boldanie Vippacensis districtus attulit filium suum Marcum habentem Spiritum Dæmoniacum maleficio infectum, qui adolescentem per septennium mirum in modum torquebat, viribusque exinde extenuatum ad vitæ terminum Medicorum etiam judicio jamjam deduxerat. Perpendens tamen Parens ejus Virginis Nostræ exploratum erga omnes Maternæ sollicitudinis studium, statim ad Sancti Nominis ejus recurrit patrocinium, vix templum ipsius ingreditur, confestim immundi spiritus in horrendum ejulatum prorumpunt ; verum intra spatium octiduanarum induciarum ope ejus invocata vi Sacrorum Exorcismorum ab infestatione plurium se immunem persensit. Domum tandem reversus destructo divina virtute maleficio ad pristinam revocatur libertatem.

Quis ergo ad eam velut toti inferno terribilem, & Turrim David munitissimam tot vallatam propugnaculis, ac Clypeis in omnibus satanæ impugnationibus non properabit? Quis in patenti Dæmonum insultantium discrimine confidenter ad illam cum Sancto Bonaventura incarnato Sera-

(26)
Joan. 5. v. 3.(27)
Lib. 9. de
Laud. Virg.(28)
Orat. 1. de
Nat. B. V.(29)
Lib. 6. de
Laud. Virg.

(29)
Psalm. 122.

phim non exclamabit: *Ad te levavi oculos meos Regina, quæ regnas in Cælis, adjutorium nostrum sit in virtute Nominis tui, per te omnia opera nostra dirigantur* (29) *Eripe me Domina ab omni malo, & ab hoste inferni defende me; constringe, & comprime vires ejus malignas, & obtunde potenter astutias ejus.*

(30)
Part. 3. Ser.
5. ad Novit.

XXVI. Delibaverat quoque Nominis hujus bonis omnibus refertissimi dulcedinem, ac pietatem, qua servos suos Virgo nostra identidem recreare consuevit, Valentinus Fillipich ex Rauniza, dum eodem Anno pro salute filii sui lethifero languore correpti, & agonizantis *MARIÆ* Nomen ut suppetias ferret, pie invocavit, Nec fraudatus est a desiderio suo, siquidem voto vix nuncupato convalescere coepit, & sanitatis integræ gratiam percepit. *Dilige ergo* (inquit devotissimus Thomas de Kempis (30)) *Sanctam MARIAM, & percipies specialem gratiam, invoca MARIAM, & obtinebis victoriam. Honora MARIAM, & habebis mercedem perpetuam.*

(31)
Lib. 6. Stel-
larii.

XXVII. Mariani ejusdem Nominis mortales ubique protegentis cunctipotentiam rursus paucis inde diebus decima quinta nempe Mensis Aprilis ejusdem Anni expertus est Georgius Rebellis, occasione qua Heri sui jussa præstolando derepente gravi vertigine obrutus ex alto ad lapideam quandam prolapsus est mensam, ut propterea adstantes, qui in occursum venerant, mortuum judicaverint; sed auxilio divino, & Virginis Matris, cujus Nominis Sanctissimi potentiam instanter requisiverat, non tantum vivum reperiunt, sed & brachium luxatum, & vitali motu carentem pristino usui plane accommodatum absque humano applicato remedio continuo conspexerunt. Hinc piissimus Pelbartus (31) mirificos ejusdem Nominis gloriosissimi contemplans effectus ex vehementia amoris erga illud abreptus medullitus exclamavit: *O quam dignum, o quam excellens, & sublime est hoc Nomen gloriosissimum MARIA! O quam utile omnibus ipsum invocantibus! siquidem per hoc Sanctissimum Nomen lapsus sublevatur, peccator liberatur, gratia infunditur.... pericula evitantur, infirmitates repelluntur, orationes exaudiuntur.*

XXVIII. Hæc eadem pietissimæ hujus Virginis misericordis argumenta luculento probavit testimonio Uxor Laurentii

rentii Oshana Parochiæ Hernovizensis. Postquam enim illa Iconem ejus miraculis claram possibili devotionis studio salutasset, & ad Domesticos contendere lares sese disponderet, in ipso pontis *stanga* nuncupati transitu validissima borealis venti flantis vehementia, ac infando infortunio in gurgitem profundam Vippacensis Fluvii præcipitatur; ex impetuoso vero ejusdem motu subito aliquantulum super aquas elevata exclamare cœpit: *Coronata Mater Montis Sancti succurre mihi*, ast quia nemo ex adstantibus auxilium præbere poterat absque submersionis discrimine, ad vicinum interim dumetum velut ad portum mirabiliter transfertur, sicque pari ratione naufragium evasit. Quamobrem similibus in periculis constitutos Marianos Clientes Beatus Ephræm (32) Virginem Opitulatricem salutare docuit, sequentibus verbis: *Ave portus tranquillissime, & a fluctibus procellisque agitatorum liberatrix desideratissima. Ave periclitantium opitulatrix. . . . Ave jacunda libertas, & omnium Parens. Ave spes omnium proborum rebus adversis afflictorum. Ave peccatorum refugium, atque diversorium.*

(32)
Serm. de B.
Virg.

XXIX. Eodem Anno Joannes Puech paver natione Bavarus voti compos effectus accessit hanc gratiarum Sedem, sacrisque jun resectus Sacramentis, sequentem Patri suo spiritali recensuit portentosum eventum, utque in regesto factorum Mariani hujus Sanctuarii adnotaretur, ferverenter exposulavit.

Pater dum ego sub regimine mei Generalis Clomenero militiæ operam dabam, & annonæ Bellicæ custos fuisset constitutus, inopinate fama percubuit, prænominatum herum meum una cum Principe Ludovico a VVirtemberg lethali vulnere accepto sub Urbe Guastalla in postremo Italiæ conflictu non solum vitam cum morte commutasse, verum & quod pars exercitus Gallici incunctanter sese conferat ad totam supellectilem nostram, & annonam auferendam. Angustiæ me obinde premebant undique, & sollicitus de vita salvanda Deo inspirante sub grandiori curru annona recensita onusto me collocavi: libellum precatorium (quo utebar quotidie) ex sacco extraxi, in quo reperi imaginem hujus prodigiøsæ Virginis Montis Sancti mihi transfuenti per Urbem Goritiensem a quodam amico dono datam: hanc instantè exoravi ut saltem animam meam, quam e corpore jamjam emigraturam violenta morte arbi-

trabar, commendatam habere dignaretur. Accessit ergo copiosa Cohors Gallorum militum: hi currus hinc inde vertunt, & evertunt, annonam abripiunt, me vero sub eodem curru pluribus horis delitescentem non animadvertunt; sicque illis fugam cum præda capientibus, manus eorum evasi, & ad exercitum nostrum ut confugere valerem, mihi desuper concessum fuit: hodie autem (dies erat infra octavam Pentecostes) veni Protectrici huic Deiparæ gratias acturus, cui unice præservationem meam in acceptis refero. Hæc ille æquivalentibus patrio suo idiomate protulit, & exposuit verbis.

(33) XXX. Pervenisse sane de gloriosissima hac misericordiæ Regina scripsit ad intentum citatus Thomas de Kempis In soliloquio (33) dum eam pietate sua, facilitateque dulcissima omnes animæ c. 24. ad se allicientem sic introducit: *Ego sum Mater misericordiæ, plena charitate, & dulcedine. Ego peccatorum scala, reorum spes, & venia. Ego mæstorum consolatio Omnium miserorum miseratrix; omniumque fidelium piissima advocatrix; & postquam admirabiles in animo suo ab ea percepisse contestatus fuisset effectus, sic sibi respondentem Matrem iterato repræsentat: Quid est Fili? qui sunt, qui volunt nocere tibi? Noli timere Vivo ego, & vivit Filius meus JESUS Ex me temporaliter incarnatus: ex Patre æternaliter genitus toti mundo in salutem datus est. Ecce unde spes, & consolatio, & per quem fides, & victoria sit JESUS, & MARIA in tua semper memoria, & non timebis inimici jacula. Hactenus ad illum Deipara. Quibus profecto verbis o Mariane! Theophile omnium Matrem misericordiæ se ostendit esse clementissimam, amplissimoque suæ pietatis sinu ad complectendum cunctos mortales paratissimam, ac demum nobis mirificam, de sua clementia bene sperandi fiduciam suggerit.*

XXXI. Helena Millerin Fluminensis prægnantem gestabat eodem Anno uterum, partumque prolis per infausstum e gradibus Domus casum acceleravit, ex quo factum est, quod in lethiferum inciderit morbum cum sanguinis copioso fluxu conjunctum; cumque proinde nulla de ejus salute spes superesset, eo quod Medici morituram prædixerant, feliciter contigit, ut dum illa magna cum fiducia confestim sese Beatissimæ huic Virgini recommendaret, divinitus convaluerit: quæ in grati animi monumentum impetrata sanitate

nitatem votivam peregrinationem perfolvit, & anathematis loco tabellam sacris parietibus Virgineæ Capellæ appendit. Hanc porro ob causam gentes, & nationes omnes ad depredandas summa cum lætitia Deiparæ laudes Seraphicus Bonaventura (34) conglobatis plurimis ejus simul prius enco-

(34)

miis invitat dicens: *Omnes gentes, plaudite manibus, psallite in jubilo Virgini gloriøsæ; quoniam ipsa est porta vitæ, janua salutis, & via nostræ reconciliationis, spes pœnitentium, solamen lugentium, pax beata cordium, & salus.*

XXXII. Antonius Pacassa Claustro-Neoburgi in Austria mortali ægitudine viribus prope extenuatis, de vita periclitabatur: Advocatur in adjutorium Medicus; quoniam vero nulla applicata ab hoc remedia profuerant, mœstissimus Pater in tam lugubri statu filium constitutum ingemiscens cogitatus suos ad Thaumaturgam hanc Virginem pie convertit, & Filio adorandam ejusdem imaginem exhibuit, crebris interea suspiriis pro impetrando ab ea salutis beneficio adhortatur, nec irritum conamine: exaudita enim fuit devota Oratoris deprecatio, & intra octiduum absque alio medicamento sanitati donatus sexta Octobris 1737. ex Austria voti solvendi causa huc advenit, votivamque tabellam ad perennem rei memoriam obtulit. Sic namque teste Richardo a Sancto Laurentio (35) illi, qui vel solam Deiparæ Nostræ jucundissimam memoriam recolunt, augustissimam in numeris exemplis ejusdem experiuntur, quam sibi imitari possunt, clementiam. Ea propter Guillelmus Præfatus Parisinus (36) eam sic alloquitur: *In numeris exemplis magnificorum operum misericordiæ tuæ, quæ operata es erga peccatores miserrimos docuisti nos, & persuasisti de tua misericordia confidere, de tua pietate sperare, & in omnibus necessitatibus nostris sub alis tuæ protectionis fiducialiter confugere.*

(35)
Lib. 4. de
Laud. Virg.

(36)
Lib. de Re-
tho. Divina
cap. 18.

XXXIII. Anno 1738. 31. Maii. Affluente ad hunc locum processionaliter ex Parochia Tomajensi populi multitudine, huic voto peregrinationis obstrictus sese adjunxit Petrus Potrata ejusdem Oppidi incola ob singulare donum intercedente Dei Genitrice acceptum. Post toleratos enim graves admodum intervallo quatuor mensium oculorum cruciatus, ita ut plane jam cæcutiret, adhibitis variis licet irritum labore remediis, sibi a vicinis dictatis, hoc saltem unicum

a clementia ejus quæsit solatium, videlicet, ut miraculosam saltem ipsius adhuc semel Iconem videre posset; quo pio ex animo vix concepto desiderio, ocyus se itineri commisit, venit, vidit, eamque adoravit; sicque factum est, quod facultatem recuperati in integrum sensus visus invenir, & perpetim deinceps retinuerit. Quis ergo sub umbra benignissimæ protectionis suæ non confidat, & gaudeat immarcescibiles Cœli thesauros se quam citissime acquisituros?

(37)
Sapient. 6.

(38)
Lib. 9. de
Laud. Virg.

Quandoquidem unico, minimoque suspirio ad beneficiendum singulis parata dignoscitur, atque ad suas opes nobiscum liberaliter communicandas adeo prompta, & expedita est, ut merito Ecclesiastes (37) dixerit: *Facile videtur ab his, qui diligunt illam, & invenitur ab his, qui querunt eam.* Hic iterum porro audiendus est Richardus a Sancto Laurentio (38) de Probatica hac Piscina: *Facet enim ad hanc Piscinam multitudo languentium; eorum qui illuminari, claudorum, qui dirigi, aridorum, qui gratia humectari expectantium aquæ motum Virginis nimirum misericordiam, ut a languoribus sanarentur.*

XXXIV. Ad hanc ter faultam pariter Matris Dei Probaticam, atque Sanctissimum Delubrum deferri curavit eodem Anno 22. Junii Maria Kostouka Parochiæ Sancti Petri prope Goritiam Filiam suam acriter maleficio exagitaram, & ut sanaretur, fervidas ad Aram hujus Thaumaturgæ Virginis prostrata preces fudit, quatenus misericordes oculos suos erga languentem sobolem convertere dignaretur. Nec ejus deprecatio sine præmio fuit: statim namque post collatam sibi de more ecclesiastico a Sacerdote Exorcista benedictionem, recepit incolumem, & Domum non jam in sede gestatoria, sed peditando reduxit. Quare magnus ille Theologus Martinus de Magistris paraphrasi pereleganti super verba illa Ecclesiæ, *Eja ergo advocata nostra illos tuos misericordes oculos, Virgineorum horum oculorum vim, ac energiam perstringit: sed quos (inquit ille ad Deiparam) ad nos oculos convertendos petimus? ii sunt, quos palpebris paululum obducendos oramus, donec nos tuæ miserationis perlustraveris intuitu. Hic est, qui in miseras nostras penetrat oculus: Hic est, quo fractos ærumnis, oppressos angoribus, & omnium malorum generibus deprehendis affectos. Misericordes igitur oculos ad nos converte; & unus, idemque*

tuae pietatis intuitus, & indulgentiam inferat, & auferat miseriam.

XXXV. Agnes Luchanzhiz in servitio apud quemdam Prepositum Ecclesiasticum Ducatus Carinthiae existens desperato obruta morbo aliquot hebdomadibus decumbebat. Quapropter ad eam omnibus jam praemunitione Sacramentis, & paulo post sensibus etiam externis orbatam idem Herus accessit, cui impetrata benedictione hoc unicum suggerendum occurrerat, ut videlicet erga quam illa ex omnibus gratiarum locis Aedem majorem fovisset dilectionis affectum ex animo votum peregrinationis absolvendum (restituta sibi coelitus sanitate) eliceret. Annuuit illa mente, statimque erga culmen hoc Marianis gratiis refertissimum de pietate MARIAE bene confusa pia revolvit suspicia. Nec absque felici eventu, siquidem sine mora dissoluto ter in pectore apostemate firmam brevi tempore consecuta est valetudinem, & Die 5 Julii 1738. nudipes ad solvendum votum, & exaltandam magnificentiam misericordissimae Sospitatrix suae se contulit. Agnovit profecto excellentiam divinae hujus Matris Sancta Brigitta, cum de misericordia illius loquens Agneti filiae suae eandem hortabatur, prout ipsa (39) per-

(39)
Lib. 3. sua-
rum Revel.
cap. 30.

scripsit: Filia Agnes dilige Matrem misericordiae, quae habuit latitudinem excedentem misericordiae, & pietatis. Nam sic pia, & misericors fuit, & est, ut maluerit omnes tribulationes sufferre, quam ut animae non redimerentur. Nunc autem conjuncta Filio non obliwiscitur innae bonitatis suae, sed ad omnes extendit misericordiam suam, etiam ad pessimos, ut sicut sole illuminantur, & inflammantur coelestia, & terrestria, sic ex dulcedine MARIAE nullus est, quin non per eam, si petit, sentiat pietatem.

XXXVI Anno 1739. Die 16. Maii Jacobus pariformiter Premur Patochianus Hernovicensis quamprimum eadem animatus spe votum ad hunc locum emisit ex speciali privilegio Beatissimae hujus Virginis a permolesto, quo agebatur languore, liber evasit, & praeterea manuum, pedumque usum, quem exinde ex toto ferme amiserat, integrum recepit. Igitur: *Qui oculi?* ita citatus de Magistris piissimus Deiparae cultor hanc affatur: *quae aures, qui sensus, qui carceres, quae vincula diutius, te solvete, clausa perdurant? Quis corporis languor, quae mentis egritudo, te juvante, non disperit?* concludit tandem: *Nulla est illustrior huma-*

humanitas, quam cum ita morbis occurris, ut ad veram incolumitatem, & profit, & non obsit depulsa valetudo.

XXXVII. Die 5. Julii ejusdem Anni Crescentia Cummarza ex Parochia Canalenſi pluribus jam mensibus ſeroſitatibus toto corpore diffuſis intumuerat; incurabilis tamen hydropis judicio Phyſicorum inde contractæ funeſtam vim ſuperavit invocato pie duntaxat Virginis hujus in auxilium

NOMINE (quod Venerabilis jam ſæpius citatus Richardus a Sancto Laurentio (40) tanquam oleum quoddam, ſive unguentum medicinale, atque aromaticum merito ſalutavit, illi perſimile, quod Samaritanus in vulnera infœlicis illius Viatoris ſauciati deſcendentis ab Jeruſalemi in Jericho, infudit, inquit: *O pretioſiſſimum contra omnes vitiorum morbos ſanctiſſimi Nominis Deiparæ Oleum! O aromaticum, ac ſuaviſſimum unguentum! O ſaluberrimum amuletum!*) Et quæ antea pedes præ nimio tumore movere vix poterat, ope Cœleſtis ejusdem Heroinæ, quæ eidem

Robur ad antiquum, viresque refudit in artus, ut appoſite canit Poeta Marianus (41) hac ipſa denique die ad ſcandendum ſublimem Montis hujus verticem, votumque adimplendum faciles, agilesque perſenſit. Unde etiam Seraphicus ejus Pſalter (42) Nomen Virginis unguentum pretioſiſſimum, Cœleſtique fragrantia plenum eſſe intellexit, dum, recensitis prius aliis elogiis ita ei, quam vas Sacerdotalis unguenti vocitavit, modulatus eſt.

Ave Virgo vas unguenti,

ſam in oram veſtimenti

Unctionem qua abundas

Supplicamus, ut infundas.

XXXVIII. Simili modo Urſula Zernouka Civis Urbis Tergeſtinæ ſpatio dierum ſex mirum in modum partus afflicta cruciatibus, in lucem tandem, protegente Virgine MARIA, ad quam velut ad Aſylum tutiſſimum omnium afflictorum humiliter recurrerat, geminas ſucceſſive foeminas proles edidit, quarum utraque ad gratiam Baptiſmi pervenire meruit; Mater vero a præſentiſſimo etiam mortis periculo liberata ſeptima Auguſti ejusdem Anni liberatricem ſuam effuſis præ gaudio affectuoſis lacrymis pro tam ſingulari, & duplicato munere ſalutavit. Quare idem Mantuanus loco citato Ordinis Carmelitani decus heroicis uti tantam heroinam decebat carminibus, poſtquam generaliter

innu-

(40)
Lib. 1. cap. 2.

(41)
Baptiſta
Mantuanus
lib. 1. Parth.
(42)
S. Bonaventura
Pſal.
132. in Pſalter.
minor.

innumera beneficia Virginis descripsisset , eam omnium ad-
versa fortuna jactatorum Asylum esse tutissimum ostendit ;
& concludit dicens .

*Propterea totam surgentia templa per orbem
Illius immensam laudem , Regnique perennis
Perpetuos faces , & sine carentia jura :
In nostrumque genus summum testantur amorem .
Ipsa est adversis commune in rebus Asylum .*

XXXIX. Postquam tandem hoc ipso Anno solemnia se-
cundi jam feliciter transacti sæculi ter admirabilis , totique
mundo celebris apparitionis gloriosissimæ hujus Virginis , de
qua supra meminimus cum approbatione Sanctæ Sedis A-
postolicæ , & regnantis tunc supremi Christi in terris Vica-
rii Clementis Papæ Duodecimi Diplomate , quod incipit
Ad augendam Christi fidelium Religionem &c. Datum Ro-
mæ apud S. Matiam Majorem Die octava Maii 1739. Pon-
tificatus sui Anno Nono celebrata fuere per integrum au-
doritatem ejusdem Summi Pontificis Indulgentiarum the-
sauris ditatum octiduum , & quidem eo ferme ritu , festivo
ordine , & apparatu , quo solemnizata legitur infra præ-
sertim cap. 11. per totum Die 6. Junii 1717. festività Au-
gustissimæ Coronationis ejusdem Thaumaturgæ Virginis ;
post paucos ab hac anniversaria celebritate dies conducti
fuerant ad hoc Sanctum Templum duo Energumeni , nem-
pe Martinus VValter ex Sagora , & Theresia Conti Go-
ritiensis , quorum uterque Sancti , ac terribilis Nominis
MARIAE operante virtute , ejus ditioni , & curæ sese
tota devotione subjecerant , a nefandis illorum molestiis
liberi evaserunt , prout votiva anathemata illorum appen-
sa parietibus Virgineæ Capellæ , fidem publicam fa-
ciunt .

XL. Per quod amplius confirmata remanent ea , quæ
capite signanter præcedenti recensuimus de hoc præordina-
to a Deo sacro jugo , ubi ad eliminandas e medio , & pro-
cul relegandas ab infestatione filiorum Adæ tartareorum ho-
stium phalanges MARIA Virgo Principem sibi super om-
nes virtutes Cælorum vendicat locum , ut optime advertit
B. Thomas de Kempis (43) *Ipsi obediunt* (inquit) *An-*
gelorum Chori, quos mittere potest in solatium destitutorum:
Dæmonibus imperat , ne quem molestare audeant , qui ejus
ditioni se subjecit , & curæ . Expavescunt Cæli Reginam
spiritus

(43)
Part. 3. Ser.
4. ad Novi-
tios.

spiritus maligni; & diffugiunt audito Nomine Sancto ejus velut ab igne. Horrent Sanctum, & terribile Nomen *MARIE* quod Christianis est summe amabile, & ubique celebre. Non audent apparere, nec sua ludibria exercere, ubi noverint clarere Nomen Sanctæ *MARIE*. Tancquam tonitruum de Cælo factum, sic prosternuntur ad Sanctæ *MARIE* vocabulum, & quo sapius illud profertur, ac desiderabilius invocatur, eo citius, & longius ipsi fugantur.

XLI. Anno 1740. Puella Græcensis jam majorenis duobus integris Annis acerrimis pedum mœroribus confecta motum obinde, & usum illorum prorsus amiserat. Casu quidem fortuito, sed non sine speciali Divinæ providentiæ instinctu ingenuus quidam adolescens, qui pariter Græci tunc temporis studiis litterariis operam, dabat domum ejusdem ingreditur, quam dum tam longo tempore languentem, & sortem suam infauftam sine remedio lamentantem intellexisset, pio impulsus moru, suavit ei, ut ad hanc Almam, & Coronatam Dei Matrem, quam prodigiis ubivis nitentem voce populi, & propria experientia addidicerat, secure confugeret. Sancto huic illico puella acquievit consilio; Ocyus pedibus illa suis injectis Mariani amoris com pedibus, semetipsam in perpetuam ancillam Magnæ Dominæ, ac Reginae Nostræ votive constrinxit, quæ demum vincula pedum suorum confestim dissolvit, iisdemque firmitatis robur, expeditumque gressum indulgit, sicque ad solvendum votum eodem Anno ad collem hunc Gratiarum festinavit. Certe *MARIE* compedes pietatis in protectionem fortitudinis datos esse, & salutarem alligaturam pulchre admodum ad intentum non obscure innuere videtur divinissimum illud Sancti Spiritus consilium a Sapiente pronuntiatum: (44) *Audi Fili, & accipe consilium intellectus, & ne abjicias consilium meum. Injice pedem tuum in compedes illius . . . Et erunt tibi compedes illius in protectionem fortitudinis, & bases virtutis; & torques illius in stolam gloriæ. Decor enim vitæ est in illa, & vincula ejus alligatura salutaris.*

(44)
Ecclesi: 24.

XLII. Benignissimæ hujus Parentis singularissimum beneficium agnovit & Franciscus Stibelli Parochianus Vippacensis acerba tussi, & hæctica febri laborans. Et quia hæc altius indies in eo radices agebat, nullum vitæ superstitis habebatur indicium. Editio igitur nudipedis peregrinationis voto,

voto, & Sanctissimi Rosarii devota recitatione, opportu-
num ab ea imploravit auxilium, quod & impetravit. Si-
quidem derepente vis morbi cessavit, & strato sanus abs-
que humore medicamine sarrexit, votique obligatione ad-
impleta summa cum lætitia ad propria rediit. Porro ap-
posite B. Amadeus (45) ut ostenderet, quod beneficia

(45)
Homil. 7. de
Laud. Virg.

tam animi, quam Corporis invocantibus eam affatim com-
municare soleat, inquit: *Salutem namque corporibus, &
animis medelam afferebat potens suscitare a morte car-
nis, & animæ. Quis unquam ab ea aeger, vel tristis, aut
Coelestium mysteriorum ignarus abiit? Quis non letus, &
gaudens rediit ad propria impetrato a Matre Domini,
quod voluit.*

XLIII. Fontem hunc Marianum tot, tantisque bonis exu-
berantem, & puteum, ut meminit B. Amadeus mox cita-
tus: *Aquarum viventium, & vivificantium, quæ fluunt im-
petu de Libano a Monte Sion usque ad circumfusas, & exteras
nationes, taliter degustavit puella alia ex Idria, quæ in
amentiam inciderat, nec sanari ulla arte humana poterat,
donec ipsamet Parentes provocasset, quatenus ad Montem
hunc Sanctum duceretur, ubi sola Mater Gratiæ (ita cla-
mabat illa licet mente capta) poterit juvamen adferre.*
Factum est ita, atque in ipsa hora suæ hic præsentationis,
& votivæ oblationis dulcedinem sanitatisquam concupive-
rat ab eodem fonte promanatam haurire demeruit, spon-
sionique qua tenebatur, satisfecit: Propterea Seraphicus
Bonaventura (46) invitat omnes ad eam laudandam:
*Magnificate (inquit) Dominam mecum omnes... Impen-
dite illi sacrificium laudis, utpote quæ omnis suavitatis,
ac veræ delectationis Fontem peperit: Fontem (inquam il-
lum) cujus impetus letificat Civitatem Dei.* (47)

(46)
Psal. 32.

(47)
Psal. 47.

XLIV. Jacobus ex Comitibus S. R. Imperii ab Etling
Goritiensis Comitatus Anno 1741 peregre constitutus,
Vienna tandem cum sua Comite, quam ibidem sibi in
Uxorem desponsaverat, properabat in Patriam reverti.
Contigit porro præter ipam quadam die, quod currus,
licet munitus custodibus à proposito conductis, a validissi-
mo borealis venti impetu ingenti concussione in terram
devolutus fuerit, de sub cujus ruina unus ex famulis op-
pressus, resedit, alter pedibus rotam inter versatilem actus
pendulis hærebat: Ancilla accepto in pede fatali vulnere

conquerebatur; cuncti denique ne in ipsum plate contiguum Fluvium Haidoviensis Oppidi a ferocientibus praecincto vehementi pavore equis praecipites tollerentur, valde dubitabant, quin, immo certo arbitrabantur, nisi *Coronata Christipara Nostra*, cujus suppetias uno ore omnium nomine Comes magno affectu exclamans depoposcerat dicens: *JESUS, & MARIA Montis sancti praesentia nobis auxilium*, dexteram virtutis folio misericordiae suae, per quam denique illasi, ac incolumes praeservati fuere, coelitus emisisset; dempta ancilla, quae tamen brevissimo temporis intervallo de ejusdem pietatis plenitudine sanitatem quoque percepit. Sicut ergo votis supplicantium Divina Parens annuit, ita anathematis loco Tabellam grandem manu pictam totius funesti eventus expressivam cum pede argenteo in Sacello Virgineo rexerunt. Quare vir devotus, & doctrinae luce maxime fulgidus Ludovicus Blofius (48) contestatur: *Dulcissima MARIA nullum a se repellit peccatorem ad se pie, & humiliter confugientem. Quae blande suscipit, fovet, protegit, & Filio suo Materna fiducia reconciliat. Citius Coelum cum terra peribit, quam ipsa aliquem serio se implorantem sua ope destituat.*

X LV. Quod quam certum, ac indubitatum sit, evidenti simul, et miraculoso plane argumento edocent ipsae, met quoque chartaceae imagines ejusdem pio cultu & adoratione hyperduliae respectiva in privatis etiam saecularium habitaculis veneratae. En rei hujus monumentum omnem prorsus admirationem superans, atque adeo luce publica, & veneratione dignum auctoritate personae in dignitate Ecclesiastica constitutae ex Officio recognitum, quod, ut attento mentis oculo, ac liberi animae fructu Lector benevole pervolvat, intime efflagito. Ejusdem porro speciem facti expositam, quam sub devoto Symbolo Chronographicae inscriptionis alludentis ad Deiparam Montis Sancti vulgamus. Ex attestatione mox subjungenda intelliges. *Ubi in Civitate Liburniae Charta Cea l. Con. Virg. In Is. la Crof. an. C. 1745. ab Igne praeservat. Vir.*

Testimonium porro hoc ex Officio Archidiaconali Civitatis Fluminensis ibidem Anno 1745. Die 3. Mensis Novembris datum hic habes.

Nico.

(48)
In Specul.
cap. 12.

Nicolaus Andreas Tudorovich SS. Theologiae Doctor, Protonotarius Apostolicus, Reginus Beneficiatus in Stain, necnon Reginus Archidiaconus Fluminensis, & in Spiritualibus Vicarius Dioecesis Polensis ex P. A. V.

Universis, & singulis fidem facimus, & testamur qualiter 30. Aprilis Anno 1741. nocturno tempore in vico Sancti Sebastiani hujus Civitatis exorto incendio tota Domus Antonii Paulinich penitus combusta fuerit, unica illaesa remanente Icone ex chara Beatissimae Virginis de Monte Sancto supra Goritiam, licet ex omni parte flamma incesserit, & cuncta quae in domo erant in cineres redigerit. Quae omnia ex juratis depositionibus testimonium nobis consisterunt, & constant, imo nos ipsi oculis nostris conspeximus, admirantes Omnipotentis Dei virtutem, qui imaginem Matris suae, quae naturaliter comburi debuit, intactam (ut semper fuit) praeservaverit. In quam fidem &c.

Datum Fluminae Die 3. Novembris 1743.

Nicolaus Andreas Tudorovich
Archidiaconus manu propria.

Franciscus Xaverius de Marburg
Cancellarius Archidiaconalis
manu propria.

(L.S.)

Quae cum ita se habeant; quis adeo a ratione alienus erit, qui hujus Sanctissimae Virginis Iconem sibi non summo studio posthac amplectendam, jugique memoria celebrandam arbitretur? Tu haec Marianae Viator
ma.

(49)
Serm. I. de
Nativ. B. V.

maturius cogita, & ita tecum cum B. Petro Cardinale Damiani (49) disputa: *si sic dulcis est memoria, quid est præsentia? Nos interim memoriam abundantia suavitatis ejus eructamus?* Si hoc potuit typus in charta, quid non possit Archetypus in Ara? Divinitatis est: tu vade: vide, & cave. Verum, ut igne amoris illius accendaris ad currendum magis post virtutum ejus odorem, necessum est, ut vivam, spirantemque Divæ Virginis ulnis bajulantis divinum illum substantialemque AMOREM ob oculos indies devotæ mentis ponas imaginem.

(50)
Cap. 4. Hist.
Jugurth.

Si enim prisca Romani antenatorum fumosis imaginibus, eorumque rerum præclare gestarum memoria ad ipsorum æmulanda decora animantur, adeo ut Sallustius Crispus Nobilis Romanus, & Historicus (50) pronuntiare non dubitaverit: sæpe audiui Q. Maximum, P. Scipionem, præterea Civitatis nostræ præclaros viros solitos ita dicere, cum Majorum imagines intuerentur, vehementissimum animum sibi ad virtutem accendi.

Quanto igitur magis conspecta hæc pulchræ dilectionis, Matre, ejusque in ulnis Filio, qui vere Deus amoris est, cœlestibus animus noster incitatus flammis ad omnem virtutem exardescet? ipsamque Virginem tam dulciter nos diligentem diligit? Quamobrem quam belle simul ac pie Poeta ille in cliente Mariano luit, hanc in rem de Virginis religiose colendis imaginibus canens.

Quæris, an & pictis jubeam indulgere Tabellis?

Partheniamque avidis Icona ferre oculis?

Nempe etiam hinc aliquam capiet veneratio flammam:

Quodque repens animus non dat, Imago dabit.

Hæc est, quod resides Pictura instaurat amores:

Et veteres renovat coa figura faces.

XLVI. Anno 1742. Lazarus Venuti aliquandiu Goritiæ infirmitate detentus jacuit, & ut ab ejus tenaci vigore facilius absolveretur, ad patrios lares Utinensis Civitatis se deferri jussit. Nihilominus præter spem morbus potius magis invalescebat, ob cujus acerbitem, nullum alimentum capere per plures dies poterat, sicque indies contabescens ad supremum diem vitæ contendere videbatur. Aliquantulum vero iterum ad se reversus præsentem Confessario ad suam assistentiam convocato incontinenti cœpit invocare auxilium hujus Matris Sanctissimæ adpromittens, si sana-

retur

retur piam *Ædis* suæ sanctæ visitationem : quo facto magnum illico totius corporis sublevamen expertus est ; nam immensa sua Virgo clementia votivum pensum benigne suscepit, restitutaque ei in integrum sospitate compensavit . Igitur, ut omnes infirmi salutem consequerentur a Domino, dicebat de se ipsa merito Mater ejus : (51) *Qui me invenerit inveniet vitam, & hauriet salutem a Domino* : quæ mobrem a S. Joanne Damasceno (52) appellata fuit :

Pelagus curationum, & ægotantium exultatio.

(51)
Prov. cap. 8
(52)
Orat. de dormit. Virg.

XLVII. Sic eodem Anno alius Marianus cliens ex Pago Goriansku inani labore humanis adhibitis remediis pro convalescentia Filii sui in amentiam lapsi ad ægotantium apothecam dulcissimam nempe MARIAM, quæ nullum despicit, supplicabundus accessit, & mox dum expleto voto ab hinc ad propria revertitur Filium bene valentem, & perfectæ rationis compotem indicibili cum jubilo reperit . Beata ergo Virgo nostra adeo perfecta medicina est, cunctarumque ad medendum virtutum thesaurus, ut nullus Deo ita julte disponente (mediate saltem) salutem animæ, & corporis consequatur, nisi cœlestis ejusdem medicinæ pharmaco propinato, prout B. Germanus Patriarcha (53) fatetur verbis illis : *Nullus est, qui salvus fiat, nisi per te Virgo sanctissima !* quod amplius declarat S. Bernardus (54) dicens : *Eva spina inficiens omnibus mortem : MARIA rosa reddens salutiferam omnibus sortem.*

(53)
De Zona
Deiparæ .
(54)
Serm. qui incipit Ave Maria .
(55)
In Cantico vitæ Spirit.

XLVIII. Ad hanc dispensatricem gratiarum liberalissimam, sic enim eam Ludovicus Blosius (55) nuncupat, Antonius Comes de Montina Civitatis Forojuliensis Austriæ Patritius, dum ex Istria per Mare Aquilejam, & ad domesticos lares cum suis Naviculariis repetebat velut ad unicum naufragantium asylum pari fiducia confugit, quos ut omnium fidelium Mater misericordissima a procellosis maris fluctibus jactatos, & ferme jam submersos ad se pie clamantes conspexit, confestim adjuvit, & ad exoptatum portum incolumes deduxit . Ille vero in debitæ gratitudinis argumentum ad adorandam hanc maris Dominam, & irradiantem in subsidium stellam, ut votiye adpromiserat velut testis, & præco portentosi accepti beneficii sese contulit . Hinc de se ipsa Sancta Dei Genitrix gloriatur (56) dicens : *Profundum abyssi penetravi, & in fluctibus maris ambulavi* ; hoc est, ut interpretatur eximius Mariani Nominis

(56)
Eccl. cap. 24

(57)
Serm. de No-
mine Mariæ.

cultor S. Bernardinus Senensis (57) *visitans*, & *subve-*
niens necessitatibus meorum devotorum. Quare celeberrimus
quoque laudum Marianarum Præco Baptista Mantuanus Lib.
1. Part. polarem Stellam Maris M A R I A M velut unicam
naufragantium consolationem pulchre ad rem nostram his-
ce celebravit, salutavitque metris:

Tu placidum terris sydus, quod liberat omnes

A pelagi fervore rates, quod luce benigna

Saturni, Martisque graves, eliminat iras,

Tu nobis Elice, nobis Cynosura per altum

Te duce vela damus portus habitura secundos,

Tu mare, tu ventos, tu Sydera cuncta, Deumque

Concilias, tu tuta salus, tu pacis origo.

XLIX. Anno 1743. 24. Januarii Stephanus Pirnat natio-
ne Carniolus, Origine Labacensis Heri sui mandato absque
sufficiente ut præferebatur causa compedibus ferreis colliga-
tus, eodem interea loco carceribus mancipatus fuit. Inde
ad quoddam inferioris Carniolæ Dominium ejus subditus
erat, relegatus, ut a tribus custodibus omni cum rigore ibi-
dem servaretur, serium exiit edictum. His nihilominus ex
omni parte pressus, & circumdatus angustiis, non cessa-
bat tamen totis præcordiis indies causæ suæ Cælesti huic, &
communis Advocatæ totius generis humani commendare pa-
trocinium, & sublevamen ab ea identidem deposcere; emis-
so etiam voto ejusdem Sancti Templi hujus limina adeundi.
Desideriis suspirantis Captivi annuit Coronata Regina Mise-
ricordiæ, de cujus Dominatione Arnoldus Cortonensis (58)
elegantè discurrens ait: *Nec a Dominatione vel potestate*
Filii Mater potest esse sejuncta, & præsertim illa Mater,
quæ ut Divus Gregorius Magnus (59) scribit: *Meritorum*
verricem usque ad solium divinitatis erexit: Quemadmo-
dum ergo ejus Filius, & Divinus Magister Petrum Disci-
pulum ab Herode in carcerem missum, & traditum quatuor
quaternionibus militum custodiendum, ut meminit Sacer
textus, (60) per Angelum a vinculis absolutum illæsum abi-
re fecit: Ita simili ferme modo actum dignoscitur in propo-
sito, dum Alma ejus Parens divina imperii sui voce jussit,
ut catenæ de manibus, ac pedibus compediti clientuli sui
caderent, cui, & de ergastulo exeunti adstantibus etsi ex-
cubiis (sed, ut series prodigii manifestior evaderet, nil eo-
rum, quæ agebantur, percipientibus) liberam discedendi fa-
cultatem

(58)
De Zoon.
Deipara.
(59)
Serm. de No-
mine Ave-
marie.
(60)
Lib. de Laud.
Virg.

(59)
In L. 1. Reg.
Cap. 1.

(60)
De Act. A-
post. cap. 12.

cultatem ita præbuit, ut nonnisi jam passibus circiter centum a loco custodiæ distantem, primo profugum eminus agnoverint; quemque insequi quidem omnino decreverunt; verum (novo utique prodigio) tamdiu in loco custodiæ hæserunt immobiles, donec avulsus ab excubiarum oculis liber evasit.

Die itaque prima Martii, ut perennis tam insoliti beneficii ab eo 2. Februarii ejusdem Anni adepti haberetur memoria, ad Montem Sanctum convolavit, ubi post præmissam facti hujus diligentem inquisitionem, compertaque veritate rei per sinceram ejus etiam juramento quatenus opus foret, firmandam contestationem, votum conceptum cum aliis pietatis exercitiis persolvit, plenoque ore ubique liberatricis suæ depredicavit omnipotentiam.

Hic porro merito iterum audiendus Magnus ille Parisiensis Universitatis Doctor Martinus de Magistris (61) ubi admirans summam Virginis bonitatem in lastrandis, & quam citissime tollendis miseriis hominum egregia sua dicendi facultate, sic eam alloquitur: *Cum te Reginam misericordiæ dicimus, tria tibi excellenti gradu concessisse videmur. Primum, ut miseras nostras, & quidem omnes perspicacissimis intuearis oculis. . . . Alterum ut possis. Tertium, ut velis efficacissimis eas avellere viribus. Primum cogitationis est; auctoritatis secundum; Tertium humanitatis. Et primo fit, ut malorum nostrorum ne unum quidem te fugiat, non scelera; non scelerum pondus, non cicatrices, non mala valetudo, non adversitas; non horum omnium reliquæ. Et paucis interjectis ad propositum exclamabundus concludit: Qui oculi, quæ aures, qui sensus, qui carceres, quæ vincula diutius, te solvente, clausa perdurarunt? Quem vitæ spiritum Divina tui imperii vox vel fugituum continet, vel non revocat fugientem?*

(61)
Paraphr.
in Salve Regina.

L. Quam promptissima præterea sit Gloriosissima Deipara nostra quocunque tempore, & occasione ad impendendam in cunctis hominum periculis opem misericordiæ suæ, certe id maxime relucet in extremo discrimine mulieris illius, quæ eodem Anno post amissam per sententiam Judicis causam, quam longo sat tempore litigiosa contentione, & sumptibus sustentare nitebatur, ut ad maximam exinde cum sua familia devenisset egestatem, gravissimo animi dolore correpta, sævire ad desperationis usque barathrum cœperat; utque perversam hanc animi sui voluntatem opere plane externo

consumaret, ad præconceptum fluvium se contulit, ubi niodum aptiorem quo se in illum occulte immitteret, & præfocaretur aquis exploravit, sicque molestias vitæ suæ finire constituit. Verum! mox sonum quemdam de vicina arbore velut humanæ vocis sibi dicentis audivit: *Quid agis? desiste a malo proposito, ne animam perdas, & vade ad Beatam Virginem Montis Sancti, cujus Confraternitati es inscripta.* His intellectis toto corpore contremiscens hælit attonita. Quærit auctorem hujus rei, sed non invenit. Gravi ergo metu concussa, destitit a tam nefando opere, & ne videretur amplius a suis domesticis, abire proposuit in regionem longinquam. Ast vix confecto horæ unius itinere, iterato in loco ipso, quo paulo ante sibi modum sui repentini interitus, Deus bone! paraverat, inventa est. O quanta tragædia! inde denique ad Montem Sanctum, quo Coelitus vocabatur, contendit, ubi ad detergendam piis poenitentiae lacrymis, & vindicandam tanti sceleris ignominiam, sicut omnem impendit conatum, ita Divinis resecta Sacramentis pari pietatis ardore Christiparæ Coronatæ, cujus indubie patrocinio, communibusque Christifidelium precibus, & meritis Almi hujus Mariani Sodalitii, quibus per aggregationem fruebatur, æternam evaserat damnationem, studuit tam profundam ultro sibi oblatam magnificare pietatem. Huic tam mirabili, ac a sæculis inaudito eventui uniformantur Sancti Petri Damiani verba, qui ad Virginem vocem suam extollens sequentibus eam affatur: (62) *Quid tibi negabitur cum negatum non est, Theophilum de ipsis perditionis faucibus revocare? Nihil tibi impossibile est, cui possibile est desperatos in spem beatitudinis relevare.* Concordat quoque sentimen Sancti Damasceni Clientes Virginis exhortantis: *Devotum tibi esse arrba est quædam salutis, quam Deus iis dat, quos vult salvos fieri.* Concludit tandem Sanctus Anselmus: (63) *impossibile est, ut aliquis homo ad eam conversus, & ab ea respectus damnetur.* Quare merito Petrus Morales sic Beatam Virginem loquentem introducit.

Janua sum cunctis superam cupientibus Urbem,

Nec sine me quisquam rite beatus erit.

LI. Nec minoris sane admirationis, & ponderis cenferi debet instantaneum illud curationis donum, quod altissima ejusdem Coronatæ Matris benignitate collatum dignoscitur superioribus Annis Margaritæ Maruszih Parochiæ S. Joannis a

Quino

(62)

Serm. 1. de
Nat. B. Virg.
sub finem.

(63)

Lib. de qua-
tuor virtuti-
bus B. Virg.

Divino. Hæc namque septem annis integris nonnisi fulcimentis adjuncta incedere poterat. Clauda licet igitur, & viribus debilitata, toto tamen animi fervore votum concipit adeundi augustam hanc Virginis Basilicam. Fulcimentis itaque suis innixa e Domo fortitudine fidei confortata egreditur prima die ad lares usque Goritienses profecta: Scalcanum altera, tertia tandem abjectis fulcimentis pedetentim quamvis non ea cum facilitate ad verticem Montis appulit. . . . Ferventer hic *Nomen Sanctum Virginis* invocavit, & preces fudit, ut se Matrem in tam longa, ac luctuosa calamitate sibi demonstraret. Exaudivit Domina pro sua misericordia vocem ejus, eidemque protinus restituit expeditum ambulandi deinceps exercitium; cujus rei manifestum argumentum sunt fulcimenta ipsa etiamnum in hac Ecclesia pendentia; ac insuper Oppidanæ totius Communitatis fides publica experimento miraculoso comprobata. Quare vim ineffabilem Sanctissimi Nominis ejus contra omnia pericula, & adversus universos morbos energiam, Marianus quidam Theologus considerans, sequens apposite ei tribuit Elogium. Hæc vox sæpius proferenda egressuris, vel ingressuris magnum aliquod periculum, ægris, & moribundis, claudis, aridis, paralyticis, & oculorum lumine orbis: Verissima enim est (pergit idem) Divi Bonaventuræ sententia, *Omnipotens post Dominum Nomen Mariæ*, de qua vere, ut meminit Richardus a S. Laurentio (64) dici potest illud Ecclesiast. 42. *in omni necessitate omnia obediunt ei.*

(64)
Lib. 4. de
laud. Virg.

LII. Hujus similiter summæ Dei-Parentis, qua (ut inquit idem Richardus a S. Laurentio (65)) *se suppliciter invocantibus favet*, virtutem omnipotentem luculentissimo didicit testimonio Valentinus Capellaris Goritiensis, dum in curru cum filiabus suis Lisonzium vicinum fluvium permeare attentasset, qui derepente ultraquam in votis erat naturali impetu acti, & aquis collotenus jam immerfi absque dubio periissent, nisi adjutricem manum Virgo potens (cujus illi magno cum pietatis ardore subsidium exorarunt) porrexisset. Memor itaque Parens votivæ obligationis Anno 1744. Die 20. Julii Ædem hanc pie visitavit, & in perennem impetratæ gratiæ recordationem specialissimæ Advocatæ sacrum obtulit Anathema.

(65)
Lib. 2. de
ejusd. laud.

Dicat ergo, dicat jure merito MARIA totius mundi pro-

(66)
Ecclef. cap. 24. *teatrix, & Domina: Ego quasi nebula texi omnem carnem (66).* Protegit enim ipsa vere fideles suos servos, ne eis vel ipsa noceant elementa, ut testatur memoratus Richardus, (67) & ut taceamus hic de aliis, nobis duntaxat sermo sit ad propositum de aquæ elemento, de quo Laud. Virg. idem sic fermocinatur. *Protegit in aquis eosdem suos servos, quibus amanter cum Filio loquitur: cum pertransieris aquas, tecum ero, & flumina non operient te; (68) ipsa enim navis quædam est, quæ amicos suos naufragantes in fluctibus hujus maris suscipit.*

(68)
Isaïæ 43. vers. 2.

LIII. Eodem Anno quædam Parochiæ Cirknicensis foemina maleficio, & incantationibus acriter longo tempore molestata, inquietam plurimum cum mœrore, & planctu vitam ducebat, spiritualibus non obstantibus successive per Ecclesiasticas personas ad eam sublevandam adhibitis adminiculis. Saluberrimo denique cujusdam timorati Viri consilio disponitur ad votivam hujus Sancti Templi peregrinationem, qua plena cum spe in Virginem Matrem suscepta, & pari cum devotione absoluta, sublato a MARIA maleficio, sana in illa hora facta est, seseque personaliter stitit in festis Pentecostalibus ejusdem Anni ad solvendum votum, & laudes Divinæ Auxiliatricis celebrandas. Non immerito proinde Sanctus Ephræm Syrus (69) optime conscius de insigni Sanctissimæ Matris ad sublevandos mortales adjutorio dixit: *Non nobis est alia nisi in te fiducia o Virgo sincerissima. Ex ulnis siquidem Maternis tibi Domina nostra dediti sumus miseri, tuique clientes appellati. Tu enim noster es portus o Virgo intemerata, & Præses, piaque auxiliatrix.*

(69)
Serm. de Deip.

LIV. Eodem similiter Anno 25. Martii ipso videlicet Annuntiationis Angelicæ die festo, quo Verbum Caro factum est; ne homo, ut advertit Sanctus Leo Papa (70) *Dibolicæ iniquitatis versutia actus in culpam contra Dei propositum periret*, adducitur Puella quædam energumena, tartareisque coarctata potestatibus. Nihilominus intra brevissimum temporis spatium audito ab iisdem solius gloriosissimæ heroinæ Nostræ Nominis pie invocati imperio, procul pavidi ea libera undequaque relictæ diffugerunt. Ceterum de illius in omnes Dæmones potentia, & fuga Sanctus Angelus (71) Angelico suo sermone, sequentem ad propositum valde piam Mariophilis reliquit memoriam. *Su-*

(70)
Serm. 2. de Nativ. Dom.

(71)
Serm. 20.

per omnes etiam malignos spiritus ipsam sic DEUS potentem effecit, ut quotiescunque ipsi aliquem hominem Virginis auxilium ex charitate implorantem impugnaverint, ad ipsius Virginis nutum illico pavidum procul diffugiant, malentes poenas suas, miserasque sibi multiplicari, quam ejusdem Virginis potentiam super se taliter dominari.

LV. Eodem Anno R. D. Capellanus Prapert Soffensis Dominii inferioris Carniolæ in incurabilem plane etiam Physicorum opinione ægritudinem inciderat: Quod dum intellexisset, quantocius ad hanc Almam Matrem velut ad Sacram anchoram, ut ad portum exoptatæ salutis pervenire posset, votiva deprecatione, & spe confugit; Nec suo fructu postulatio ejus cecidit inanis, & vacua; siquidem statim convalescere coepit, & fugato per Virginem in integrum morbo, pedester votum solvit, gratiasque summas persolvit. Sapientissimum propterea Religiosissimi Thomæ de Kempis (72) ad Marianos Alumnos extat consilium eisdem sic alloquentis: *Si consolari in omni tribulatione queritis, accedite ad MARIAM Matrem JESU, & omnia gravamina vestra aut cito recedent, aut leviora fient. Eligite in Matrem specialem & Advocatam, & salutate eam Angelica salutatione frequenter, quia hanc vocem audit valde libenter.* (72) 3. part.

LVI. Ad hoc Templum divinæ gloriæ ornatissimum Anno 1745. audita miraculorum frequentia, quæ benignissimus Deus ad nutum Matris ejus operari non cessat, confidenter festinarunt ex Carinthia Vir quidam cum sua Uxore, & Filio jam a pluribus annis perfecto usu rationis ex parte. Collacrymantes hi tum propriam, qua molestabantur infirmitatem, quam filii miserandam sortem, ad impetrandum unicum Virginis suffragium; ad eam corda sua, voces, & opera direxerunt, quo facto mox ab hac, ut perenni curationum fonte salus omnium promanavit, ita ut, & filius pristino fuerit rationis lumine illustratus, & Parentes firma ditati valetudine plenam animi senserint oblationem. Jure sane merito S. Joannes Damascenus (73) hanc ob causam eam *Antistitem vitæ* nuncupavit, eo quod post Deum Auctorem vitæ principatum in vitam mortalium omnium sibi vendicet, cujus nutibus universa vitæ nostræ momenta decurrunt. Quamobrem etiam B. Germanus Archiepiscopus Constantinopolitanus (74) eam omnium Pa-

trocinium, omnium gaudium, ac plenam animi oblectationem esse dixit.

LVII. Eodem Anno Mulier alia ex Pago Tomai oculorum languore confecta, prolem præterea pepererat corporis, animique viribus, & sensibus ita enervatam, ut de vitæ ejus jam nemo pene confideret; nam in ejus pectore spiritus velut egressurus anxie palpitabat. Nec alicubi desolationis hujus lenimen invenire potuit, nisi confugiendo ad hunc *Dei paræ Montem* velut benedictionum Marianarum, & bonorum omnium scaruriginem, cujus obsequio se, suamque prolem piis affectibus mancipavit. Et en inopinatam metamorphosim! adfuit statim Gloriosa Virgo revera *imago Bonitatis Divinæ* Regio attestante Sapiente, (75) & non modo Matri oculorum lumen restituit, sed & soboli vitam donavit. Apposite hic Leo Quintus piissimus Imperator Occidentis (76) vere agnoscens Dei Parentem *Montem* quemdam esse, in quo bonorum, perfectionumque omnium Thesaurus Deus absconderat, alludit ad Regii Prophetæ de Virgine cantatum vaticinium: (77) *Mons coagulatus, Mons pinguis, Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo,* eam in hunc modum religiosissime salutando: *Ave Mons pinguis, cujus pinguedinem videns nature Cultor, & Sator ex Te omnium bonorum abundantiam nobis produxit.*

LVIII. Probe etiam intellexit Virginem hanc bonorum omnium communicationem, & copiosam bonitatem Divinæ æmulatricem, quæ sui ipsius (78) *pluens super justos, & injustos* diffusiva est, Georgius Iska Parochiæ Jelschanensis jam a pluribus Annis in dementiam prolapsus, quem dum filius, & domestici huic Stellæ matutinæ, quæ æterna luminis sui claritate omnes Ordines Beatorum, & Viatorum, teste Richardo (79) illuminat, ferventissimis unitim supplicationibus devovissent, ab ejusdem mirifica divitiarum sibi a Deo concreditarum liberalitate protinus integritati mentis restitutum mirati sunt. Verumtamen, quod Domino fideliter promiserunt, quia ut decet, adimplere neglexerant, in eamdem infelix tractu temporis lapsus est vesaniam. Denuo nihilominus in fide ille nil hæsitans supplicabundus ad Ostium hujus Divinæ Matris pulsavit, quæ quia *Abyssus est in bonitate, & misericordia profundissima*, (80) mentis ipsius maculas iterato deterisit, & tenebras pepulit, velut Israeliti-

cum

(75)
Sap. 7.

(76)
Homil. 6.

(77)
Psalm. 67.

(78)
Matth. 5.
vers. 45.

(79)
Lib. I. cap. 3.

(80)
S. Bonaventura cap. 5.
Speculi.

cum aureum candelabrum septenario luminis fulgore conspicuum, in quo Virgo nostra figurabatur; hinc disertissimus Leo Imperator (81) eam sic affatur: *Tu vero tanquam perpetuo lumine collustratum Candelabrum* tenebras pellis, cuius virtutem, Divinumque splendorem universum mundum irradiantem agnoscens (82) S. Epiphanius quasi extra se positus, admirationeque percussus exclamavit: *O candelabrum Virgineum, quod illuminavit tenebris involutos* . . . *repellens tenebras, & lucem splendere faciens.*

(81)
Homil. 6.

(82)
Lib. de Lau.
Virg.

LIX. Eodem felicitatis omine attigit metam votorum suorum Maria Mechenzhou Oppidana Haidoviensis, dum ad eisdem Marianę munificentię fores pulsavit ob amissum ex integro per semestre unius oculi visum. Hęc ardenti curationis accensa desiderio Virginis hujus Basilicam invisit, moxque in ingressu ad MARIAM Divinę charitatis promptuariam (83) oculos sustulit, & ecce, dum inter Vesperarum solemnias miraculosa Imago copiosissimo Populo 23. Augusti veneranda revelatur, Alma Mater cœcutienti oculo suspirantis famulę lumen vultus sui, benigne infudit; sanumque illo momento recepit cum ingenti stupore, & gaudio adstantium Christifidelium laudantium, & benedictantium mirabilia opera ejus. Quis ergo erit, qui identidem cum Seraphico Patre Bonaventura tantorum bonorum indispensandorum accensus desiderio ad concinendas laudes illius non excitabitur? & animatus illi non concinet? *Exaltabo te Mater Dei, & per singulos dies cantabo laudes tuas: Generatio, & populi laudabunt operatua, & misericordiam tuam Insulę expectabunt* . . . *Laudationem tuam loquetur lingua mea, & benedicam te in seculum, & in seculum seculi.* Psal. 144.

(83)
Methodius
Orat. hypo
Dom.

LX. Sic eodem die, & anno Mathias Stemberger votivum pensum, quod sponponderat, solvit, Sacrosanctum nempe Coronatę hujus Deiparę Templum, de qua canit David, (84) *Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus*, devote visitando; Eiusdem siquidem bonitate, ac clementia ab incurabili pedum contractura, qua sexennis filius suus integris quinque annis, omni incedendi facultate spoliatus laborabat, incolumis evasit. Pulchre hic iterum subintrat Richardus loco supra citato circa finem, ubi varios dilaudandę Dei Parentis modos enumerans, sequentem gratissimum etiam Virgini esse dixit: videlicet memorias, seu tem-

(84)
Psal. 47.

pla sincera cum devotione a fidelibus esse frequentanda: Ut dicere valeamus, *stantes erant pedes nostri in atrii tuis, Jerusalem, tuis inquam o MARIA; & pergit idem: inter reliqua dixisse fertur Teophilo, maxime se eos diligere Christianos, qui recta fide, puraque conscientia ad ipsius Templum recurrere consueverunt.*

Sit igitur dulcissima Virginis nostrę Gloriosissimę memoria, qua nil utilius, ut ait Sanctus Anselmus devotissimus ipsius discipulus, nilque iacundius, sit inquam imis cordis nostri fibris, medullisque inserta, & radicata, & ut de excellenti illa charitate, qua eam ipsa personalis divina charitas replevit, pro modulo nostro participemus, cum Seraphico ipsius Psalmista Bonaventura magno amoris affectu identidem ei concinamus: *Diligam Te Domina cęli, & terrę, & in gentibus nomen tuum invocabo* Psal. 17.

Claudo tandem etsi interminabilem beneficiorum Marianorum Syllabum, & miraculorum summam, quę in pręsenti etiam capite recensenda suscepi, verbis dulcissimis, & solatio plenis Sancti Ephręm Syri (85) qui optime conscius de insigni Sanctissimę Matris ad sublevandos mortales adiutorio, sequens attexuit Elogium: *Sub Tuum pręsidium confugimus o Sancta Dei Genetrix, sub alis pietatis atque misericordię tuę protege, & custodi nos . . . Non nobis est alia nisi in te fiducia o Virgo Sincerissima . . . Ex ulnis siquidem Maternis tibi Domina nostra dediti sumus miseri, tuique Clientes appellati. Tu enim noster es Portus o Virgo intemerata, & Pręses piaque auxiliatrix.* Merito proinde ad propositum pręclare argumentatur idem Richardus (86) *quidquid beatitudinis ab illo magno Mari, idest ab illa infinita bonitate Dei Trinitatis ad genus humanum pervenit, totum per eam venam defluit. Et ideo quicquid nobis mittitur de supernis per gratiarum actionem ad eam referendum est, per quam Mediatrix habemus proculdubio quicquid gratię obtinemus.*

Verum enim vero si, ut pręterea protestatur mellifluus Doctor Bernardus: *Non venit ad veniam, qui nescit amare Mariam*, digni effici optamus indispensabili ejus patrocini, sapienter de more hortatur, & obte-

(85)
Serm. de
Deipara.

(86)
Lib. 1. de
laud. Virg.
cap. 6.

Obtestatur ipsissimus Deiparæ cultor Richardus, (87) Ama- (87)
 te dilectissimi, quam colitis, & colite, quam amatis; Lib.2. par.6.
 quia tunc eam vere colitis, & amatis, si imitari veli-
 tis ex toto corde quam laudatis. Vera enim laudatio cor-
 dis, & oris, imitatio est operis.

CAPUT NONUM.

Explicantur quedam præliminaria, quæ ad Coronationis Jolemnia Beatæ Virginis Montis Sancti juxta formam Vaticanæ Ritus præmissa fuere.

(1) I. **Q**Uandoquidem (1) *Regali ex progenie MARIA exorta refulget, oportebat, inquit S. Joannes Damascenus (2) DEI Matrem ea, quæ Filii erant, possidere, atque ab omnibus rebus conditis, ut DEI Matrem adorari: quanquam enim semper ita comparatum sit, ut hæreditas a parentibus ad filios devolvatur, nunc autem sursum Sacrorum fluminum fontes fluunt; etenim Filius Matri res omnes conditas in servitutem adduxit.*

Sancta Ec-
clesia.

(2)
Orat. 2. de Af-
fump. Virg.

(3)
Matth. ult.

(4)
Joan. cap. 1.
vers. 3.

(5)
Serm. in E-
vang. Deip.

(6)
4. part. tit.
15. cap. 29.
parag. 9.

(7)
Sap. cap. 6.

(8)
Lib. 3. in
Cant.

(9)
Psalm. 8.

II. Nec id mirum plane videri debet, quia Mater est illius Filii de quo dicitur (3) *Data est mihi omnis potestas in cælo, & in terra, & omnia per ipsum facta sunt* (4) consequenter ob donum omnium maximum Divinæ videlicet Maternitatis eidem competere clare dignoscitur Unigeniti Filii sui *Imperium & Potestas* super omnes creaturas juxta celebre testimonium Divi Athanasii (5): *Ipse Rex est (ait) qui natus est ex Virgine, idemque Dominus, & DEUS: ea propter, & Mater, quæ eum genuit, & Regina, & Domina, & Deipara proprie, & vere censetur* Concluditque Sanctus Antoninus (6) *MARIA propter Christum Imperatrix, & Monarcha est mundi.*

III. Condecens igitur erat, ut ob *Imperii* hujusmodi, & universalis Monarchiæ sublimitatem sicut in Cælis *CO- RONATA TRIUMPHAT* (7) ita in tesseram ejusdem in sacrosanctis suis Iconibus coronaretur in terris, prout Rupertus Abbas egregie ad propositum nostrum adstruit (8) dicens: *Veni coronaberis; & ita coronaberis, ut in Cælis Regina Sanctorum, & in terris Regina sis Regnorum: ubicunque enim prædicatum fuerit illud de dilecto Filio tuo (9) dictum: Minuisti eum paulo minus ab Angelis; gloria, & honore coronasti eum, & constituisti eum*

eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum) prædicabitur, & de Te, quod sis o Dilecta, & Mater hujus coronati, ac proinde Regina Cælorum totum jure possidens Filii Regnum.

IV. Quamobrem ad honorificandam specialiori quodam cultu in via hanc *Dominam summam*, & *unicam Dominatricem cæli, & terræ* (10) nil spectabilius! magnificentius nihil menti occurrere potuit, quam ut ejusdem Sacratissimæ Icones in miraculorum præsertim fama illustres, quæque ab immemorabili jam tempore populorum undique concurrentium fluxu, & refluxu indefesso pietatis studio recoluntur, & frequentantur juxta piissimam adinventio- nem Comitum bonæ memoriæ Alexandri Sforziæ a Sede Apostolica approbatam Basilicæ Sancti Petri in Urbe Canonici solemniter coronarentur amplissimo ad hunc finem ab eodem relicto patrimonio; ita omittis hic pluribus aliis coronationibus, quæ in pluribus Italiæ locis sumptibus ejusdem nonnisi maxima cum devotione, & ingenti meritorum cumulo peractæ fuere, ut miraculosissima pariter hæc Divæ Virginis Gratiarum Montis Sancti Effigies prima post Tersactensem Germanico in Imperio pari ritus solemnitate cum Divino Pusione aureis redimeretur coronis, ad Illustrissimum, & Reverendissimum Vaticanum Capitulum ultimæ voluntatis Sforzianæ executorem humillimus supplex Libellus fuit præsentatus sequentis tenoris.

(10)
S. Ansel. Lib.
de excellen.
Virg. cap. 9.

V. Illustrissimi, e Reverendissimi Signori.

Nella Chiesa de Minori Osservanti Riformati di Monte Santo di Gorizia sotto il Patriarcato d' Aquileja fu sino dall' Anno 1544 collocata una Santa Immagine di MARIA Vergine detta delle Grazie, la quale secondo s' ha per tradizione dell' Anno 1539. apparve tre volte ad una Pastorella semplice, e devota per nome Orsola Ferligoinizza comandandogli dicesse al Popolo, che ivi edificasse una Chiesa in suo onore, e chiedessero grazie; onde per l' immensità de miracoli, e grazie ivi fatte acquistò quel luogo il nome di Monte Santo, e da indi impoi è stata sempre frequentata la visita di quella Santa Immagine, particolarmente dalle feste di Pasqua fino a tutti i Santi, di modo tale, che nelle principali feste s' è sperimentato convenirvi più di dodici milla persone.

E perchè Illustrissimi, e Reverendissimi Signori vien fatta istanza alli Padri del medemo Convento Servitori umilissimi delle Signorie VV. Illustrissime, e Reverendissime da tutto quel Popolo, e specialmente dalli Tribunalisti, Magistrato, e Cittadinanza non meno che da Principi Stranieri di promuovere la Coronazione d' essa Santa Immagine, offerendo con ogni liberalità di soddisfare qualunque spesa sarà per occorrere, avendo a tal fine una Benefattrice fatte fabricar le corone di puro, e fino oro, e considerando i medemi Oratori di quanto maggior frutto speciale può essere tal coronazione con accrescersi maggiormente la divozione alla gran Madre di Dio, umilmente supplicano le Signorie VV. Illustrissime a degnarsi di decorare quella Santa Immagine, con permettere, ed ordinare la pubblica coronazione, ed in tanto commettere a Monsignor Patriarca d' Aquileja, che faccia formare il processo per comprovare l' Origine, antichità, e molteplicità de miracoli, e grazie, e finalmente il concorso del Popolo, come pure di visitare le corone già fatte, affinchè dopo saranno capitate alle Signorie VV. Illustrissime le necessarie giustificazioni abbiano maggior motivo di esaudire con gli Oratori tutti quei fedeli devoti di MARIA, e della grazia ec.

A tergo

A tergo

All' Illustrissimo, e Reverendissimo Capitolo di S. Pietro in Vaticano.

Subtus

Pro informatione. All' Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignor Patriarca d' Aquileja nel Capitolo sotto li 21. Giugno 1715.

Pietro Francesco Bussi Canonico Secretario

Per

Li Religiosi Minori Osservanti Riformati del Convento della Madonna di Monte Santo di Gorizia Aquilejensis Diocesis.

Ad quem porro Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Patriarcham idem Vaticanum Capitulum pro capienda informatione an prænominatus supplex libellus in ordine ad impetrandam gratiam Coronationis sit veritati conformis? sequentes dedit Litteras.

VI. Illustrissimo, e Reverendissimo Sig. Patrone Colendissimo.

A. Vendo li Religiosi Minori Osservanti Riformati del Convento della Madonna di Monte Santo di Gorizia nella Diocesi di V. S. Illustrissima fatta istanza, perchè sia da Noi Coronata quella Miracolosa Immagine di Maria Vergine, essendo (come essi Religiosi hanno posto nella supplica) già pronte le Corone di puro, e fino oro fatte fabricare a quest' effetto da una pia Benefattrice, siamo a pregare V. S. Illustrissima per poter dar compimento a questa santa Opera di volerci trasmettere un attestato dell' antichità, e miracoli di detta Immagine, con assicurarci ancora di non esservi altra Corona d' oro, tali essendo le Leggi a noi imposte, e da noi esattamente osservate in simili congiunture. E' necessario parimente, che nelle dette Corone d' oro vi siano le armi del Nostro Capitolo, e restino perpetuamente affisse all' Immagine Coronata, come di tutto ne darà più distinta notizia quello, che da Noi sarà destinato per venire costì ad eseguire la Coronazione, mentre senza più attendere V. S. Illustrissima riverentemente le bacciamo le mani.

*Devotissimi, ed Ossequiosissimi Servitori
il Capitolo, e Canonici di San Pietro.*

Quod autem copiae huiusmodi nempe tam supplicis Libelli postulatorii, quam Epistolae requisitorialis concordent cum respectivis suis Originalibus, colligitur hoc ex fide Publici Cæsarea auctoritate Notarii infrascripti, cujus seriem hic subjungimus.

Præmissum supplicem Libellum sicut & Epistolam sic requisitus Franciscus Antonius Zannutthi Publicus Cæsarea auctoritate Notarius facta prius collatione concordare reperi cum suis authenticis copiis mihi exhibitis, & aliena fida manu extractis ex suis originalibus. In quorum fidem se subscripsit, authenticavit, & Sigillo munivit appposito de more tabellionatus sui signo.

(L. S.)

Iustitia, & pax osculatæ sunt.

Nos

Nos Antonius S. R. I. Comes a Rabatta , Lib. Bar. de Dorimbergo , Dominus Canalis , Suæ Sac. Cæsareæ Regiæ , Catholicæque Majestatis actualis intimus Consiliarius Cubicularius , Præses Excellæ Intendentix Commercialis Austriæ interioris , Supremus hæreditarius Stabuli Præfectus , & Capitaneus Illustrissimi Principalis Comitatus Goritiæ , Administrator Gradiscæ , & Aquilejæ &c. &c. Fidem facimus & attestamur suprascriptum Dominum Franciscum Antonium , Zannuthi esse talem , qualem se facit , cujus publicis , & authenticis scripturis plena hic adhibetur fides , ac ubique locorum merito adhibenda venit . In quorum fidem ec.

Goritiæ die 18. Martii 1739.

(L. S.)

*Julius Andreas Bevilaqua Actuarius
juratus Cancellariæ Nobilium .*

VII. Ad accelerandum porro hoc ter-Sanctum , terque ardentissimis votis ab omnibus acclamatum opus , & Coronandæ Virginis triumphum , examinato a Sede Patriarchali tenore requisitorialis Epistolæ albedicti Vaticani Capituli protinus ejuldem Metropoleos Primas vigilantissimus pro ferventissimo suo , quo erga Thaumaturgam hanc Gratiarum Matrem ferebatur , obsequio testimoniales dedit , & ad Urbem promovit litteras , quarum vigore æquum , & justum in Domino censuit , ut ad solemnem præacti operis executionem omnino deveniri possit ; siquidem singula , quæ ex Lege ipsius *Vaticani Instituti* hunc in finem præcepta , & ordinata esse dignoscuntur , prout supplicantes Oratores exposuerant , vera omnino esse affirmavit .

VIII. O vere Divinum Divinæ Clementiæ Thronum Virginem Beatam ! ex quo Deus tales , ac tantas dispensare statuit gratias , ut Sanctus Germanus (11) eam alloquens , sicut merito exclamavit dicens : *Non est reverentia finis tuæ magnitudinis , non est ulla satietas tuæ de-*

(11)
Serm. de Zonna Virginis .

(12)
Homil. I. su-
per Missus
est, & alibi,

*fensionis, non est numerus tuorum beneficiorum, ita San-
ctus Bernardus (12) differens de Potestate, & Imperio
ejusdem DEIPARÆ provocare omnes minime destitit, ut
ad illius potentissimum necessum omnino sit, confugiant
patrocinium melissuis verbis illis: Non deest **MARIÆ**
*potestas, quia Mater est Omnipotentia: nec imperandi in-
dustria; quia Mater est Sapientia: nec voluntas; quia
Mater est Misericordia.**

CAPUT DECIMUM.

Exhibet Circulares invitatorias ad stabilitum Diem MARIANÆ Coronationis.

I. **H**Is interea omnimoda cum sollicitudine recte dispositis, & ordinatis, non longam post temporis moram præmemoratum Illustrissimum, & Reverendissimum Vaticanum Capitulum, visa ut diximus prælaudati Primatis Aquilejensis veridica relatione, & attestazione, confestim favorable tulit decretum, nempe ut quandocumque libuerit, opus præsignificatum perfici possit, & valeat. Præterquam enim quod optime noverat, quod insolita alias hujusmodi Coronationis solemnità tam ob populorum confluentiam, quam propter gratiarum affluentiam bona plurima universo fidelium cœtui, meritorumque accrementa essent allatura, efficacissimum insuper futurum posthac arbitrabatur argumentum fidelibus utriusque sexus in immensum proculdubio propagandis æmulandi charismata meliora in Ordine ad longe majorem, & perpetuum erga Deiparam cultum, & devotionem.

II. Collatis igitur prius mature consiliis circa temporis opportunitatem, & institutionem hujus Solemnitatis, occurrerat sexta dies Mensis Junii, quæ utpote magis ad propositum ejus accomodata, præfixa pariter, & firmiter stabilita fuit, ad quam proinde Pontificaliter peragendam annuente eodem Vaticano Capitulo ab Excellentissimo, & Reverendissimo Domino Domino Georgio Spinula Dei, & Apostolicæ Sedis Gratia Archiepiscopo Cæsareæ &c. &c. ac Sanctæ Sedis Apostolicæ apud Sacram Cæsaream Majestatem Carolum VI. Imperatorem cum facultate a Latere Nuntio Apostolico &c. specialiter deputatus fuit Illustrissimus, & Reverendissimus Dominus Dominus Georgius Franciscus Xaverius de Marotti Episcopus Petinensis, Sacr. Cæsar. & Catholicæ Majestatis Consiliarius, Præpositus Rudolphsbertensis Archidiaconus per Carnioliam inferiorem, & Marchiam Sclayoniam &c.

III. Quemadmodum vero ex authentico, & Legali instrum^{to} infra apponendo tota series ejusdem solemn^{itatis} ritu Canonico celebratæ abundantius patebit, ita ut prædefinita dies omnibus, & singulis innotesceret, & divulgaretur tam per hæreditarias Domus Austriacæ Ditiones, quam per exteras Provincias, & loca, Circulares invitatoriæ & suggestibus per Ecclesiarum Administratores publicandæ amandatæ, & distributæ fuere. Quarum sensum hic subnectimus.

INVITATIO

pro

CORONANDA VIRGINE DEIPARA ADMIRABILI GRATIARUM MATRE TRE

Conventus Montis Sancti

In inelyto, & principali Comitatu Goritien^{si} supra Salcanum
situati

Et a Fratribus Minoribus S. Patris Francisci Reformatæ Provincie sub invocatione Sanctæ Crucis Croatiae, & Carniolie

Officiati:

Ubi secundo jam seculo innumeris indies clarescit prodigiis,
magnoque fidelium concursu jugiter invisitur,
atque honoratur

Cujusque miraculosissima IMAGO de Summi Pontificis
clementissima approbatione,

Et Illustrissimi, ac Reverendissimi Capituli Vaticani

Sancti Petri in Urbe speciali consensu

duabus Coronis ex auro obryzo conflatis, gemmisque

exornatis una cum Divino Filio secunda

extra Italiam

Celeberrimo ritu, & apparatu

Die sexta Mensis Junii Coronabitur

Anno MDCCXVII.

IV. Cum plurimi utriusque sexus clari Nominis Maria-
ni Clientes exemplo coronatæ Terfactanæ Virginis emulo
pietatis studio illecti consimili honore hanc adeo miracu-
losam MARIE ICONEM condecorandam piis tener-
rimisque identidem urgerent precibus, & calentibus
suspici.

inspirarent votis, ea propter ad Illustrissimum, & Reverendissimum Urbis, & Orbis Vaticanum Capitulum ea qua par est demississima animi veneratione humilis, & devota facta fuit supplicatio, quatenus attenta fidei, ac circumstantionata sibi exhibita relatione de portentosa origine, & progressu celebris hujus Sanctuarii totius latæ Patriæ desideriis gratiosum præberet indultum.

V. Quare ponderatis cunctis hujus Sanctuarii magnalibus, quæ per ejusdem Thaumaturgæ Virginis intercessionem operari dignatus est Dominus, & comperta prius per authenticum, & formalem processum *Miraculosæ ejusdem Imaginis* veritate, & supernæ virtutis efficacia, tandem sicut iustis supplicantium petitionibus ad perpetuam tam excellentis operis memoriam annuere placuit, ita ad majorem Dei gloriam, atque ter admirabilis, & Immaculatæ Matris suæ honorem conclusum, firmiterque stabilitum fuit, ut ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Georgio Francisco Xaverio de Morotti, Dei, & Apostolicæ Sedis Gratia Episcopo Petinensi Sac. Cæsareæ, & Catholicæ Majestatis Consiliario, Præposito Rudolphsbertensi, Archidiacono per Carnioliam inferiorem, & Marchiam Schlavoniam ad hujusmodi solemnis coronationis actum publicum juxta methodum sibi ab albedicto Capitulo præscriptam die sexta Junii currentis Anni 1717. omnino procedatur, & Pontificali ritu executioni detur, & quidem cum Indulgentia Plenaria concessa per specialem Bullam feliciter Regnantis Pontificis Clementis XI. omnibus utriusque sexus Christifidelibus integro octiduo duratura.

VI. Ad hanc porro solemnitatem confertissimo coram Populo late undique concursuro coronandæ cum JESU LO a Mitratis Præsulibus Augustissimæ, & Gloriosissimæ Cælorum Reginae, ut Marianum hoc Victricis Virginis tropheum Austriacum Romano-Catholicæ Majestatis repleat Orbem perhumaniter, ac perdimisse invitantur Incltyti Status, & Ordines hereditariorum Provinciarum Styriæ nempe, Carinthiæ, Carniolæ, & Comitatus Goritiensis, Clerus demum, & populus, omnesque Christifideles circumvicinarum etiam partium Serenissimæ Reipublicæ Venetæ.

VII. Ut vero dies præfixus singularis hujusmodi celebritatis circumfusis regionibus sufficienter patefeat, Excellen-

Diocesani, & Locorum Ordinarii, eorundemque Vicarii Generales, Præpositi, Archidiaconi, Decani foranei, Ecclesiarum demum Rectores, & Regularium Prælati ad quos hæ pervenerint, instantissime rogantur, ut prænominatum diem per subalternos suos Dominos Parochos, Vicarios, Curatos, & Concionatores Sacris & suggestibus fidelibus promulgare dignarentur, populumque concreditum omni possibili efficacia adhortari, quatenus unanimi devotionis zelo ad triumphalem Divinæ Matris, ejusdemque Filii coronationem accedere, saluberrimamque hanc suscipere, & absolvere velint peregrinationem, ut sic eo nobiliter, & excellentius isthic gloriosissimus Magnæ Dominæ Cœli, & Terræ triumphus condignis laudibus, & encomiis celebretur, quo a majori Populorum confluentia coronabitur. Quorquot enim devoti accedent, Virginem coronabunt vices relaturi cum universis, & singulis *MARIÆ* confodalibus; ejusdem siquidem titulari suffragio præmia decernentur meritorum, & distribuetur Corona Gloriæ, quam repromissit Deus: Qui (teste Divo Bernardo (1)) *totum nos habere voluit per MARIAM*. Datum in Monte Sancto supra Salcanum Die 1. Maii 1717.

(1)
Serm. de Nativit.

Fr. Romualdus Sitter p. t. Guardianus, & Religiosi ejusdem Conventus.

(2)
Psalm. 45.

VIII. Venite ergo (invitat vos Regius Propheta David (2) & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram, hoc est super hunc Montis Sacratæ verticem, ipsam nempe Sanctissimam Virginem *MARIAM*, quæ propter perpetuam regnandi claritatem Regali Stellarum micantium est redimita corona juxta illud: (3) *In capite ejus corona stellarum duodecim* . . . O Miraculum omnium miraculorum . . . & rerum admirandarum res maxime admiranda

(3)
Apocalyp. cap. 12. v. 1.

(4)
Orat. 1. de Nativit.

(5)
Lib. de Assum. in princip.

fic eam propterea S. Joannes Damascenus (4) exclamans: nuncupat: cujus denique inaccessibleis infinitatis dignitatem recogitans Sanctus Augustinus (5) & obstupescens dixit: *Hujus dignitatis, & gratiæ effectum nec cor concipere, nec lingua valet exprimere.*

IX. Et si denique cupitis devoti Clientes, atque terrestres hujus, & gloriosi triumphi spectatores participes fieri in Cœlis

Coelis Gloriæ coronandæ Matris Dei, fidenter, & securi
adite Thronum hunc Divinæ misericordiæ. Petite, & ac-
cipietis, si bene petieritis: Pulsate ad januas hujus Ma-
rianæ Ædis, & aperietur vobis; prostant enim vobis HIC
sicut promisit FIDELIS VIRGO apertis ubique Re-
giis Valvis promptuaria gratiarum, ut sic gloria, & ho-
nore coronati Facie ad faciem in perpetuas æternitates
eam aliquando contemplare possitis.

CAPUT UNDECIMUM.

Transfertur proceffionaliter simulacrum Cœleste Miraculoſę Virginis ab Æde Montis Sancti ad Urbem Goritiensem, ubi in Foro Traunich nuncupato, ſpectante populi univerſitate ſolemniter coronata fuit.

(1)
Eccleſ.c.24. I. **T**ranſite ad me omnes, qui concupiſcitis me, & a generationibus meis adimplemini: (1) Ita per os Sapientis perpulchre ad propoſitum thema ad ſe convocat univerſos Dei Sacra Parens: Recuperatrix perſiti Orbis, reſtauratrix ſæculorum, & renovatrix humanę naturę. Quem locum expendens Hugo Cardinalis quidnam ſit ad Virginem tranſire? ait: *Tranſite* (inquit Sponſa) *ad me omnes qui concupiſcitis me honorare, & a generationibus meis adimplemini, ideſt operibus meis, & qui volunt me honorare, ſudeant me imitari.* Idcirco Chriſtus Virginitatis germen Cœleſti Spiritus Sancti obumbratione exortum Sponſam ſuam perdilectam ſic affatur: (2) *Veni de Libano Sponſa mea: veni coronaberis, ac ſi diceret*

(3)
Pſal. 122. II. Veni inter homines DOMINA, in cujus manibus totius humanę naturę Ancilla ſubſiſtit, juxta illud: (3) *sicut oculi Ancillę in manibus Domine ſuę.* Inter cœlos EMPYREUM. In cujus ambitu incomprehenſibilis Dominus exiſtit comprehenſus ideo: *Cœlum cœli Domino* (4). Inter Principes REGINA in Regno cœlorum ſemper cum Filio ſuo regnans, *ideo aſiſtit Regina a dextris tuis in veſtitu deaurato* (5) hoc eſt: *virtutis honore, & nobilitate circumdata varietate, ſeu multiplicitate virtutum,* ut advertit Cyrillus Alexandrinus, (6) inter ſapientes MAGISTRA primos Chriſtianę ſapientię Doctores cœleſtis doctrinę dulcedine ſtillando docens; ideo: *Favus diſtillans labia tua Sponſa* (7) Inter Angelos SERA.

(4)
Pſal. 133.
(5)
Pſal. 44.
(6)
Lib. 1. de a-
dorat.in ſpir.
(7)
Cant. cap.4.
verſ. 11.

RAPHIN amoris faculis languescens, ideo: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo* (8) Inter Divinas Personas FILIA: MATER: SPONSA. FILIA PATRIS: ex cujus ore præelecta prodivit primogenita, ideo: *Audi Filia, & vide, & inclina aurem tuam.* (9) MATER FILII, quem claustrî pudoris integritate servata vere generare meruit, & ideo: *Unica est perfecta mea; una est Matri suæ electa.* (10) SPONSA denique SPIRITUS SANCTI, ideo: *Surge propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni* (11) coronaberis.

(8)
Cant. cap. 2.

(9)
Psal. 44.

(10)
Cant. cap. 2.
(11)
Ibidem.

III. Quemadmodum ergo Unigenitus Dei Filius olim præcellam Matrem suam velut complementum Trinitatis (12) ac totius Trinitatis requiem (13) & cum eo gloriosa illa coelestium Civium multitudo optime agnovit MARIAM tanta corruscare puritate, ut omnium perfectionum haberet thesaurum, eamque in ipsa nitescere sanctitatem, ut plenitudinis Sanctorum possideret detentionem, dignissimamque ipsorum debere esse REGINAM, & CORONAM Sanctorum omnium in Cœlis agnovit, ideo: VENI CORONABERIS: Ita pariter eadem Sponsa cœlestis, non dissimili sane argumento, ad Sacrum hunc Terrestris coronationis suæ diem invitare quodammodo videbatur omnes, & singulos, qui eam honorare, & Deificis gratiæ suæ operationibus repleri cupiebant, & imitari desiderabant, ut quod alioquin celebrare delectat, imitari non pigeat.

(12)
Eucherius
Orat. de B.V.
(13)
S. Bonavent.
in specul.

IV. Certe quam admirabili gloria, & honore hæc Alma soleinnitas celebrata fuerit exemplarissima cum devotione, amplius constabit ex serie sequentis narrationis, quam familiari stylo, & refecata omni verborum affectatione posteritati transmittimus ad magnificandum gloriosissimum Virginis Coronatæ triumphum, prout privatis aliquibus in foliis sparsim, & obiter adnotatam reperimus.

V. Quare ad avertenda omnium primo pericula, & inconvenientia prudenter prævisa, aliave incommoda, quæ occurrere poterant, attenta potissimum Sanctuarii hujus angustia relate ad innumerabilem ferme concursuri populi multitudinem, provide fuit institutum, accedente plurimorum Magnatorum instantia, ac totius Senatus ferventissimis precibus, quatenus pro summa sui dignitate in ipsa Civitate Goritienſi, & foro sat vasto Traunich dicto, & ad intentum valde accommodato perficeretur.

VI. Quem porro in finem excelsus protinus Arcustrium-
 phalis fuit constructus super epistylis eminentis, & spatioſi
 jam præparati theatri aptati fundo, ac frontispicio Palatii
 Excellentissimæ Familiæ Dominorum Comitum a Turri,
 super quo prospiciebatur elaboratum Altare Augustæ Ma-
 jestatis, & artificiosæ architecturæ opulenter exornatum,
 pretiosisque ornamentis, necnon abundantissima candelarum
 illuminatione provisum, cujus proceritas dignoscebatur esse
 ejusdem æqualitatis, cum ea, quam præseferabat recensita
 paulo ante Regia Turriana tantundem magnifice instructa.
 Et quidem quod hæc largo æris suffragio Excellentissimi,
 & Illustrissimi S. R. Imperii Comitum Hieronymi a Turri
 inclytæ Patriæ Maraschali facta sint, denotat subscriptio ad
 Machinæ ejusdem basim affixa, quam hic apponimus.

VI. IVnII Coronatæ Delparæ MontIs

sanCti

Hieronymus de Turri, & Valassina &c. &c.

S. R. I. C.

Hanc Sacram surrexit Molem
 suis sub ædibus solemniter Redimitæ:

Quam gentilitiis assertam armis

Turrim suam voluit

VII. Elevatur itaque hora quarta Matutina ejusdem Diei
 sexta videlicet Junii sub mortariorum, & campanarum
 clangore Miraculosissima Imago tenerrima omnium adstan-
 tium exultatione ex Sacrosanctæ suæ Ædis Gratiarum Se-
 de, & collocata prius reverenter in portatili Throno pan-
 no aureo circumornato deportatur processionaliter a qua-
 tuor Sacerdotibus Ordinis Seraphici levitico ornatu decen-
 ter indutis, atque indicibili associantium devotorum nume-
 ro a vertice nempe Sacri Montis usque ad radices ejus.

VIII. Presto hic in obsequium venerabundus aderat Re-
 verendissimus Dominus Joannes Fattori Abbas insulatus,
 & Præpositus Petinensis ad suscipiendam nimirum *Huma-
 ni Generis Advocatam, & pietatis Regnam* una cum Le-
 vitis assistentibus, rotoque Clero Sæculari, & populo Sal-
 canensis Parochiæ in diversas classes distributo una cum
 Confraternitatibus, Crucibus, & Sacris vexillis, ut hoc fe-

stivo

stivo comitatu ad limina usque ædium Goritiensium deduceretur.

IX. Quamobrem eodem in Oppido eminebant geminæ portæ triumphales in distinctis locis plantatæ, per quas devotissima processio cum *cœlesti Deitatis thesauro*,... (14) pertransibat, rectoque procedebat ordine, tubarum, & canticorum spiritualium symphonia confociata, & antequam contiguos Civitatis ejusdem attigisset lares, e loco diametrali Castagnavicensis Monasterii R.R. P.P. Ordinis Carmelitarum novo *Immaculata Dei Parens* copiosorum mortariorum exitit condecorata fragore.

(14)
Origenes.

X. Dum vero miraculosum hujus prototypon ad primas suburbii valvas appulisset, maxima qua fieri potuit animi submissione, ac pietate sub prædiviti Baldachino excipitur ab Illustrissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Episcopo Petinensi de Marotti, qui in occursum ejus festinanter processerat, atque duobus stipatus Abbatibus Insula, & Pado insignitis cum copiosissimo fidelium utriusque sexus coetu ad prædictas valvas ter-exoptatum, terque faustum ejus præstolabatur accessum.

XI. Magnificus plane in harum valvarum superliminari prostabat Arcus triumphalis, & usquedum *Arca Vitæ*, & *Domina Regum* (15) prætergrederetur; omnes Fortalitii machine bellicæ pyreo onustæ pulvere *cœlesti simulacro* iterum iterumve homagium præstiterunt. Mox dein inde ordinatim procedebant inclytæ Societatis JESU, utriusque Sodalitatis studiosi, Congregationum item aliarumve Confraternitatum Ordines Cælareæ vallati militia; Cives pariter armis, & militariibus insignibus instructi.

(15)
Andreas Jerusolymitanus in salut. Angel. & Ildephon. fer. 1. de Assumpt.

XII. Post hos incedebat universus Clerus Regularis, & Sæcularis cum albedicto Illustrissimo, ac Reverendissimo Episcopo, cujus dexterum latus ambiēbat Mitra, Padoque ornatus prærecensitus Reverendissimus Abbas Fattori; sinistrum vero Reverendissimus Dominus Thomas Gorzer Præpositus a Seneblin, & Parochus Oppidi Vicentini. Quos tandem sequebatur Illustrissimus, & Excellentissimus Dominus Sac. Rom. Imp. Comes Joannes Josephus a VVildenstein Capitaneus Comitatus Goritiensis, exinde Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Comites Leopoldus, Adamus a Stralsoldo ejusdem Urbis Locumtenens, & Franciscus Antonius de Lanthieri Vice-Dominus Excellsi Ducatus Carniolæ, ce-

terique

terique alii omnes inclytorum Statuum, & Ordinum Comites, Liberi Barones, Patricii, tota denique utriusque sexus nobilitatis cohors ornatissima, numerusque copiosus gentium, & nationum, quæ ex remotioribus partibus affatim accurrerant, ita ut compertum, approbatumque fuerit eadem die triginta circiter hominum millia affluxisse ad adorandam *Genitricem factoris mundi* (16) & templum *Divinæ gloriæ ornatissimum*; (17) sicque tandem continuo tormentorum, ac mortariorum boatu, summa cum pompa & illuminatione: *Hodie Sacra, & animata Arca Dei viventis* (18) circa octavam matutinam ad destinatum Coronationis suæ locum pervenit, ibidemque in Ara ut supra meminimus affabre composita a Coronatore Antistite honorificentissime fuit collocata.

XIII. Quibus decenter gestis incunctanter ad normam Vaticani Capituli de Urbe illacrymantibus præ gaudio, & devotionis teneritudine universis Christi fidelibus tam comminus adstantibus, quam eminus dispersis per totum late patens forum, fenestras, & recta ipsa Domorum *Concessionis, Delegationis, & Coronationis instrumenta* per Cæsareum publica auctoritate Notarium promulgata fuere: quorum ingenti cum plausu intellecto tenore, Hymnum *Veni Creator Spiritus* &c. Episcopus intonuit, quo (succinente Clero) absoluto, recitatisque Pontificaliter certis Orationibus juxta Leges ejusdem Instituti Vaticani Sanctissimo ter-amabilis MATRIS DEI CAPITI Coronam auream gemmis pretiosis exornatam idem Fortunatissimus Antistes summa cum religione adaptavit, alteram verò minorem JESULO unigenito FILIO, hacque functione terminata confestim sub renovato bellicarum machinarum clangore, & musicalium instrumentorum concentu in gratiarum actionem tanti, tamque insoliti beneficii a Patre luminum concessi *Te Deum Laudamus* &c. cantabatur.

XIV. Solemne ex post Sacrum fuit inchoatum, & decantatum ab Antistite Coronatore, in quo singularia musicæ facultatis, & virtutis argumenta præbuerunt Canores, & Musici a proposito e Ditionibus vicinæ Reipublicæ Venetæ conductis, & convocatis ad ter faustum hunc solemnitatis diem, totamque successive octavam ritu magnifico conjuncti cum Patriis constanter absolvendam. Missarum autem inter solemnia eruditissimam Panegyrim in hono-

(16)
S. Ildeph. cap.
1. de Virg.

(17)
Andreas Je-
rosoly. in sa-
lut. Angel.

(18)
S. Joan. Da-
mas. Orat. 2.
de Dormit.

(19)
Andreas Je-
rosoly. in sa-
lut. Angel.
S. Joan. Da-
mas. Orat. 2.
de Dormit.

honorem *Virginis Coronatæ* universali cum applausu protulit A. R. P. Ludovicus Maria Vedova Ordinis Minorum Observantium Sancti Francisci Provinciæ Sancti Antonii Venetiarum Lector Jubilatus, Prædicator Clarissimus, examinador Cleri Patriarchalis Aquilejensis, & Consultor Sancti Officii, absolutoque tandem Sacro sub multiplicata martialium bombardarum exhibitione, eodem ordine processionali supra expresso ad Ecclesiam Parochialem devenit fuit, & Throno admodum conspicuo ad hunc effectum in ea præparato *Sacro sancta Imago* ad communem venerationem, & spirituale solamen omnium fidelium exposita remansit.

XV. Præterea ea ipsa die hora a meridie competente Vesperis jam solemmniter celebratis secundam Panegyrim in honorem ejusdem *Gratiarum Matris* pronuntiavit alius ejusdem Instituti Seraphici, & Provinciæ celebris Orator, nempe R. Pater Bartholomæus Cagioli a Venetiis, & reasumpto post hunc eodem processionis ordine, ad Templum R. R. Religiosarum, & Dominarum Sanctæ Ursulæ defertur, ubi elogiali cantico, atque variorum instrumentorum devoto modulamine ab iisdem Deo sacratis Virginibus suscipitur, & salutatur, inde ad Ecclesiam R. R. M. M. Ordinis Sanctæ Claræ, & tandem ab hinc ad eundem transfertur locum, & Aram, in qua matutino tempore concelebrata fuere *Sacra Coronationis Solemnia*, quibus denique junctum fuit supremum omnium gaudium, ortum videlicet ex Sanctissima ejusdem Virginis benedictione exhibita a prælaudato Illustrissimo, & Reverendissimo Episcopo de Marotti ejulanti præ lætitia populo, popliteque venerabundo in terram provoluto, atque jugiter imploranti fructus perennes Maternæ suæ clementiæ.

XVI. Equali cum magnificentia, & hominum confluxu ad serum ejusdem diei reportatur ad Oppidum Salcanense, & inibi in spectabili reposita solio enixe pariter efflagitam a devoto populo a ter-amabili Matre Benedictionem elargitus est idem Reverendissimus Abbas Fattori, & ad Ecclesiam Regularis Hospitii Salcanensis R. R. P. P. Franciscanorum sequitur beata translatio, ibidemque a piis Clientibus per noctem integram assiduis precibus colebatur.

XVII. Mox die sequenti valde diluculo Marianæ phalanges

langes mortariorum ftrepitu , & campanarum convocatae , quamprimum ante fores ejufdem Delubri intererant , & ad inftar Caftro- rum acies rite ordinatae per vicos confpiciebantur , ficque fenfim cum *Divino pignore* ad Sacrum Mon- rem perrexerunt , ubi ipfa die Octavarium hujus folemnitatis fauftiffimum fumpfit exordium . Adeo vero copiofus per ejufdem decurfum indies cernebatur confcendentium Peregrinorum numerus , ut centum triginta tria hominum milia confluxiffe probatum eft , ducto calculo a totidem particulis prius enumeratis , pofttea confecratis , & demum intervallo ejufdem octidui fidelibus Sacra Sinaxi reftectis diftributis .

XVIII. Diebus fingulis infuper Miffa folemnis a Præ- latis Sæcularibus , aut Regularibus Altiffimo offerebatur cum Vesperis , & Litanis Lauretanis , cantatis interveniente ut dictum eodem musicali concentu , & concertatione ; a Prædicatoribus vero Evangelicis partim Ordinis Seraphici , partim extraneis Parochis nimirum Curatis , aliifve Regularibus indies ter , aut bis faltem e fuggellu *Coronate Deiparæ* præconia , & magnalia apostolico referebantur fervore .

XIX. Septima item infra octavam die Excellentiffimus ac Illuftriffimus Dominus Comes a VVildenftein cum integra Comitatus Nobilitate , Magnifico Senatu , & Civium cœtu : summæ gratitudinis ergo ad hanc ipfam fedem Gratiarum proficifcuntur , & ad venerandam Vaticano Diademate Neo Redimitam *Sacratiffimæ Universitatis Reginam* .

XX. Octavo denique die terminatis jam Divinis Vesperarum , & Litaniarum Laudibus ter-almæ huic folemnitati gloriofiffimam coronidem impofuit celebris proceffio ; & poft hymnum Ambrosianum *Magnæ Dei Genitricis* poftrema benedictio . Cujus *Miraculoſiffima tandem imago* magno cum jubilo ad priſtinum locum , & tabernaculum reponitur , ficque Mariani Viatores ſpiritu devotio- nis repleti , & conſolati receſſerunt , & proceſſerunt in viam pacis cum fide inconcuſſa , & ſpe firma obtinendi præterea a DEO exercituum tantopere exoptatum , & imploratum auxilium Armis Auguſtiſſimæ Domus Auſtri- cæ contra communem Chriſtianitatis totius hoſtem , pro- ut decimaſexta Auguſti ejufdem Anni toti mundo conſtat
quam

Et Conventus Montis Sancti . III

quam mirabiliter evenisse; ideo: *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & a generationibus meis adimplemini; in me (liquidem) omnis gratia viæ, & veritatis, in me omnis spes vitæ, & virtutis:* (19) Propterea Sanctus Ildephonsus inquit: (20) *Vexilla virtutis in MARIA effluxerunt, in qua tota Majestas Deitatis versatur.* Et ut hujus denique solemnitatis Augustissimæ sempiterna perseveret memoria, quotannis Dominica tertia post Pentecosten anniversaria celebritate magno populorum concursu recolitur.

(19)
Eccl. cap. 24.
(20)
Ser. de Partu, & Purif.

CAPUT DUODECIMUM.

*Exhibet legalia Concessionis , Delegationis ,
& Coronationis Instrumenta .*

IN NOMINE DOMINI.

A M E N .

PRæfenti publico Instrumento cunctis ubique pateat evidenter , & notum sit, quod Anno ab ejus Nativitate millesimo septingentesimo decimo septimo, Indictione decima, die 6. Mensis Junii Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Clementis XI Divina Providentia Papæ Anno XVII. Regnante Augustissimo Carolo VI. Romanorum Imperatore , Germaniæ , Hyspaniarum, Hungariæ, Boemiæ , Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ Rege &c. Comite Tyroli , & Goritiæ, in Civitate Goritensi, in Foro-Julio, & in Platea majori appellata Traunich ante Palatium Illustrissimi Domini Hieronymi Sac. Rom. Imp. Comitis a Turri , & Valsasinæ &c. ubi Theatrum , & Altare structum cernitur , & quo Sacra Mi-

Miraculosa Imago Beatæ Virginis Mariæ Montis Sancti processionaliter delata fuit ad infrascriptum effectum . In præsentia Illustrissimi, ac Excellentissimi Domini Jo. Josephi Sac. Rom. Imp. Comitis de Wildenstein Lib. Bar. de Wilpoch, & Koltzsdorff Domini in Schakenturin, & Libboch, Suæ Sac. Cæs. & Cath. Regiæ Majestatis Cubicularii effectivi, intimi Consilarii, Capitanei in Illustrissimo Principali Comitatu Goritiæ, ac Capitanei Administratoris Gradiscæ, & Aquilejæ &c. nec non Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Leopoldi Adami Sac. Rom. Imp. Comitis a Strasoldo, Lib. Bar. de Villanova, Domini in Strasoldo &c. Sac. Cæs. Reg. & Cath. Majestatis Cubicularii effectivi, & Intimi Consilarii, Hæreditarii Supremi, Venatorum Præfecti & Cæsarei Locumtenentis Goritiæ &c. Illustrissimi, & Excellentissimi Domini Francisci Antonii Sac. Rom. Imp. de Lantheriis, & a Paratico, Lib. Bar. in Schenaus, Domini Vippaci &c. Sac. Cæs. Reg. & Cath. Majestatis Cubicularii effectivi, intimi Consilarii, Hæreditarii Pincernæ in

Illustrissimo Principali Comitatu Goritię
 ac Vice-Domini Inclyti Ducatus Carnio-
 lię, ac Illustrissimi Domini Iosephi Sac.
 Rom. Imp. Comitis a Turri, & Valsa-
 sinę, Domini Duini, Cormontii, ac Peu-
 mę &c., nec non mei Antonii Matta-
 loni de Cosoli J. U. Doctoris, & Syndi-
 ci Apostolici Venerandi Conventus Mon-
 tis Sancti. Pręsens & personaliter exi-
 stens Illustrissimus, & Reverendissimus
 Dominus Georgius Franciscus Xaverius
 de Marotti Dei, & Apostolicę Sedis
 gratia Episcopus Petinensis Sę Sac. Cęs.
 & Cath. Majestatis Consiliarius; Prępo-
 situs Rudolphsbertensis Archidiaconus
 per Carnioliam Inferiorem, & Marcam
 Sclavonicam, ab Illustrissima, & Reve-
 rendissima Nunciatura Apostolica Vien-
 nensi pro infra scripto effectu specialiter
 deputatus uti ex patentibus T. I. Geor-
 gius Spinula Dei, & Apostolicę Sedis
 Gratia Archi-Episcopus Cęsareę SS. D.
 N. D. Clementis Divina Providentia
 Papę XI. Pręlatus domesticus, & Af-
 sistens, ac S. Sedis Apostolicę apud Sac.
 Cęs. Majestatem CAROLUM VI. in
 Imperatorem electum, nec non per Ger-

maniam, Hungariam, Boemiam, Croatiam, Austriam, Styriam, Carinthiam, universumque Rom. Imperii Districtum cum facultate de latere Nuntius.

Illustrissimo, ac Reverendissimo Domino Georgio Xaverio Marotti Episcopo Petinensi salutem in Domino sempiternam.

Attentis facultatibus ab Illustrissimo, ac Reverendissimo Capitulo S. Petri de Urbe datis, Illustrissimam, ac Reverendissimam Dominationem Vestram ad solemnem Coronationem Miraculosæ Imaginis de Monte Sancto nuncupatę supra Goritiam ab eodem Capitulo decretatam deputamus, ac subdelegamus. Hujusmodi itaque actum juxta instructionem a supra nominato Capitulo transmissam adimplebit. Dantes Illustrissimę, & Reverendissimę Dominationi Vestrę ad hunc effectum licentiam exercendi in illis partibus Pontificalia. Datum Viennę hac die 6. Aprilis Anni MDCCXVII.

G. S. Archi-Episcopus Cęsareę Nuntius Apostolicus.

V. Petrucius Auditor Gen. & Canon.

Qui utique Illustrissimus , & Reverendissimus D. Episcopus Petinensis , ad formam piæ dispositionis bon. mem. D. Alexandri Sfortii Placentini , vice , & nomine ejusdem Illustrissimi , & Reverendissimi D. Nuntii Apostolici binis Coronis puri auri unciarum octo contextis 30. Margaritis 13. Adamantibus , & lapillis pretiosis 25. , non comprehensa Aurificis factura (pie ac generose donatis ab Illustrissima Domina Anna Catherina de Selemburg Labacensi ad infrascriptum effectum) quibus acceptatis , & receptis ab Admodum Reverendo P. Romualdo Sitter Ex-Provinciali & Guardiano Venerandi Conventus Montis Sancti supra Goritiam R.R. PP. Reformatorum S. Francisci pro se , & suis Successoribus . Illustrissimus inquam , & Reverendissimus D. Episcopus præsentibus , ut supra , & me Syndico , ac magna fidelium multitudine utriusque sexus astante , dictam Sacram , ac Miraculosam Imaginem Beatæ Mariæ Virginis Montis Sancti cum JESULO actu coronavit juxta ritum &c. imponendo quippe majorem coronam

nam Capiti Beatissimæ Virginis **MARIÆ**, & minorem Capiti **JESULI**, quæ illico per peritum Aurificem Sacræ Imagini adaptatæ & affixæ fuerunt. Qua coronatione utique peracta prædictus Admodum Reverendus Pater Guardianus pro se, & Successoribus suis promisit, & se obligavit easdem Coronas in Capite illius Beatissimæ, & Immaculatæ Virginis, ac **JESU** Christi semper, & in perpetuum retineri, & conservari facere omni meliori modo &c. Pro quibus omnibus observandis &c. se obligavit, & suos Successores etiam in forma Cameræ Apostolicæ cum solitis &c. seseque subscripsit appposito Sigillo Conventus. Datum Goritiæ, die, Mense, & Anno, ut supra.

(L.S.) Fr. Romualdus Sitter Ex-Provincialis & Guardianus prædicti Conventus Montis Sancti nomine meo, omniumque Successorum confirmo ut supra.

(L.S.) Joannes Josephus Comes a Wildenstein Capitaneus.

(L.S.) Leopoldus Adamus Comes a Strafoldo Locum tenens.

(L.S.) Franciscus Antonius Comes de Lantheriis, Vice-dominus Ducatus Carniolæ.

(L.S.) Joannes Josephus Comes a Turri.

(L.S.) Antonius Matralloni Juris Utriusque Doctor, & Syndicus Apostolicus Venerandi Conventus Montis Sancti.

Præmissum Instrumentum Publicum cum subscriptionibus Illustrissimorum, & Excellentissimorum D. D. Testium, nec non Admodum Reverendi Patris Guardiani, ac Excellentissimi Domini Antonii Mattalloni Juris Utriusque Doctoris, & Syndici Apostolici Venerandi Conventus Montis Sancti cum suis Sigillis mihi optime notis requisitus Antonius Milost Publicus Imperialis Notarius authenticavi, apposito solito mei Tabellionatus signo.

DEUS misereatur nostri, & benedicat nobis.

Nos Joannes Josephus S. R. I. Comes a VVildenstein Lib. Bar. de VVilpach, & Koltzdorff, D. in Schaken-thurn, & Libboch S. C. M. Cubicularius Intimus, Actualis Consiliarius, Capitaneus in Illustrissimo Principali Comitatu Goritiæ, nec non Capitaneus, & Administrator Gradiscæ, & Aquilejæ &c. Fidem facimus, & attestamur superscriptum Dominum Antonium Milost esse Publicum Imperialem Notarium, cujus publicis, & authenticis Scripturis hic plena adhibetur fides, & ubique locorum merito adhibenda venit. In quorum fidem &c.

Goritiæ 9. Junii 1717.

(L.S.)

*Casparus Valentinzig Actuarius juratus
Cancellariæ Nobilium.*

O R D O

IN tradendis Coronis aureis, quæ donantur a Capitulo Sancti Petri ex Legato Domini Comitis Alexandri Sfortiæ ad Coronandas Imagines miraculosas Deiparæ Virginis, & Jesuli Unigeniti Filii sui servatus etiam in solemni secuta Coronatione Beatæ Virginis Ecclesiæ Montis Sancti.

Admoneantur opportune Superiores Loci, seu Ecclesiæ in qua est Imago, de hora, & tempore, quo facienda est traditio, & impositio coronæ; Canonicus cui demandatum est hoc munus cum Notario Capituli se conferat ad dictam Ecclesiam, & convocatis Superioribus Loci in Sacratio, seu in Choro, præsentem, ac stipulante Notario, & vocatis testibus tradat illis, & consignet Coronam, facta

Ita per illos obligatione de perpetuo retinenda dicta corona supra caput Virginis juxta formam legati.

Deinde accensis candelis super Altare, in quo servatur Imago miraculosa per Artificem bene firmetur, & applicetur dicta corona in Capite Imaginis.

Quo facto genibus flexis devote cum cantu recitetur Hymnus *Ave Maris Stella*, & in fine dicantur versus sequentes.

V. Corona Aurea super Caput ejus.

R. Coronasti eam Domine, & constituisti super opera manuum tuarum.

O R E M U S.

F Amulorum tuorum quæsumus Domine delictis ignosce, ut qui tibi placere de actibus nostris non valemus, Genitricis Filii tui Domini nostri intercessione salvemur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium &c.

Qua dicta immediate recitetur sine cantu Psalmus *De profundis* &c. pro anima Legatoris, & in fine sequens oratio.

O R E M U S.

Deus veniæ largitor, & humanæ salutis amator, quæsumus clementiam tuam, ut animæ nostri Benefactoris Alexandri, qui ex hoc sæculo transiit, Beata Maria semper Virgine intercedente, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas. Per eundem Dominum nostrum &c.

Formularium Instrumenti exhibitum ab Illustrissimo, & Reverendissimo Vaticano Capitulo S. Petri.

IN NOMINE DOMINI
A M E N.

PRæsenti publico Instrumento cunctis ubique pateat evidenter, & notum sit, quod Anno &c. in mei Notarii publici, Testiumque infrascriptorum præsentia ad hæc omnia præsens, & personaliter existens Illustrissimus & Reverendissimus Dominus N. N. Canonicus Sacrosanctæ Basilicæ Principis Apostolorum Almæ Urbis, & ab Illustrissimo, & Reverendissimo Capitulo ejusdem Basilicæ pro infrascripto effectu specialiter deputatus, qui ad formam pię dispositionis bonæ memoriæ Domini Alexandri Sfortiæ Placentini vice, & nomine ejusdem Illustrissimi, & Reverendissimi Capituli dat, donat, & concedit Beatissimæ Virgini N.N. Et pro ea N.N. præsenti, & acceptanti, & recipienti tam pro se quam &c. Coronam Auream ab eodem Illustrissimo Capitulo &c. & ad hanc Civitatem de mandato illius delatam, quæ est ponderis &c. Auri non comprehensa Aurificis factura &c. ad effectum cum ea coronandi Sacram Imaginem in Ecclesia &c. ad hujusmodi finem, & effectum delatam, & magna fidelium multitudine populi utriusque sexus astante, sicuti postea coram eisdem coronata fuit, & promisit idem N.N. seque obligavit tam pro se, quam pro ejus successoribus eandem Coronam in Capite Beatissimæ Virginis semper, & in perpetuum retineri, & conservari facere omni meliori modo &c. Pro quibus omnibus observandis &c. obligavit se, & suos successores etiam in forma Camerae Apostolicæ cum solitis &c. Datum &c.

Post dicto, *Requiescat in pace* -- submissa voce dicatur *Pater noster*, & *Ave Maria* &c. pro Capitulo, & Canonicis Sancti Petri, & in fine.

Retribuere dignare Domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Amen.

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

*Describitur series totius apparatus Ecclesiæ
Montis Sancti præmissi ad solemnem
Sanctæ Dei Genitricis Coro-
nationem.*

I. **Q**Uandoquidem nil pulchrius, splendidius nihil esse possit coram oculis Divinæ Majestatis, quæ per fidem charitate formatam adoratur in terris, quam ipsius Ecclesiæ Sanctæ Dei, in qua specialem sibi vendicat præsentiam, congruæ dispositionis apparatus. Operæ pretium proinde erat, ut quemadmodum Sanctæ Dei Genitricis gloriosissimus coronationis triumphus supremis exigebat pro regali sua dignitate honoribus cumulari: ita pariter condecens videbatur, ut sacrosancta ejus Basilica, & Sedes divinarum Gratiarum congruenti Sacræ suppellectilis, & symbolico elogiorum micaret ornatu in hoc præfenti sacre solemnitatis, & lætitiæ octiduo.

II. Omnium igitur primo: ante ingressum, & Valvas hujus Ecclesiæ prospiciebatur in altum sublata insignis architecturæ Porta Triumphalis, in cujus summitate locata consistebat in curru exultationis Divinum in brachio dextero gestans Filiolum Virgo Beatissima redimita coronis, variisque elegantis pennicilli coloribus, & splendoribus irradiata, hancque tribus actam columbis veluti symbolis purissimæ maternitatis præcedebat Angelus tuba gloriam ejus, & famam personans, adjecto Lemmate

CORONATA TRIUMPHAT.

Sap. 4. subterque legebatur scriptum sequens Chronographicum.

saCrat Vs Coronatę Delparę trIVMphVs.

III. Aliquantulum infra super epistyliis hinc, & hinc distributis adstabant quatuor principales Prophetæ adaptato quisque sacre historiæ textu alludens ad coronationem, & merita Virginis MARIÆ, sub quorum dextero latere stan-

tes quoque cernebantur Summus Pontifex, Vaticanum, & Religio Seraphica: Sinistra vero Carolus Sextus Imperator, item Carolus Archidux Austriæ, qui Sacrum hunc Montem curæ, & vigilantia Fratrū Minorū concredidit, & Civitas Goritienſis cum ſuis reſpectivis Elogiis (de quibus paulo infra) unumquodque optime ad rem, & perſonas ipſas faciens. In ſuperliminari præterea ejuſdem portæ Lemmatis loco ſequens a duobus Angelis ſuſtentabatur Chronographicum.

InDVlgentia pLenar
saCraoCtIDVanaCeLebrltateCoronatę
Cœli reginæ.

IV. Ad extremas præterea partes ejuſdem triumphalis Machinæ ſuper aliis diſtinctis epithyliis innixæ, repræſentabantur quatuor Orbis partes Coronas, & ſceptra Regnorum demiffiſſima apotheoſi Magnæ Cœlorum Reginæ offerentes. Haſ ſtipabant Angeli duo glorioſa Vexilla geſtantes, in quorum uno lateris nempe dextri Chronographicum hoc legebatur Epiphonema:

ECCE reſVgIVM aDeſt, Venite:

in altero autem:

HVIC VirgInI Chriſti parentI honoreM Date.

Ad artiſicioſam denique huiusmodi Machinæ baſim ſuffixa erat hæc ſubſcriptio. Porta triumphalis ante Sancti-montani Templi frontiſpiciū erecta Anno MDCCXVII. Sexta Junii, quo porrentoſa imago Virginis una cum Divino Filio ad normam Vaticanæ ritus ſolemniffime fuit Coronata Goritiæ.

V. Exterior ſimiliter ſicut, & interior præmemorata Eccleſiæ ornatus ſingularem quamdam undequaque ſpirabat magnificentiam, & venuſtatem. Parietes ejus atque intermedia collaterales columnæ inſtructæ erant ſymbolis ovalis figuræ in tela depictis Marianæ gloriæ connotativis. Numerabantur hæc triginta ſex cum reſpectivis lemmatibus, & verſibus ad eundem finem eleganter accommodatis. Totum demum ſacroſanctum Delubrum undique aulæis pretioſis, aliave poſſibili Eccleſiaſtica ſuppelleſtili veſtiebatur, mirumque in modum reſu'gebat: tacitis hic aliis ad eundem ornatum minutatim pertinentibus pompoſa potiſſimum illu-

minatione ducentarum, & octoginta quatuor candelarum, non comprehensis quadraginta gravioris ponderis ad cultum solius Virginæ Aræ, & Capellæ specialiter deputatis, neque aliis pluribus, quæ ad celebrationem Missarum, & divinorum Officiorum ministerium ordinabantur.

VI. Extra hanc ipsam Sacram Ædiculam pannis sericeis auro, & argento contextis amictam, aliove cetero, quin prædixi decore exornatam ad dextrum videlicet ejus, & contiguum Sanctuarii latus paratus videbatur Thronus, & Faldistorium cum pendente Baldachino pro coronatore Antistite cum hoc appenso summæ gratitudinis ergo a Conventu Montis Sancti Elogio.

A N T I S T I T E M

Georgium Franciscum Xaverium
de Marotti

quem Liburnia genuit

ast ad capefrenda quæque grandia
Urbis, & Orbis

hic lege MARIANÆ Viator
Ibi Ille

omnem artem virtuti vectigalem efficere,
acceptam lucem, ita diffundere in ceteros,
ut in se non minuiere, sed augere videatur,
altissime addidit

Ibi
ad Infulas, & Tiaras nō incescit, sed volavit,
alas, quas ætas necdum formare poterat

Morum gravitas
Vitæ Candor

Virtutum Charites
perfectissimas efformavere

Inde

Inde
ut Urbe Sancta
Mitratus Consecratus
dignis Latio, vel aureo sæculo dotibus
ornatus,
ut Sacratissimæ Triadis vices agat
ad Montem Sanctum
destinatur.

Hæc namque in Cœlis
gloriosissime
coronat

M A R I A M
ille in terris
In Monte Sancto
Sexta Junii qua Sacerdos, Episcopus,
Præpositus creatus

Eandem
(obstupescere mysterium.)
Solemniissime meruit Coronare.
Immortalitate itaque Illustrissime, &
Reverendissime Præsul
donetur dextera Tua

Tantam digna coronare Reginam
Indubie hanc tibi gloriam cœlestes invi-
derent Spiritus,
si terris invidia excedere posset.

Interim Sexta Junii
quæ

quæ Tibi ad salutem hucusque extitit,
ut sit etiam

sed nonnisi post sæculum

Tuæ in Cœlis Coronationis Præco

DeVoVet CoetVs Montis Sancti

VII. Collaterales denique januæ ejusdem Ecclesiæ tegebantur afforis triumphalibus valvis minoris quidem molis materialis, sed non jam virtutis, & artis. Super unam, quamque illarum positum erat Symbolum unum industriosæ pictoris manu adumbratum, in quorum primo quod respiciebat ad Orientem, & Pagum Gargarenses ubi natales suos traxit Ursula Ferlingoinizza *Mariani oraculi Nuntia* artificiosa hæc ad propositum historicæ præsentis opellæ valde appropriata carmina legebantur.

Ad Genitricem Agni vocat armentaria Virgo

Vis Lac, aut Lanam? donat utrumvis Ovis.

*O Lac, o Lanam! quid Cœlum? Terra quid ultra
(Imo quid ipse Deus gratius optet) habent?*

VIII. In secundo vero ad occidentem, & portam Conventus collocato videre erant sequentia.

Hic fore propitiam voce viva Virgo spondit,

Quæ verum genuit, nonnisi vera promit;

Tu tamen huc veniens fors non potiere petitis

Qui sine corde petit, non sine corbe redit.

IX. Tandem in alio distincto Symbolo appenso ad Capellam Sancti Patris Francisci in summitate scalarum tota series mysteriorum ejusdem opellæ præfigurabatur his quatuor versibus.

summus Apex Thronus, desertum Regia factum est:

Mulcet Regina fulva corona caput.

Quisquis eges, fidenter adi! stabit illa promissis:

Ut nullus timeat, rustica Virgo monet.

✱ Porro ad horum distinctorum intelligentiam Lector bene-volus velit reflectere *primo* : Deiparam Virginē Montis Sancti distinctum hoc habere prædicatum, quod sit Dæmonibus terribilis, unico siquidem hic e corpusculo integra illorum fugata est legio, ut votivum inter tot, actāta in Sacra ejus Capella exhibet appensum anathema. *Secundo*, quod *Ursula* sit nomen diminutivum ab *Urfa* : sicut parvulus urfus, ursulus dicitur. *Tertio*, quod *Urfa* minor, vel *Ursula*, & Capella sint sydera &c. &c.

X. Paucisque hæc omnia iterum Marianus Vates complectitur, dum integrum loci Sancti hujus, & locatæ Divinæ Maternitatis encomiorum sylabum operosis hisce versibus perstrinxit.

† Quæsitum Primum

Cur nunquam hic oritur infesti cauda Draconis?

Respondet.

Dum venit urfa minor, nigra capella fugit.

Quæsitum Secundum.

Infensi fugiunt, cur Montem Dæmona Sanctum?

Respondet

Dum Ursula pascit oves, a Grege lupus abie.

CAPUT DECIMUMQUARTUM

*Exponuntur Elogia, quæ affixa cernebantur
occasione hujusmodi
Solemnitatis.*

AD portam itaque scalarum immediate ante introi-
tum ad ipsum Cœmeterium positum erat Quadrum
sat amplum complectens primum Elogium, quo devoti Pe-
regrini invitabantur ad supra jam descriptam coronationis
celebritatem hujus tenoris

Firma Viator gressum

Patriam aggressurus in terra

**E qua
propior pateat ad astra via
Sancta est,**

errare non potest

Tuus

quem liquisse putabas ,

Incolatus

Exile est Exilium, si non Exitium,

ibi

**Tuę mentis sint ædes, ubi Matris est sedes
si Filius es, Domi es.**

Libera te

a calceamentis demissæ Mentis

Liberius iturus in alta ,

ut

ut terrenis nudatus affectibus
gravissimo animæ negotio
serius occurras.

Vis particeps esse glorię Coronandę Matris?

Accede ut Filius

(Servi enim anathemata ferant, non

Diademata)

ut & tu aliquando

a Matre, & Filio merearis

Coronari

Ascende peregrine ! exspectat te Virgo
Mater.

Ad pedes dein graduum prope Capellam secundam in
descendendo aliud extabat Elogium, cujus tenore Mariani
Viatores salutabantur, simulque disponebantur ad conse-
quendos Cœlestium gratiarum thesauros.

A V E

Mariane Viator

Votorum tuorum metam attigisti
imo Justitię, & Sanctitatis apicem,
dum comitibus pietate, & devotione

MONTEM SANCTUM

non ut speculator

sed ut Sanctitatis Zelotes

confcenderis.

Certe fides docet

cum

cum Sancto Sanctum fieri.

Quidni in Monte Sancto
in quo Deo beneplacitum est habitare ,
ut qui Sanctus est , Sanctificetur adhuc ;
& qui non est fiat .

Sanctum te fore ambigas?

ablit

Pulchritudo Justitiæ Mons Sanctus.

Testatur Propheta

non nisi

Dulcedinem ,
imo lac , & mel stillat .

Quibus gustatis

utique

sciet reprobare malum ,
& eligere bonum
quid Sanctius?

Te nunc pro tunc

ad hunc Montem Sanctum
ante centum septuaginta octo annos
ipsa Cœli , Terræque Regina
(dum Ursulæ Ferligoinizę comparens
dixerit

ut hic petat gratias)

solemnissime invitavit.

Quæris causalem?

Leva in circuitu oculos tuos , & vide ,

omnes isti congregati sunt, & venerunt,
ut celebrent diem solemnitatis ejus.

Licet enim ante sæcula in Coelis,
Coronata triumphet

F I L I U S

Deus Deorum Dominus

etiam

in Monte Sancto

hodie coronatam habere voluit,
qua Matri duplicandos honores
decrevit.

Ascende igitur

In hanc Regiam

Te jam Cœlestes Ministri expectant.
Cave ne oculos tantæ Majestatis offendas.

Excute pulveres de pedibus tuis,
& vide si via iniquitatis in te est.

Coronatio Reginae Sanctorum

Jure exigit Ministros, & spectatores Sanctos

Omnia præstare poteris

Fac ergo

Coronaberis

Ad dexterum successive latus ejusdem Portæ triumphalis Summo Pontifici Clementi undecimo sequens consecratum prostabat

**ELOGIUM
TIBI PONTIFEX**

usque, & usque maxime
Petri quos spondes
auguramur annos.

Dignus tantum, & amplius vivere,
& hinc ut candide dicam

ALBANUS es,
Mauros Odis

Urbinas es, vel ideo **Urbanus**
Incarnatus Noster Seraphim

a
Matre **Joannes** audiit,
Franciscus a Patre
utrumque

In Orbem, & **Urbem** tulisti nomen.
quid me prohibet

Te Seraphim dicere
Joannes Franciscus Assisias Minor
Clericus esto maximi Sacerdotis!

Tu proinde
Pontifex Maxime
fove, & fave **Minoribus**
O Clemens pia Clementē servato Maria!
Pontifex iste

O Plenipotentia thesaurorum Dei
passim auro Te redimit!

redde vicissim

CLeMentI XI soLVenDo es.

Ad sinistrum autem dictarum valvarum sequebatur aliud
Carolo Tertio Hispaniarum Regi, & Sexto Romanorum
Imperatorii Augustissimo dedicatum cujus sensum subnecti-
mus.

CAROLO BIS TERTIO QUIA SEXTO

Alteri Quinto

Suppari primo

Nulli Secundo

Imperatori, Monarchæ, Regi

Romano, Catholico, Apostolico

Gloriosissimo Augustissimo, Optimo

Orientis Hespero

Occidentis Phosphoro

Europei blandimento Decoris

Exotico Asiæ terrori

Uni propemodum Famæ negotio

Hujus Excelsi Sæctuarii Celsissimo Domino

ob prodigiosam nostram Gratiarū Matrē

Aureis cum Filio Coronis

Vaticano ritu inauguratam

demississima reverentia

tibi Cæsari perenniter aVgVsto DICant MInores,

&

applaudunt

Anno

Anno

✱ qVo

præceptore eVgenio aLba græCa LatIne
DIDICIT, & eCElesIæ aLbo Inserta est.

His pariter accesserunt quatuor alia per ordinem distri-
bura Elogia Caroli nempe Archiducis Austriae, Illustrissimi,
& Reverendissimi Vaticani Capituli Sancti Petri: Inclyti
Comitatus Goritiensis, & Seraphice Religionis.

Elogium

Caroli Archiducis-Austriae

C A R O L O

Austriae quondam

Archi-duci, & Luci

Mariani partem trophæi

ex debito Sacramus

Felicem vel in cinere Principem

cujus in Dominio

Universi Domina

Gratiarum sibi elegit Sedem.

O Te felicem Locatricem

pientissime Carole,

qui sterilem fundum

tam sollicitè Cultrici meliorandum elocasti,

quem Marianorum clientum myriades

affatim, & perpetim colunt,

beneficiorum imbribus

Ex CONDUCTO

permissum

hinc

I 3

Se-

✱ Hoc An-
no 16. Au-
gust. ut di-
ctum cap. 11.
num. 19. Bel-
gradum a
Turcharum
tyrannide
Cesaris Ar-
mis vindica-
tum, & Ec-
clesiæ Ro-
manæ resti-
tutum.

Secundo jam Sæculo
 in excelso hoc Sacri Montis jugo
 juges vernant gratiarum flores
 fructus innumeros ubertim afferentes
 Recte proin conjecturaverimus
 Magnam hanc Gratiarum Matrem,
 quæ in Tua hodie Ditione
 indicibili jubilo
 innumero inspectante populo

Coronatur
 comparticipē accidentalis gloriæ Te futurū
 quippe
 qui coronandæ Sedem Virgini
 Tua munificentia mutuasti
 Augustissimæ Domus Tuæ
 non fide, sed Religione
 Minores posuere.

Elogium.

Illustrissimi, ac Reverendissimi Vaticani
 Capituli
TIBI OMNIMODIS ILLUSTRISSIMO
 Vaticani Capitulo
 Laudes debemus, & gratias
 Biennium inter
 nostra in Provincia
 bis Virginem Coronasti.

Tu

Tu canonica es, cui Papa Episcopus
fatis,

& abunde dixi

Tuo datum est arbitratui
ex alto decernere

quæ

MARIANA ICON

qua

Thaumaturga Prodigiorum
aureis mereatur coronis insigniri.

Tu facultatem tribuit Catharina Coronas
reddet utrimque vices, hinc Deus inde
parens

si quoties

Virginem Coronasti
toties

a Virgine Coroneris

Obryzo perfusa imbre

a Tua propemodum gloria

opprimeris

Erro

Caput habes, quod Mundo succollat
infinite quasi coronis

ferendo est.

Retribuere dignare Domina

Tibi, nobisque
tanta facientibus,

non

I 4

post

post mortalem diu feliciterq; protractam
vitam æternam

ConferVa VatICanVM DeIpara .

Elogium

Comitatus Goritienfis

EXCELSI COMITATUS GORITIENSIS

Inclyti Status, & Ordines
congratulamur Vobis de vestra, nostraque
Deipara

a Deo præservata a Vobis conservata
Nobilitas, & Ævum

Vestro de Primatu contendunt
Magnū illud humanę celsitudinis prodigiū
Julius Cæsar

suum Te sibi forum elegit
ter geminam Charitum

præ universis,
quibus Dominabatur mundi plagis
suo Te nomine dignatus,
& incolatu .

Si tantus
Orbis, & Urbis Arbiter
Septicolli Dominae

Te
potiorem habuit

non

non est cui amplius compareris
Nulli recte comitatu cedes!

quippe
qui tot clari Sanguinis S. R. I. Comitibus
abundas.

Bis plane comites, quia comes
Barones

non tam liberi, quam liberales

Comes in Matrem
Liberales in Fratres

Benignissimi Patres
Propensissimi in Dominam
in Servos profusi.

Vos

Sacri Montis hujus culmen, & columnen
Vestra pietate, & munificentia
altius exexistis.

Sanctuarii devotionem exemplo
propagastis

manutentionem largitate
ita fulgore virtutum

ut claritate natalium
populo prælucantes

Pergite

Patriæ Patres fovere Fratres
Qui pro Vobis Filiis vigilant apud Matrem,

Quæ

Ve

Vere Mater, gloria, saLVs patria,
& aDVocata est.

Elogium

Religionis Seraphicę

HOS QUISQVE OFFENDIS APICES

cilium in arcum age!

spreto jam argento

tractant Minores Aurum:

& quibus coronati prohibentur

coronas ambiunt.

Suspende Viator Scandalum

cave, dicas:

O malam rem!

Hi quippe

in ima sese deieci

Summę Genitricis gloriam

toto Marte promovent

ut unum eis diceret Marię glorię

negotium,

Absit invidia

Matrem in Filio, in Matre Filium

contra torrentes tutati sunt,

sequuntur impoſterum

quę

eos ante, & sæcula

immaculata fuit

Illos

Illos per & sæcula
immaculata firmata est.

Hinc
quia maxima semper Regina fuit,
& nunquam

(licet se Ancillam dixerit)

alteri Domino serviit
a Servis suis Minoribus,
qui pro ejus gloria certantes

Victores
Non semel evaserunt

iterum coronatur
De Vo Ver Vnt se Cappe LLanl Minores.

Alia denique gemina Elogia pro Peregrinis e loco Sancto isto, & sede Divinarum gratiarum, Mariæque Coronationis discessuris, quæque pro monitorio, utilique eorum argumento apprime consonabant, exposita erant. Unum juxta Capellam ejusdem Sancti Patris, aliud ad prædictarum scalarum limina, quorum tenorem hic subjicimus.

A NOBIS RECESSURI

Ad Vos redite

Viatores.

Fructum quem in hoc Sanctuario legistis
hic iterum lecturi.

Duo vos oportet facere;
hinc domū ire, & hinc nunquam recedere;
non vecordes hinc abituri,
hic

hic si corda fineritis.

Et nunquid

Tota vobis ad gratiã composita videbatur

Gratiarum Mater?

Nolite immaculatam ejus pulchritudinem

in rugas cogere

per peccati difformitatem.

Hac Superna, & Suprema Domina

terribilis ut castrorum acies ordinata

tutabitur Vos a Legionibus inferis;

si superis Legibus obaudientes fueritis;

ab ea tamen offensa non defendemini.

Semper hic prostant gratiæ,

ni obstant demerita.

Reddite-si-accepistis!

sin minus

redite!

Ite

Benedicti a Matre

a Filio audituri:

Venite Benedicti!

Spectabilissimi *MARIÆ* Triumpho

Admiratores fuistis, & Testes in via,

majora videbitis in Patria ,

qVando Coronata Magis propInqVe

Cernet Vr .

Tenor

Tenor alterius
ad eosdem Peregrinos abeuntes

SISTE PAULISPER GRADUM

Mariane Viator ,
Scito , non satis esse Sanctum
ex

Monte Sancto
discedere
Justus Judex
perseveranti duntaxat usque in finem
Dare coram gloriæ
decrevit
quare

hinc totus ne migres
Cor hic pro anathemate linque ,
nec tamen vel vecors, vel excorsabiturus.
Patrē superni gaudii prægustati in terris,
cujus pulchritudine Cœli gloriantur

Dum
totius universi Reginam
dudum in Cœlis Coronatam

H I C

intuitus es iterum coronari.
Sospes itaque ad Te, Tuosque redi,
& si tu aliquando coronari desideras,
esto

esto fidelis usque ad mortem,
legitime certa
Mariam semper invoca,
Cole, & venerare,
& non deerit tibi corona gloriæ,
quia Deus
omnia nos habere voluit per Mariam.
reCeDItO ItaqVe ple peregrIne In
ViaM paCIIs.

CAPUT DECIMUMQUINTUM.

*Symbolicus etiam apparatus Sanctuarii ,
& Ecclesiæ proponitur .*

TRiginta sex ut supra in antecedenti capite innuimus sub num. 5. numerabantur Symbola ad ornatum Sanctuarii , & Ecclesiæ Montis Sancti occasione hujus Sacræ Solemnitatis , & triumphalis lætitiæ hinc inde exposita , de quibus hic agendum restat , & per ordinem proponentur , cum suis lemmatibus , & versibus . Itaque sit .

LEMMATA

I.

Faciesque supra Coronam Auream . Exod. 25.

Depicta fuit in Sanctuario Templi cum aurea circumcirca corona Arca Testamenti per quam præfigurabatur Beatissima Virgo Coronata Montis Sancti cum suis versibus .

Te contra , & Natum conspirant agmina Tracum !

Da tecum stamus fœderis arca ! manus

LEMMATA

II.

Facies ei Coronam aureolam . Exod. 30.

In hoc symbolo secundo pictum ostenditur Altare incensi circumdatum aurea corona , per quod ex Sanctis Patribus datur intelligi Mater Sanctissima velut animatum ipsius Altissimi Altare cum hac allusione carminica ad ejusdem coronationem .

*Altare , incensum factus es , quin , & hostia mystes
scilicet hanc Aram prima Corona decet :*

L E M M A

III.

Omnes sitientes venite ad aquas. Isaïæ 55.

In florido quodam vireto atque fonte aquæ limpida re-
presentabatur MARIA Virgo sacerrimus omnium gratiarum
fons hisce metris.

O qualis unda replet regalem limpida concham,

Saucie Cerve cito currito ! servat aqua.

L E M M A

IV.

Coronata triumphat. Sap. 4.

Maria Virgo Regali cincta Corona, & scepro Mundi,
Mortis, & Dæmonis triumphatrix apparet; & denotatur
per sequens distichon.

Dæmonis, & Mundi, ac Mortis redimita triumphat.

Hinc spes nostra viget, fit quoque firma salus.

L E M M A

V.

Frustra hac præsentè minatur.

Medius leonem inter & hydram aliave monstra positus
erat homo viator cum periculo vitam amittendi: Quamo-
brem Cœlestis nuntius ab alto advolans animabat eum, ma-
nuque signum Virginis in Zodiaco ostendens, innuere per
hoc intendebar, quod mortalibus in periculis etiam positis
non sit timendum, dum devoto mentis oculo Virginem
Deiparam contemplantur.

D I S T I C H O N.

En tutus pergit, frustra quoque monstra minatur,

Præsens Virgo, cui est, non timet ulla mala.

LEMM A
VI.

Nil fulgura terreant .

Stat Cignus sub arbore lauri tempore quo cœlum fulmina vibrat , sub cujus protectionis ramis immunis ab eorum ictibus præservatur . Hieroglyphicon hoc est *Virginis Mariæ* , sub cujus validissimæ protectionis pallio vivimus undequaque securi .

DISTICHON .

*Fulgura si metuas Nati venerare Parentem ,
Hæc tibi nam præsens fulmina nulla cadent .*

LEMM A
VII.

Ex nivibus orta .

In hoc symbolo Mons magnæ proceritatis videtur , sicut & in ejus summitate tecta nubibus palma ad instar arboris collocata , & dum super ramis hujus Aquila quiescit , a latere Montis , ejus fracta in terram illabitur Luna , sicque fit comparatio ad partem contra Turchas quinta Augusti Anno 1717. a Carolo VI. Cæsare Augusto in festo Divæ Virginis ad Nives victoriam .

Annus uCon-
ronationis.

DISTICHON .

*Non mirum quod fracta flet sua cornua Luna
Nam Virgo ad Nives Cæsaris Arma tulit ;*

LEMM A
VIII.

In Monte salvum te fac . Gen. cap. 19.

Dum Sodoma , & Gomorrha arderent , & igne cœlesti

scelerum ultore consummare decreverat Deus , ostendit Angelus Loth Montem in quo salvaretur , per quem mystice describitur Mons Sanctus , in quo salus , & dona gratiæ *MARIÆ* Virginis affatim , & perpetim inveniuntur.

D I S T I C H O N .

*Quo fugies tantum , ut valeas vitare periculum ,
Hoc in Monte salus Angelus ecce docet .*

L E M M A

IX.

Qualibet Aurea .

Horologium cum sua campanula , malleo , sphaera , & indice pictum significabat nullam esse horam , in qua non perciperetur sonus gratiæ , & *Marianæ* protectionis .

D I S T I C H O N .

*Aurea pro nobis dum pulsas qualibet extat ,
Pulsus namque tuus Numen , & Astra movet .*

L E M M A

X.

Ex hoc Beatam me dicent omnes generationes .

Luca cap. I.

Beatissimam Virginem in Throno gloriæ Pater *Æternus* coronat , Filius amplectitur , & Spiritus Sanctus eam sibi in Sponsam selegit : hinc merito Beatam dicunt omnes generationes .

D I S T I C H O N .

*O felix Virgo amplexu digna Tonantis ,
Et cui tota Trias tempora sacra tegit .*

LEMM A
XI.

Qui me non aspicit, errat.

Stella Maris circumdata Urſa Minore cujus ministerio Naucleri navigium ventis committunt, & moderantur; Symbolum est Coronatæ noſtrę Reginæ, quæ in procelloſis Mundi fluctibus claſſim illorum dirigit, qui ad eam filialiter recurrunt.

DISTICHON.

*Sint Nauclere tibi, quæ percupis Astra Patroni,
Una MARIA mibi ſit Cynofura ſatis.*

LEMM A
XII.

Trinum perfectum.

Simulacra trium Montium repræſentantur Alvernix nempe, Montis Sancti, & Terſactenſis, qui curę, & vigilantie Seraphice Religionis ſingulari providentia commiſſi dignoſcuntur, & devotorum Peregrinorum frequentia jugiter recolluntur.

DISTICHON.

*Montibus in ſanctis tribus micat Ordo Minorum
Trinum hoc perfectum Tu venerare pius.*

LEMM A
XIII.

Fecit mibi magna, qui potens eſt. Lucę cap. i.

MARIA ſuper nubes acta a Sanctiſſima Triade ab exercitu Angelorum famulantium in triumphum glorię Coeleſtis deportatur.

DISTICHON.

*Impendit ſe tota Trias, quo maxima fias,
Regina, & Sponſa es, Angele flecte genu,*

L E M M A

XIV.

Divina Nuntia Pacis .

Christus iratus contra genus humanum apparet una cum columba in rostro ramum olivæ deferens , & per aerem volitans . Prefigurabatur in hoc mysterio Regina Cœlorum , & cœlestis columba puritatis , quæ velut beata pacis nuntia placat divini Numinis iram .

D I S T I C H O N .

*Cur Deus iratus nunc clemens pandat amorem
Nam Tu divinæ Nuntia pacis ades .*

L E M M A

XV.

Et posuit Diadema in Capite ejus . Esther cap. 3 .

Esther genuflexa coram Rege Assuero , Regio Diademate capiti imposito decoratur . Symbolum est M A R I Æ Cœli , terręque Reginæ ab ipso Altissimo coronatę .

D I S T I C H O N .

*Quæ consors Regni facta est , conregnat amanti ,
Divisumque decus alter , & alter habet .*

L E M M A

XVI.

Locus in quo stas , terra Sancta est . Exod. cap. 3 .

Exprimitur Mons Oreb , in cujus vertice Dominus olim Moyli in flamma ignis ardentis de medio Rubi apparuit , ex quo divinali facto alluditur apposite ad Montem hunc Sanctum , in cujus cacumine Regina , & Domina totius universi apparere dignata fuit , ut dispensaret gratias .

D I S T I C H O N .

Hoc in Monte Dei sacro rubus ardet amore .

Vae tibi si tanto frigus ab igne refers .

L E M M A

XVII.

Audivi vocem tuam , & honoravi faciem tuam . Lib. I. Reg. 25.

Abigail provoluta ante Regem David ad Regale solium sublimari meruit; MARIA autem , quia se Ancillam Altissimi esse profitebatur, Unigenitus Dei Filius eam sibi praelegit in Matrem.

D I S T I C H O N .

Omnipotens cum sermo tuus queat omnia Virgo

Interpone preces; Orbis, aut Orbis erit.

L E M M A

XVIII.

Vicaria Verbi.

Manus cernebatur nubibus obducta, & calamo super librum apertum innixa, per quam designabatur manus ipsa Virginis Sacratissimæ fideliter conscribentis in Libro vitæ opera bona Marianorum clientum, & adventantium peregrinorum.

D I S T I C H O N .

Nil timeant fati fatalia jura clientis

Virginis illa suos exarat alma polli.

L E M M A

XIX.

Annus Co-
ronationis.

* tVetVr DoneC patrIs paCabIt fVroreM

In artificiosi cujusdam viridarii semita Pavo tuetur parvu-
los sub alis in symplegade a furore Patris videntis eos sibi
dissimiles. Proprietas est MARIE, quæ sub pallio miseri-
cordiæ suæ degeneres per culpam a lege divina filios a ju-
stissima Dei indignatione defendit.

D I S T I C H O N .

Degenerem pudeat ! vellem conformis haberi,

Et Matri, atque Patri, quis mihi utrumque dabit ?

L E M M A

XX.

Ornaverunt faciem templi coronis aureis . 1. Machab. 4.

Superficies Templi Salomonis coronis aureis exornata de-
notat MARIAM coronatam esse verum Templum Dei.

D I S T I C H O N .

*Frustra multiplicas Salomon tua in æde Coronas,
Virginis in Templo est una , superque satis.*

L E M M A

XXI.

sedit ad dexteram ejus . Lib. 3. Reg. 2.

Rex Salomon sedens in Throno stabat ad sinistram, dum
Mater ejus Bersabea dexteram occupabat, significat M A-
RIAM Virginem sedentem in Solio Cœlesti ad dexteram
divini Filii.

D I S T I C H O N .

*Hinc Mater dextram natus tenet inde sinistram,
Vel dextram subeas , hic mediumque tenet .*

L E M M A

XXII.

Requievit Arca . Genes. capl. 8.

Arca Noe super Montes Armeniæ post diluvium remansit :
Per hanc indicatur Beatissima Virgo animata Arca Dei vi-
ventis , unde prodixit salus totius generis humani , obinde
etiam in hoc Sacro Monte apparere , & consistere placuit .

D I S T I C H O N .

*Ecce vides misere quam mundus mergitur omnis
In Sancto Monte hoc Arca salutis adest .*

L E M M A

XXIII.

Preparans Montes in virtute tua . Psal. 64.

In hoc representatur Salutatio Angelica hieroglyphicis
characteribus insculpta in quadro lapide divinitus a sæculis
celata , & inventa ab operariis , dum impacto in eum li-
gone pro solo æquando , & extruenda hac Mariana Æde
operam impenderent , ex quo arcano mysterio aperte col-
ligitur , quod Mons isthic ab æterno a Deo præordinatus
sit ad magnificandam gloriam Sanctissimæ suæ Genitricis .

D I S T I C H O N .

*Mons est iste meus , in quo me , & saxa salutant ,
Littera sculpta manet , Advena facta canet .*

L E M M A

XXIV.

Veni : Coronaberis. Cant. cap. 4.

Beatam Virginem micantibus rosis, & florum decore circumvallatam Spiritus Sanctus e Nube lucida eam velut dilectam Sponsam suam invitat, dicens: *Veni Coronaberis.*

D I S T I C H O N.

Filia Sponsa veni Triadis cingenda corona,

Nam Pater, & Natus Sanctus, & Ardor avert.

L E M M A

XXV.

Evolat immobilis.

Aquila duobus capitibus prædita per aëra ferebatur. Hæc insignia Sacræ Religionis Seraphicæ firmiter apprehensa recurvis gestabat unguibus, & ad verticem Montis cujusdam dun taxat desilire concessit. Quamobrem super dextero ejus capite loco Coronæ expressum Nomen JESU cernebatur, in sinistro vero MARIÆ. In hoc symbolo latens argumentum perpulchre refertur ad Augustissimam Donum Austriacam, quæ inclyto flagrans amore erga Deiparæ cultum, & honorem, hunc Sacrum Montem, & locum Fratribus Minoribus Sancti Francisci pia munificentia excolendum tradidit.

D I S T I C H O N.

Affectu remanet, fugien/que Minoribus offert,

Ut major ex minimis cedat utrique decor.

LEMM A
XXVI.

Propinquiora magis.

In quadam peramæna valle Mons admodum præcellus capite super nubes emicabat, per quem metaphorice explicabatur admirabilis celsitudo **MARIÆ** elevata super omnes creaturas.

D I S T I C H O N.

*Altior æ cunctis magis hinc tu lumina carpis
Solem justitiæ, sic decet esse probum.*

LEMM A
XXVII.

Hic tuti.

Sub frondosæ arboris Fraxinæ umbra viatores plures quiescebant, & quidem securi, & indemnes ab omni serpentium lateralium cominus adstantium venenoso afflatu, & lethali morfu, ita sub ineffabili **MARIÆ** tutela per timescendum haud est ab Averni furiis, & infernali Dracone.

D I S T I C H O N.

*Hæc arbor vitæ est, Aspis, Basilisce, Dracones
Hinc fugite, aut rursus conteret illa caput.*

LEMM A
XXVIII.

Hæc lucente salus.

In altissima Turri Pharos apud Ægyptos alias dicta pen-
debat lucerna ardens, quæ splendore suo navigantium cur-
sum regebat, ut ad portum appellerent, Figura est **MARIÆ**.
cujus gratiæ fulgore collustratæ mortalium animæ ad por-
tum vitæ, & salutis æternæ sospites felicissime perducuntur.

D I S T I C H O N.

*Nec Mare, nec venti, nec fluctus damna parabunt,
Cunctis viva Pharus, quando MARIA nitet.*

L E M M A
XXIX.

Duplici digna Corona:

Fratres, & Sorores Magnæ Confraternitatis Beatæ Virginis Montis Sancti oculis, & animis in Deiparam Coronatam intenti effinguntur, hancque ex iisdem duo provolutis in terram genibus venerantur, & offerunt coronam duodenario emicantium cordium numero instructam. Hoc Lemmate Sodalitatis ejusdem Alumni accommodate circumscribuntur, qui perpetuis temporibus pio devotionis affectu coronas cordium suorum eidem dicant, consecrantque.

D I S T I C H O N.

*Aurea nunc Regina tibi est donata corona,
Cordibus ast melius, tu redimita manes.*

L E M M A
XXX.

Digniori.

Stabat depictum in mari conchilium cum inclusa margarita pretiosa: huic proxima erat columba, & Sol in Cœlo, qui suis radiis illuminabat coronam quamdam illabentem super idem conchilium. Per hunc piscem connotabatur Sancta Anna Mater Mariæ. Per margaritam Virgo Sacratissima; per columbam Spiritus Sanctus, & per Solem Dei Filius.

D I S T I C H O N.

*Quamvis sim Mater, hanc vero cedo coronam,
Nam tu digna Dei, non ego Mater eras.*

LEM.

LEMM A

XXXI.

DeCore eXistet æMVLa soLIis

Annus Co-
ronationis.

Plaustra triumphalia Solis, & Lunæ ab equis æqualiter acta continet, quo argumento dantur intelligi Sanctissima Nomina JESUS, & MARIAE, quæ suis prærogativis, & dotibus supernaturalibus Divini sui Filii Charismata æmulatur.

DISTICHON.

*Tu nocti præes, Lucis quæ Mater habebis.
E tenebris natos ducere Matris erit.*

LEMM A

XXXII.

hoC qVoD operIt nVtrICat VMbra

Annus Co-
ronationis.

Venusta Ulmus patulis opaca ramis sub cujus umbra nobilissimæ plantæ virescebant. Allusio fit ad MARIAM, sub cujus umbra Materni patrocinii fecundæ omnium virtutum plantæ florescunt.

DISTICHON.

*Plantula ne timeas! Ulmus frondosa MARIA est.
Hujus namque reget, splendor, & umbra teget.*

LEMM A

XXXIII.

Genitrix primæ Lucis.

Pingitur Aurora prima lucis suæ crepuscula in Orbem vibrans. MARIA revera aurora fuit consurgens pulchra ut Luna: electa, ut Sol, de cujus Sacratissimo utero egressa est Lux vera Christus JESUS Dominus Noster.

DISTICHON.

*Aurora es, Primæ Genitrix clarissima Lucis,
Qui sequitur te non ambulat in tenebris.*

LEMM A XXXIV.

Dona populum meum, pro quo obsecro. Esther cap. 7.

In hoc expressa videbatur Esther coram throno Regis Assueri prostrata, & implorans vitam populi sui. Similitudo est MARIÆ supplicantis Unigenitum suum, ut dimittat, & tollat peccata mundi.

DISTICHON.

*Tu flectendo pedem, flectis pulcherrima Regem.
Teutone plecte tracem, præferat illa facem.*

LEMM A XXXV.

*Faciet Dominus omnibus populis in Monte hoc convivium.
Isaiæ cap. 25.*

Rex Assuerus in delitioso viridario consistens Magnates Imperii ad lautum, & solemne invitabat convivium. Alaterè Regina Vasthi in Regio Palatio paribus epulis foeminas excepit; & ambo in capite mensæ assidentes conspiciebantur. Hac figura demonstratur Sacrum Convivium a Filio Dei, & Sanctissima ejus Matre præparatum in hoc Gratiarum Monte devotis advenis in sacris Coronationis ipsius solemnibus.

DISTICHON.

*Cœlicolæ invitant, cibaria lauta ministrant.
Hac dape posse frui, cura sit una tui.*

L E M M A
XXXVI.

Sic omnibus, ac suis distribuit.

Extensum detegebatur Mare magnum, e quo nubes aquis
fœcundata ascendebar placide, & velut in pluvias argen-
teas resolvebatur. Hac mystica inventione MARIAM
denique Virginem esse immensum Gratiarum Pelagum o-
stenditur, unde favores, & dona cœlestia in devotos Cli-
entes misericorditer dimanant, & rapido quodam cœle-
stium aquarum impetu in uberem Mariophilorum utilita-
tem dilatantur.

D I S T I C H O N.

O charum Pelagus! me mergito dulce profundum.

*Naufragus esse volo, vel Palinurus ero. **

Soliloquium ad Virginem hisce Symbolis
adumbratum.

Tu ergo munificentissima Virgo illa Domina es, repara-
trix vitæ, & recuperatrix perditæ Orbis a qua talia, actan-
ta derivarunt, & indies dimanant in mortales omnes gra-
tiæ tuæ dona argumentosis hisce etiam Symbolis præfigura-
ta. Tu inquam illa es, quæ a Patre Filium suscepisti, cun-
ctisque liberaliter donasti, indeque Advocata peccatorum di-
ceris, atque tuo patrocinio mala fugantur, & bona univer-
sa, quæ de Aula Summi Regis prodeunt, mundo exhibes.
Quamobrem exaudi, & consolare omnes ad te clamantes
in hoc Solio cœlestium charismatum Clientes tuos, qui te
hic cum tota Ecclesiæ universitate identidem salutant dicen-
tes: *Et spes nostra Salve*. Cumque in hoc mundo nulla
detur salvatio, totam proinde æternæ salutis nostræ spem in
te, quæ sola Regina es in terra viventium, sitam esse una
voce confitemur. Probe namque de te dicitur illud Sapien-
tis (1) *Longitudo dierum in dextera ejus* (hoc est æternitas)
& *in sinistra illius divitiæ, & gloria*, seu æternitatis perfe-
ctio. Gloria tibi Domina.

* Palinurus
Lucaniæ
Promonto-
rium ita di-
ctum a Pali-
nuro Navis

Æneæ guber-
natore, qui
somno op-
pressus: una
cum guber-
naculo in
mare delapsus
cum ad eam
partem Luc-
aniæ adna-
tasset, in qua
postea *Velia*

condita fuit,
ab incolis

præda cupi-
dis occisus
est, & spolia-
tus, cadaver-
que ejus in
mare abje-

ctum. Verum
cum non ita
multo post

Ora illa gra-
vissima peste
grassaretur, ut
oraculo moni-
ti, Palinu-
ri Manes pla-
carent, Lu-
cum ei fece-
runt, aut

cenotaphi-
um, vel ut
vult Suetoni-
us tumulum,

honorarium
in eodem
promonto-
rio, in quo

eum posue-
runt. Virgil-
ius Lib. 6.
Æueidos.

(1)

Prov. cap. 3.

EPILOGUS.

*Totius Operis ad Divam Virginem Gratiarum
Matrem Montis Sancti.*

TAm tandem ad Te Virgo Gloriosissima æterni illius Principii, & beatissimi Finis omnia complectentis velut Principem, ac Summam Cœlorum Reginam, Ad Te Sanctissimam Genitricem incarnati Verbi, quod in purissimo utero Tuo, ut esset lapis Angularis faciens utraque unum quadrari, circumscribi, & nasci dignatum est, Ad Te inquam fulgentissimam Cynosuram adeo benigna luce imbecillitati mentis meæ in compilatione hujus Operis affulgentem ea qua par est grati animi significatione sese mea convertit Oratio, Tibique siquid gloria, & honore Tuo dignum in eo elucubratum reperitur tanquam illuminatrici, atque inexhausto Divinarum illuminationum Fonti prout Te Tuus piissimus Andreas Cretensis (1) nuncupavit totum prorsus acceptum refero.

(1)
Orat. 2. de
Dormit.
Virgi.

Qui enim fieri potest, ut infirmitas humani intellectus & vilitas hominis ex humo suam trahentis originem ad tam sublimia mysteria, atque ineffabilia encomia pro dignitate tua penetranda, & enodanda sufficiat? Si enim æterni Patris ut ostensum est, æmularis ab extra Omnipotentiam, & misericordiam: Filii Unigeniti notionalem fecunditatem, imaginem exprimis, & sapientiam: substantialis denique Amoris ab utroque procedentis bonitatem repræsentas, qui inquam fieri potest, ut sufficiat? nullatenus sane, ut unilabio testimonium perhibent Sancti Patres, quos inter Agmen ducit Magnum illud Ecclesiæ lumen, & Theologorum apex Sanctus Augustinus (2) qui virginearum præro-

(2)
Serm. 35. de
Sanctis.

gativarum Tuarum tractatum, difficillimum esse negotium probe agnoscens: Teque alloquens sic exclamavit: *Quid dicam de Te pauper ingenio? cum quidquid de Te dixerò, minor laus est, quam dignitas Tua meretur. Quid nos tantilli, quid actione pusilli in laudibus MARIE referemus? cum etsi omnium nostrum membra verterentur in linguas, eam laudare sufficeret nullus. Altior Cælo est, de qua lo-*

qui.

quimur: abyſſo profundior, cui laudes dicere conamur.

Quare Divus Bernardus Sapientia rerum divinarum per-
celebris, Tuusque cultor inclytus magnificentię Tuę celsitu-
dinem ſimili modo perpendens, impoſſibilitatem Te condi-
gne celebrandi mellifluis his verbis expreſſit: (3) *Elevata eſt*
magnificentia Tua ſuper Cœlos, & ſuper omnem terram
gloria Tua, ita ut nec in Cœlo inveniatur creatura, quę
tuam digne laudare queat magnificentiam, nec in terra ſit,
quę gloriam Tuam exprimere valeat. Nemo enim inventus
eſt dignus aperire Librum prærogativarum tuarum, & di-
gne ſolvere ſeptem ſignacula ejus. Plenitudinem gratiæ;
Adventum Spiritus Sancti in Te; Virtutis Altiffimi obum-
brationem; Verbi divini conceptionem; quod ſine gravedine;
gravida; ſine dolore puerpera; Virgo pariter, & ſecunda
quis enarrabit? Has, aliaſve familiares Sanctis Patribus in
explicando divini Maternitatis Tuę opere difficultates ve-
lut maximo omnium ſæculorum negotio, quod omnipo-
tentia Dei ad extra poſt Chriſtum operari potuit, ut Doctor
Seraphicus teſtatur (4) ipſa eſt (inquit) qua majorem Deus
facere non poteſt. Majorem Mundum poſſet facere Deus: Ma-
jorem Matrem quam Matrem Dei non poteſt facere Deus, dum
Purpuratus Cherubin Petrus Damianus alta mentis acie per-
luſtraſſet eas (5) paucis ad Te facta apoſtrophe eſt comple-
xus: Glorioſa dicta ſunt de Te Civitas Dei. Sed quidquid de
Te a mortali homine dicitur, celsitudinis Tuę meritis non
æquatur. Quam enim excellens gratia ſuper Angelos elevat,
ad ejus digne efferenda præconia humana fragilitas non af-
pirat. Ideoque cum tota hæc de Te fandi materia Divina
potius eſſe videatur, appoſite ſubintrat Sanctus (6) Baſilius
Seleuciæ Archiepiſcopus. Ut enim (inquiens) facile non eſt
Deum noſſe, aut eloqui, imo ex eorum numero eſt, quę fie-
ri minime poſſunt: ſic magnum Deiparę Sacramentum omni
ratione celiſus eſt, & Oratione.

(3)
Serm. 2. in
Salve Regi.

(4)
In ſpeculo
B. Virg. c. 10.

(5)
Serm. 2. de
Annunt.

(6)
Serm. de B.
Virg.

Hujus argumentofę Sanctos inter Patres digreſſionis, &
nunquam ſat effabilis ſeriem Beatus Thomas de Villanova
claudit, qui dum diligentius cauſas cur in Evangelio præ-
fertim Sancti Matthei immenſę, infinitęque Tuę ſileantur
Laudes o Virgo! inveſtigaveſſet, reſpondit: *Quoniam ineffabi-*
lis eſt ejus Magnitudo, ſatis fuit de ea dicere: de qua na-
tus eſt JESUS, qui vocatur CHRISTUS. Pulcherrimum
ſane hoc o animata Arca Dei viventis, & Sanctiſſima No-
ſtra

stra Sion, quam ipsemet Altissimus fundavit, panegyricum ad captum humanæ insufficientiæ esse posset.

Quapropter si o Clementissima Domina aliquid minus Tua Majestate Laude, atque honorificentia per decursum hujus operis in medium protuli, sicut omnino necesse est, ut iis, qui de Te aliquid dicere aggrediuntur, contingat, prout paulo antè citatus Beatus Andreas Cretensis optime advertit, Tu nihilominus quæ Mater misericordiæ diceris pro ingenta Tibi liberalitate benignissimam veniam largiri dignare, hocque devotissimæ voluntatis meæ pensum pari pietate suscipito, simulque effice, ut laudes istæ, quibus pro modulo tenuitatis meæ ad glorificandam Sanctissimi Nominis Tui potentiam, omnem conatum adhibui, mihi, omnibusque Te in loco Sancto isto invocantibus, sint via securissima ad superna gaudia, laudesque sine fine mansuras, sint jucundissimum iter, ut Sanctus Hieronymus (7) dixit: *ad videndum salutare Dei, Tuum nempe dulcissimum Filium*, in quem omnes Laudes Tuæ redundant Divo attestante Bernardino: (8) *Quidquid in laudibus Matris proferimus, id ad Filium pertinet*, & rursus: *Cum Filium honoramus, nos a gloria Matris non recedimus*, simulque in visione ejus vera, germanaque Nostra felicitas continetur.

Verum, quia non est speciosa laus in ore peccatoris, sicut Tuus Te laudaturus loquebatur Anselmus, humillime depono, quatenus Tu Mater Divinæ gratiæ speciei Tuæ, & pulchritudine Tuæ, ob quam Supremo Numini ita reddita es admirabilis, ut tandem coelestis Sponsus in speciosissimum illud eruperit encomium: (9) *Quam pulchra es Amica mea, quam pulchra?* deforme hoc, impolitumque Opus manuum mearum exornes, ignitaque charitate Tua omnium auditorium, & legentium, quæ in eo continentur, animos inflames.

Fac o Virgo, ut misericordiæ Tuæ magnalia, portenta, & gratias quas incompto licet stylo recensui, & ab effusissima pietatis Tuæ dulcedine affatim Clientes Tui in hac Sede gratiarum accipiunt, ita devote recolere, & contemplare in terris, ut purgato mentis oculo post caliginosa hujus sæculi discrimina Faciem Tuam Gratiarum plenissimam velut unicuique desideriorum meorum complementum intueri merear in Coelis, prout immensa illa Tua fretus charitate consequi spero.

Animant me Cretenſis Antiſtitis dicta qui de Te pronuntiavit: Solet ſanctiſſima, ut quæ ſemper eſt munificentiſſima maxima reddere pro minimis: animant, inquam, nam ſi minimum hoc calentibus votis tam intellectus, quam voluntatis-velut duo minuta prompto, hilarique animo Tibi deferro obſequium, confido omnino & ego maxima, eaque ampliſſima ſempiternę beatitudinis munera meritis Tuis, & patrociniſio obtinenda.

Eja ergo (alloquor Te verbis Seraphicis ſtudioſiſſimi laudatoris Tui Divi Bonaventurę) (10) *Beatiſſima Domina MARIA illud exiguum munus, quod dat Tibi pauper Amicus accipito placide. Te enim cum hoc munuſculo, cum hoc Opuſculo, ſalutationis Tux ſaluto, Te genibus flexis, Te capite inclinato, Te corde, Te ore ſaluto, ſalutemque dico Ave MARIA, opemque Tuam clementiſſimam cum eodem Purpurato Pſalte amoris incendio exæſtuante* (11) *imploro: Domina laudem meam ne deſpexeris, & hoc debitum Tibi Pſalterium digneris acceptare. Reſpice voluntatem cordis meiſ, & affectionem meam fac Tibi bene placentem. Propterea ad viſitandos ſervos Tuos, ut ſub tegumento manus Tux illaſ conſerventur. Illuminationem Spiritus Sancti per Te ſuſcipiant, & refrigerium contra cupiditatis aſſum.*

(10)
In Libello
ſpeculum B.
Virginis
nuncupato.

(11)
Pſal. 107.

Aſfulgeſce quoque o Maris Stella ſplendidiſſima luce Tua ſaluberrima naufraganti Cymbę Chriſti fidelium, & devotorum Tuorum, ita Te omnes ſuppliciter deprecamur, ut veluti polaris Stella unica naufragantium conſolatio, curſum vitę noſtrę dirigas, inque felicem portum emenſis tam immenſis glorię encomiorumque Tuorum ſpatiis introducas, quandoquidem abſque clariſſima virtutum Tuarum luce in procelloſo hujus mortalis vitę pelago nullus profecto niſi cum gravi ſalutis diſcrimine navigare, portumque beatę illius Patrię tenere poteſt, ut præclare notat, & ſerio cunctos adhortatur Sanctus Tuus Bernardinus Senenſis: (12) *Oportet (ait) univerſos Chriſticolas inter fluctus hujus ſæculi navigantes attendere hanc Maris Stellam, quę ſupremo Cardini Deo proxima eſt, & reſpectu ipſius exempli curſum vitę dirigere. Quod ſi quis fecerit, non jactabitur vane glorię ventis, nec frangetur adverſorum ſcopulis, nec Scyllæ voluptatum voragine abſorbebitur, ſed proſpere veniet ad portum quietis æternę. Habeamus ergo Virginem ſem.*

(12)
Tom. 4. ſer.
13. art. 1.
cap. 2.

semper prae oculis tanquam lucidissimam stellam, ejusque virtutum lucem sequamur, habeamus velut limpidissimum omnium perfectionis speculum, ut eam emulemur, salvi sane, atque incolumes in hac vita navigabimus.

Quem porro in finem ad Vos nunc fideles Coronatae Reginae Nostrae Clientes meum pro complemento devolvitur argumentum: Hoc ut efficaciter consequi valeatis, necessum omnino est, ut Virgineis laudum fertis, atque Angelicis potissimum salutationibus, in quibus Fructus Ventris ejus Benedictus, Incarnatum nempe Verbum collaudatur per exactam praesertim mandatorum divinatorum, legumque Sanctissimi Patrocinii ipsius cui asciti estis, & aggregari concupiscitis, necessum inquam est, ut praestantissimas eidem pertextatis coronas, iisdemque Sacratissimum ipsius verticem exornetis, prout Divinus ipsemet per os Sapientis Vos Sponsus invitat, & provocat (13) dicens: *Audi fili, & ne dimittas Legem Matris meae, ut addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo: seu ut legunt Aquila, & septuaginta Interpretes: Coronam enim charitum, seu gratiarum suscipies tuo vertici: Ac si diceret: variis, iisque singularibus Sanctorum gratiis coronaberis.*

Ita enim coronatum fuisse celeberrimum illum jam peracta poenitentia Theophilum Marianarum laudum publicum in Templo Praeconem crediderim, intellexistis, de quo Hugo Cardinalis de Sancto Charo (14) ita scripsit. *Quanta bona conferat jugis memoria Beatæ Virginis multa exempla manifestant. De Theophilo converso, super cujus tumulo inventa est Arbor folia pulcherrima habens, in quibus scriptum erat aureis Litteris AVE MARIA. En ut hic eadem corona salutationis Angelicae, qua coronare consueverat Deiparam, coronatus est. Quod clarius adhuc apud Salomonem idem divinus Spiritus (15) has coronas Virgini famulantibus contexendas proponit, dum ait: Arripe illam (MARIAM intelligit piissimus commentator Richardus (16) paraphrastice explicans verba Sacri textus) ejusque servitium, & exaltabit te a terrenis ad caelestia, & glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus. Dabit enim capiti tuo augmenta gratiarum, & Corona inclinata proteget te, corona inquam ex rosis charitatis, & patientiae, ex liliis castitatis, ex violis humilitatis, & temperantiae proteget te, quia per hanc triplicem virtutem bo-*

(13)
Proverb. c.
1.

(14)
In cap. 24.
Eccl.

(15)
Proverb. 4.
num. 8.

(16)
Lib. 2. part.
3.

mo ab insul tibus Dæmonum, & vitiorum protegitur.

Et quoniam meminit Beatus Amadeus (17) de hujusmodi coronis disserens; *Coronatur etiam* (inquit) *Coronis omnium populorum*; & *exultatione multorum promovetur*, felices Vos, fortunatosque hujus Sanctissimæ Matris Nostræ servos, & filios arbitremini, si Vos totos ejus obsequiis, cultuique addixeritis, & indies velut admotis facibus magis accensi variis pietatis aliarumve virtutum exercitiis gratissimam ei nectetis Coronam, quo fiet, ut æternam reportetis, quam ipsa cum dilectissimo Filio suo omnibus pollicetur, qui fideliter usque in finem perseveraverint illis æternæ veritatis verbis: (18) *Esse fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.*

(17)
Homil. 6. de
laud. Virg.

(18)
Apocal. cap.
2. ver. 1.

Et ne longior sim, Auræ coronidis loco operi huic Sancto tuo Nomini dicato nobilissimum illud Oziæ Israelitici populi Principis impono elogium, qui uti Judithæ fortissimæ Heroinæ MARIAM figurantis rerum gestarum gloriam celebraturus concinit. . . (19) . . . *Benedicta es tu filia a Domino Deo excelso præ omnibus mulieribus super terram*. *Benedictus Dominus qui creavit Cælum, & terram, qui te direxit in vulnera capitis Principis inimicorum nostrorum, quia hodie Nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum*. Ita ego ad Pedes Sacratissimæ Majestatis tuæ humiliter prostratus occino: *Benedicta tu a Deo tuo in omni tabernaculo Jacob, quoniam in omni gente quæ audierit Nomen tuum magnificabitur super te Deus tuus Israel Filius tuus, in quem omnis gloria, honorque tuus refunditur.*

(19)
Jud. 13. nu.
23.

Interim in hujusce sincerissimæ in te fiduciæ publicam contestationem liceat mihi, omnibusque te pie colentibus verbis illis, sive amantissimi tui Sponsi, sive Spirituum supernorum te contemplari anhelantium confidenter compellare: *Revertere, revertere Sulamitis* (Pacifica nostra pax, & centrum cordis nostri, júbilus, & gaudium summum post Deum, lætitia, & exultatio nostra) *revertere, revertere, ut intueamur te*, ostende nobis faciem tuam, ut una cum Sanctissima Triade, quæ te suarum gratiarum, perfectionumque omnium ceu suum templum, ac Triclinium inhabitando voluit esse complementum nunquam intermorituris laudum præconiis te in ævi æterna illa beatitate celebremus.

Vere enim ut tuus ait Damianus; *Summa gloria, ac felicitas*

(20)
Vir Spala-
rensis æque
pietate ac
profapia
clarus , qui
circa An-
num 1490.
floruit .

*licitas est te videre , adhærere Tibi , & in protectionis tua
munimine commorari . Unde de te denique Marcus Maru-
lus modulatus est (20)*

Te gentes , populique omnes mirantur , & omnes

Te pariter Dicum turba verenda . super .

Namque tibi similis sacrarum nulla Dearum

Esse potest , primi sit licet illa Chori .

Te casti mores , humilis mens , gestus honestus ,

Et semper sacro pectus amore flammans .

Efficere quidem dignam , quæ sola maneres

Perpetuum magni Numinis hospitium .

**Cui sit sempiterna laus , honor , & gloria
per infinita sæcula sæculorum . Amen .**

F I N I S .

